

PRIREDILI

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRADANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, predsjednik građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON.....	2 - 10
II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE	11 - 15
III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE	15 - 16
IV ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA	16
V ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA	16 - 17

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

STVARNO PRAVO..... 18 - 32

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO..... 32 - 37

II OBVEZNO PRAVO..... 38 - 66

III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

OBITELJSKO PRAVO.....66 - 75

NASLJEDNO PRAVO..... 75 - 79

IV RADNO PRAVO..... 79 - 94

V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK..... 94 - 102

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA..... 102 - 112

IZVANPARNIČNI POSTUPAK.....113

I KAZNENI ZAKON**1) Čl. 28**

Radnja okrivljenika koji je neovlašteno posjedovao jednu tabletu „Sanval“ i pet tableta „Praxiten“, koje sadrže psihotropne tvari koje su propisom proglašene opojnim drogama, obzirom da se doista radi o maloj količini opojne droge, koja je trebala poslužiti za osobnu konzumaciju okrivljeniku, predstavlja beznačajno djelo iz čl. 28. KZ-a u vezi čl. 173. st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-125/11 od 28. travnja 2011. godine

2) Čl. 28.

Radi se u smislu čl. 28. KZ-a o beznačajnom kaznenom djelu iz čl. 173. st. 1. KZ-a kada je utvrđeno da je okrivljenik policijskim službenicima dragovoljno predao tzv. joint (mješavinu biljne tvari i duhana), ukupne mase 0,8 g koja sadrži više od 0,3% THC, budući je okrivljenik surađivao s policijom, priznao kazneno djelo i očito se radi o bagatelnoj količini posjedovanja lakih droga. Činjenica da ovo kazneno djelo spada u Glavu KZ-a kojom se štite vrijednosti zaštićene međunarodnim pravom, sama po sebi, ne može isključivati primjenu čl. 28. KZ-a. Neprihvatljivo je tumačenje KZ-a po kojem bi se institut beznačajnog djela mogao primjenjivati samo za povrede nekih, uvjetno govoreći, manje važnih pravnih dobara.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-260/10 od 12. svibnja 2011. godine

3) Čl. 28.

Radi se o beznačajnom djelu iz čl. 28. KZ-a, iako je okrivljenik radnjom neovlaštene proizvodnje opojne droge marihuane ostvario sva bitna obilježja kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a, imajući u vidu da je riječ o uzgoju manjeg broja stabljika indijske konoplje, njih osam, izraslih do visine od 90 do 160 cm, ukupne mase od 85,75 g, od kojih samo zelena biljna materija u masi lišća od 28,80 g sadrži više od 0,3% THC, kao i raniju neosuđivanost okrivljenika, pa drugostupanjski sud nalazi da nisu nastupile nikakve konkretne posljedice za zaštićeno pravno dobro i pravni sustav u cjelini, jer su biljke oduzete u vrijeme kada je uzgoj bio još relativno manji – kada je masa lišća bila beznačajna, a nisu ni konzumirane. Realizirano nepravo ukazuje da je riječ o beznačajnom djelu prema odredbi čl. 28. KZ-a iz razloga što mu nedostaje kvaliteta i intenzitet protupravnosti da bi se radilo o kaznenom djelu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1032/10 od 12. svibnja 2011. godine

4) Čl. 28.

Radi se o beznačajnom kaznenom djelu zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a kada je utvrđeno da je okrivljenik u vrtu obiteljske kuće posijao sjemenke konoplje i izniklih pet stabljika njegovao i uzgojio do visine od 41 do 107 cm, sa kojih se moglo ubirati i sušiti lišće, te tako proizvodio marihuanu. Ako se pravilno cijeni mala količina opojne droge koju je okrivljenik proizveo, okolnost da do sada nije bio osuđivan, da je priznao počinjena djela i izrazio žaljenje zbog počinjenog, tada okolnosti odnosnog događaja ukazuju na zaključak da se s obzirom na način postupanja okrivljenika, njegovu krivnju i nastupjelu posljedicu za zaštićeno dobro i pravni sustav radi o tako maloj kriminalnoj količini koju treba, primjenom čl. 28. KZ-a, ocijeniti beznačajnom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-340/11 od 17. svibnja 2011. godine**5) Čl. 28.**

U ponašanju okrivljenika koji je, pribavivši za 50,00 kn drogu tipa marihuana u obliku jednog „jointa“, omogućio dvojici prijatelja da je konzumiraju pušenjem, što su sva trojica zajedno činili, a ne svaki za sebe, sadržana su sva bitna obilježja kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 6. u vezi st. 5. KZ-a. Imajući u vidu da se radi o iznimno maloj količini droge marihuane, koja je sadržana u jednom jointu, kao i dosadašnju neosuđivanost okrivljenika i okolnost da su sva trojica prvi puta iz znatiželje konzumirali marihuanu, drugostupanjski sud nalazi da se obzirom na način postupanja okrivljenika, stupanj njegove krivnje i da nisu nastupile nikakve konkretne posljedice za zaštićeno pravno dobro i pravni sustav, u kaznenopravnom smislu radi o beznačajnom djelu iz čl. 28. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-32/11 od 13. listopada 2011. godine**6) Čl. 29.**

Kada se okrivljenik vraća na mjesto prethodnog sukoba naoružan bejzbol palicom i osnažen prisustvom još dvojice prijatelja koji su pozvani da se pridruže s očitom svrhom podrške jasno je da okrivljenik nije imao ozbiljnu namjeru na pomirenje, već prije na nastavak ranije započetog fizičkog sukoba u koji se uključuje na strani svog prijatelja. Sve da je oštećenik i krenuo prema okrivljeniku s flašom u ruci to još ne znači da okrivljenik ima pravo na nužnu obranu, jer osoba koja želi fizički sukob i na njega se priprema ne može očekivati privilegirani položaj kakav ima u vidu odredba čl. 29. KZ-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-20/11 od 6. listopada 2011. godine

7) Čl. 29. st. 3.

U postupku je nesporno utvrđeno da je oštećenik došao u kuću okrivljenika s uperenim pištoljem tražeći od okrivljenikove majke da vrati dugovani novac, jer će ih u protivnom sve ubiti. Pri naguravanju ju je drškom pištolja udario u glavu, a potom i okrivljenika, te im nanio tjelesne ozljede, pri čemu je iz pištolja ispaao spremnik sa streljivom, kojeg je digao sa poda, te se držeći pištolj u jednoj, a spremnik streljiva u drugoj ruci, pokušao udaljiti prema cesti, dok se za njim kretao okrivljenik. Na kolniku ispred kuće, u položaju sučelice, okrivljenik je preklopnim nožem duljine oštrice 9,5 cm ubooštećenika u predjelu lijeve strane prsnog koša, nanijevši mu ubodne rane prednje strane prsnog koša lijevo s ozljedom plućne maramice, koje su teške naravi. Napad oštećenika nije prestao, već je bio samo privremeno prekinut zbog ispadanja spremnika iz pištolja, što jasno proizlazi iz činjenice da oštećenik, čim se okrivljenik nakon ubadanja odmiče od njega, odmah osposobljava pištolj i puca u njegovom pravcu. Prvostupanjski sud pravilno zaključuje da se okrivljenik, pokušavajući omesti oštećenika da ponovno gurne spremnik u pištolj, branio od izravnog predstojećeg napada, no činjenica je da oštećenik, prije nego li je uboden, nije uspio gurnuti spremnik sa streljivom u pištolj i nije bio u objektivnoj mogućnosti ispaliti hitac, zbog čega je predstojeći napad mogao biti efikasno otklonjen i na drugi način – fizičkim nasrtajem ili ubadanjem oštećenika u manje vitalni dio tijela s ciljem oduzimanja ili ispadanja pištolja, odnosno spremnika iz ruku oštećenika. Kada se okrivljenik odlučio na ubadanje oštećenika nožem u vitalni dio tijela prekoračio je granice dopuštene nužne obrane u smislu čl. 29. st. 3. KZ-a i počinio kazneno djelo pokušaja ubojstva iz čl. 90. u vezi čl. 33. st. 1. i čl. 29. st. 3. KZ-a. Oštećenik koji je, nakon što ga je okrivljenik ubo nožem u prsište i odmah se od njega udaljio, iz pištolja u koji je uspio umetnuti spremnik sa streljivom, ispalio jedan metak u pravcu okrivljenikovog tijela, ali ga je promašio, čini kazneno djelo ubojstva u pokušaju iz čl. 90. u vezi s čl. 33. st. 1. KZ-a. Ne radi se o postupanju u nužnoj obrani. Suprotno je zakonskom smislu instituta nužne obrane da se onaj, koji naoružan dolazi želeći obračun i svojim ga postupkom isprovocira, sve da se u nastavku sukoba i brani od onoga koji ga želi savladati, može eskulpirati stanjem nužne obrane, jer takav kasniji napad na njega nije neskrivljen, odnosno protupravan.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-466/09 od 26. svibnja 2011. godine

8) Čl. 60.

Nema realnog stjecaja između kaznenog djela bludnih radnji iz čl. 193. st. 2. KZ-a i kaznenog djela zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom iz čl. 194. KZ-a, na štetu iste maloljetne oštećenice, ako su djela počinjena u kontinuitetu u vremenskom razmaku od 15 minuta, sa istim ciljem – radi zadovoljenja okrivljenikove pohote radnjama tome namijenjenima na tijelu ((bludne radnje), odnosno pred maloljetnom oštećenicom (zadovoljenje pohote). Oba djela počinjena su primjenom sile,

u prvom slučaju se oštećenicu prisililo da rukom dodiruje okrivljenikov spolni organ, a u drugom samo da promatra pokazivanje njegovog spolnog organa. I jednom i drugom djelu svojstveno je razodijevanje okrivljenika i pokazivanje oštećenici njegovog spolovila, no kod kaznenog djela bludnih radnji od nje se traži i da dodiruje njegovo spolovilo. Stoga kriminalna količina iz kaznenog djela iz čl. 194. KZ-a, kao nešto blaži nasrtaj na spolnu nepovredivost oštećenice ulazi u teže kazneno djelo bludnih radnji i konzumirana je radnjama tog djela, pa cjelokupnu kriminalnu djelatnost okrivljenika treba pravno označiti samo kao kazneno djelo bludnih radnji iz čl. 193. st. 2. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-4/11 od 16. veljače 2011. godine

9) Čl. 60.

Kazneno djelo nedozvoljene uporabe autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača iz čl. 230. st. 1. KZ-a ne konzumira kazneno djelo povrede prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama iz čl. 231. st. 1. KZ-a, već je moguć stjecaj tih kaznenih djela, jer se njima štite različiti zaštitni objekti. Ako su u opisu djela navedene činjenice i citirani samo propisi Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima („Narodne novine“ br. 167/03), koji se odnose na zaštitu autorskog prava – čl. 18. i čl. 20. toga Zakona, tada činjenični opis ne sadrži obilježja kaznenog djela iz čl. 231. st. 1. KZ-a, jer nisu opisane činjenice koje se odnose na zaštitu prava proizvođača audio i video snimki, čiju zaštitu uređuju propisi čl. 133. i čl. 139. toga Zakona.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-97/11 od 3. veljače 2011. godine

10) Čl. 60.

U radnjama 2. okrivljenika koji je, u nakani teškog tjelesnog ozljeđivanja, udarcem nogom u glavu ošt. A.M. nanio tjelesne povrede u vidu krvnog podljeva u predjelu desnog oka i dvije rane gornjeg kapka, dok je 1. okrivljenik u nakani da teško ozlijedi ošt. J.P. zadao ovome udarac zatvorenim dlanom u predjelu lijeve strane lica i potom više udaraca u predjelu potiljka glave, a kada je oštećenik pao na tlo zadao i više udaraca nogom u predjelu glave, uslijed čega je oštećenik zadobio teške tjelesne ozljede, ne postoje bitni elementi kaznenog djela nasilničkog ponašanja iz čl. 331. st. 1. KZ-a. Opis radnji ni po čemu ne ukazuje da bi se radilo o namjernom izivljavanju 1. i 2. okrivljenika koje bi bilo potpuno bezrazložno i zbog kojeg bi oštećenici bili dovedeni u ponižavajući položaj, koji po opsegu i intenzitetu treba odudarati od onoga koji se inače pojavljuje pri počinjenju kaznenih djela kojima se povređuje tjelesni integritet drugih osoba. Okrivljenici su zato počinili samo kaznena djela teške tjelesne ozljede iz čl. 99. KZ-a bez stjecaja sa kaznenim djelom nasilničkog ponašanja iz čl. 331. st. 1. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-157/10 od 13. siječnja 2011. godine

11) Čl. 60.

Ukoliko drugostupanjski sud preinači presudu u pravnoj oznaci djela tako da umjesto realnog stjecaja dvaju kaznenih djela izreče da je okrivljenik počinio samo jedno, po pravnoj oznaci teže djelo, tada odlučujući o kazni za to djelo nije vezan visinom pojedinačno utvrđenih kazni za djela za koje zaključi da se nalaze u tzv. prividnom stjecaju, nego samo jedinstvenom kaznom izrečenom za ta djela.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-4/11 od 16. veljače 2011. godine**12) Čl.99. st. 1**

Ako je utvrđeno da je okrivljenik srednje jakim udarcem bejzbolskom palicom udario oštećenika po tjemenu, zbog čega je ovaj pao na tvrdu podlogu i uslijed toga zadobio opsežnu ozljedu glave u vidu natučenja sa prijelomom sljepoočne kosti i potresom mozga, posljedičnim krvarenjem i istjecanjem likvora u lijevi zvukovod, gluhoćom na lijevo uho i oduzetošću lijevog ličnog živca, koje ozljede su teške naravi, počinio je kazneno djelo iz čl. 99. st. 1. KZ-a, a ne kazneno djelo pokušaja ubojstva iz čl. 90. u vezi s čl. 33. KZ-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-20/11 od 6. listopada 2011. godine**13) Čl. 125. st. 2**

Čini kvalificirani oblik kaznenog djela otmice iz čl. 125. st. 2. KZ-a okrivljenik koji je u cilju da zadovolji svoju tjelesnu pohotu ponudio maloljetnoj oštećenici da će je iz Rijeke automobilom odvesti njezinoj kući, no umjesto toga, protiv njezine volje i usprkos njenom protivljenju, odvezao je automobilom u Zagreb, kojim putem je prema oštećenici počinio kazneno djelo bludne radnje iz čl. 193. st. 2. KZ-a. Do protupravnog oduzimanja slobode oštećenice došlo je prijevornim načinom, jer je u trenutku kada je sjela u vozilo bila u uvjerenju da će je odvesti njezinoj kući, što joj je prethodno i obećano, a oštećenica je shvatila da je oteta tek kod naplatnih kućica na Grobniku kada je zahtijevala da je pusti iz vozila. Okrivljenik je nastavljanjem vožnje očitovao svoju svijest i htijenje da oštećenici oduzme odnosno ograniči slobodu kretanja i odlučivanja s onim ciljem za kojim je išao sve do trenutka kada je dovezena na željeznički kolodvor u Zagrebu i kada joj je plaćena karta za povratak u Rijeku. Ne radi se o kaznenom djelu protupravnog oduzimanja slobode iz čl. 124. KZ-a iz razloga što je oštećenici odmah stavljen jasno određeni zahtjev okrivljenika da s njim stupi u spolni odnos, te se od nje očekivalo da ga kao žrtva ispuni.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-421/09 od 15. rujna 2011. godine

14) Čl. 131. st. 1.

Za počinjenje kaznenog djela neovlaštenog snimanja i prisluškivanja iz čl. 131. st. 1. KZ-a, u vidu snimanja drugog fotoaparatom, potrebno je da se kumulativno radi o snimanju neovlašteno i kriomice. Iako oštećenik nije dao ovlaštenje okrivljeniku da ga snimi, to nije dovoljno za počinjenje predmetnog kaznenog djela, jer je snimanje obavljeno na javnom mjestu, usred dana, na centralnom gradskom trgu i oštećenik je, s obzirom na udaljenost i prostor, mogao vidjeti da ga okrivljenik snima, a pritom to nije izričito zabranio, pa se nije radilo o tajnom (kriomičnom) snimanju.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-112/11 od 9. ožujka 2011. godine.**15) Čl. 173. st. 2. i 8.**

Okrivljenik je proglašen krivim da je počinio kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a, činjenično da je prodavao opojnu drogu marihuanu, jednoj osobi 3 g za 150,00 kn, drugoj u četiri navrata neutvrđenu količinu svaki puta za 100,00 kn, trećoj jedan joint za 50,00 kn i četvrtoj u tri navrata po 1 g marihuane, svaki puta za 100,00 kn. Drugostupanjski sud je prihvatio okrivljenikovu žalbu i temeljem čl. 173. st. 8. KZ-a oslobodio ga kazne navodeći kao razloge da je okrivljenik potpuno i iskreno priznao djela čime je otkrio svoju kriminalnu aktivnost i bez kojeg priznanja uopće ne bi postojala spoznaja o kaznenom djelu, što ukazuje na njegov kritički stav prema djelu, imajući u vidu da je težina takvog kaznenog djela mala, okrivljenik je postupao u odnosu na drogu marihuanu, koja spada u tzv. lake opojne droge, a do sada nije dolazio u sukob sa zakonom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-261/11 od 24. svibnja 2011. godine**16) Čl. 193. st. 2.**

Da li će se u pojedinom slučaju raditi o pokušaju kaznenog djela silovanja iz čl. 188. st. 4. KZ-a ili o kaznenom djelu bludnih radnji iz čl. 193. st. 2. KZ-a ovisit će isključivo o formiranoj svijesti okrivljenika da poćini one radnje koje sadrže objektivna obilježja jednog ili drugog kaznenog djela, pa samo razgranićenja ta dva kaznena djela ovisi jedino i isključivo o pravilno utvrđenoj stvarnoj namjeri počinitelja. Prvotna namjera okrivljenika obuhvaćala je njegovu svijest i htijenje da oštećenicu spolno iskoristi, ali do koje će mjere i na koji način tu svoju namjeru realizirati u trenutku donošenja takve odluke još nije imala sadržaj cjelovite predodžbe o djelu, iako je okrivljenik verbalizirao traženje spolnog odnošaja, no u tom trenutku još se nije radilo o eksplicitnoj namjeri da ostvari kazneno djelo spolnog odnošaja sa maloljetnom osobom,

odnosno takav pokušaj. Tek kasnije, kada se oštećenica zbog primjene fizičke sile i prijete sama skinula, zbog njene reakcije u vidu plača, molbe, odguravanja, te tvrdnje da je tek navršila 16 godina i da je nevinna, okrivljenik je stekao pravno relevantnu spoznaju o djelu, a tako formirana namjera je bila određena onim što je i stvarno realizirao u okviru poduzetih bludnih radnji – ljubio oštećenicu po licu i ustima, rukom dirao po spolovilu, gladio po grudima, u njenu ruku stavio svoje spolovilo, zbog čega se radi samo o kaznenom djelu bludnih radnji iz čl. 193. st. 2. KZ-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-421/09 od 15. rujna 2011. godine

17) Čl. 199.

Nije počinila kazneno djelo uvrede iz čl. 199. st. 1. i 2. KZ-a okrivljena kada je na terasi hotela ispred više osoba rekla privatnoj tužiteljici „za tebe ovdje nema mjesta, sačekaj da ja popijem kavu i popušim cigaretu, pa kad odem ti ćeš moći sjesti“, jer time nije izrekla nikakav negativan vrijednosni sud o privatnoj tužiteljici koji bi prema objektivnim, a ne subjektivnim kriterijima, omalovažavao privatnu tužiteljicu povrjeđivanjem njene časti i ugleda, već se može raditi tek o nepristojnom ponašanju koje ne predstavlja kazneno djelo uvrede. Subjektivni osjećaj vrijednosti neke osobe ne može biti predmet zaštite kod kaznenog djela uvrede, već se mora raditi o časti u objektivnom smislu, kao vrijednosti koja pripada svakom pojedincu u određenoj sredini.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kzz-21/11 od 26. listopada 2011. godine

18) Čl. 200.

U smislu čl. 172. st. 1. ZKP-a građani trebaju prijaviti kaznena djela za koja se progona po službenoj dužnosti. Iznošenjem neistinitih tvrdnji u kaznenoj prijavi koja se upućuje USKOK-u ne bi bila ostvarena obilježja kaznenog djela klevete iz čl. 200. st. 1. KZ-a, jer se na taj način neistinite tvrdnje ne čine dostupnima drugima, ovlašteno tijelo kaznenog progona ne može se smatrati „drugim“ u smislu čl. 200. KZ-a, već se eventualno može jedino raditi o kaznenom djelu lažnog prijavljivanja kaznenog djela iz čl. 302. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-78/11 od 13. travnja 2011. godine

19) Čl. 209. st. 2. i 1.

Čini kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja iz čl. 209. st. 2. i 1. KZ-a okrivljenik koji je kroz vrijeme od 14 mjeseci izvršio ukupno 12 uplata, međutim manjih

iznosa od onih koji su mu naloženi pravomoćnom sudskom odlukom, radi se o kontinuirano neurednom plaćanju uzdržavanja, pri čemu okrivljenik svjesno smanjuje iznose dužnog uzdržavanja, iako ih je u mogućnosti platiti. Za postojanje ovog kaznenog djela potreban je trajniji negativni stav počinitelja prema obvezi uzdržavanja, koji u konkretnom slučaju proizlazi upravo iz načina postupanja okrivljenika, kada kroz cijelo inkriminirano razdoblje ne ispunjava u potpunosti svoju zakonsku obvezu, već samo djelomično, nezakonito disponirajući visinom plaćenih iznosa uzdržavanja i vremenskim slijedom izvršenih uplata. Okrivljenik ne može sam odlučivati kada će i koliko platiti za uzdržavanje svog maloljetnog djeteta, već je dužan poštivati pravomoćnu sudsku odluku i zakonsku obvezu koja iz nje proizlazi uredno i redovito izvršavati, a kada to ne čini, na drugi način izbjegava davanje uzdržavanja.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-30/11 od 29. rujna 2011. godine

20) Čl. 215. st. 1.

Ne čini kazneno djelo sprječavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe iz čl. 215. st. 1. KZ-a okrivljenica koja dva puta nije maloljetnog sina predala ocu radi susreta i druženja koji su određeni sudskom odlukom, već je u predmetne dane odvela dijete u igraonicu, jer nije postupala u namjeri da spriječi izvršenje sudske mjere. Dijete je upisano u igraonicu tri mjeseca ranije, što je ocu bilo poznato jer je imao kontakte s djetetom i prije i poslije inkriminiranog razdoblja, te je u predmetne dane mogao biti s djetetom u igraonici. Kaznenopravnu zaštitu treba pružiti samo u onim slučajevima kada se radi o upornim, grubim i bezobzirnim postupcima jednog roditelja koji su usmjereni na onemogućavanje kontakta djeteta sa drugim roditeljem, što ovdje nije slučaj.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-43/11 od 24. studenoga 2011. godine

21) Čl. 215. st. 1.

Pojam „sprječavanja“ kao obilježje kaznenog djela iz čl. 215. st. 1. KZ-a sadrži u sebi potpuno negativan odnos jednog roditelja prema poštivanju sudske odluke. Činjenični opis djela stavljenog na teret okrivljeniku ne sadrži niti jednu njegovu aktivnu radnju koju bi poduzeo sa ciljem sprječavanja održavanja i susreta kontakata majke s djetetom, određenih pravomoćnom sudskom odlukom, kao što je npr. skrivanje ili odvođenje djeteta na nepoznato mjesto, davanje netočnih podataka o adresi stanovanja i slično, dakle ne proizlazi da je onemogućavao i sprječavao susrete djeteta s majkom, već da dijete, kada su majka i njeni roditelji vikendom dolazili po njega nije, po mišljenju nadležnog centra za socijalnu skrb, za te susrete pripremao niti ga je na njih poticao.

Kaznenopravnu zaštitu u smislu ovog kaznenog djela treba pružiti samo u onim slučajevima kada se radi o upornim, grubim i bezobzirnim postupcima jednog roditelja koji su usmjereni na onemogućavanje kontakata djeteta s drugim roditeljem.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-19/11 od 7. srpnja 2011. godine

22) Čl. 272. st. 3.

U skladu s odredbom čl. 13. st. 1. tada važećeg Zakona o sigurnosti prometa na cestama vozač je dužan obratiti pažnju na pješake koji se nalaze na kolniku ili stupaju na kolnik, koja obveza postoji kroz cijelo vrijeme od kada je bio u mogućnosti uočiti pješaka na kolniku do trenutka kada je pješak u potpunosti prešao kolnik. Okrivljenik koji je u objektivnoj mogućnosti uočiti pješaka već u trenutku kada je ovaj stupio na kolnik i počeo ga prelaziti s lijeve na desnu stranu ne može se upuštati u procjenu da će pješak nastaviti u kontinuitetu sa prelaženjem kolnika na drugu stranu, pa je odgovoran za nalet na pješaka koji se u prelaženju zaustavio na desnoj strani kolnika i počeo vraćati nazad dolazeći sada okrivljenikovom vozilu s desne strane.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-187/10 od 7. travnja 2011. godine

23) Čl. 303.

Kazneno djelo davanja lažnog iskaza iz čl. 303. st. 1. KZ-a može počinuti, pored ostalih, svjedok koji u postupku pred javnim bilježnikom dade lažni iskaz. Bitno je obilježje takvog kaznenog djela da se radi o iskazu svjedoka u javnobilježničkom postupku, za razliku od kaznenog djela iz čl. 303. st. 2. KZ-a čiji počinitelj može biti jedino stranka u postupku kod javnog bilježnika. Kada je javni bilježnik na zahtjev stranaka sačinio zapisnik o njihovim izjavama vezano za određene činjenice, dakle sastavio javnobilježničku ispravu o izjavama stranaka (javnobilježnički akt), koja se trebala koristiti u određenom upravnom postupku, tada davatelji izjava ne mogu počinuti kazneno djelo iz čl. 303. st. 1. KZ-a, jer se ne radi o izjavama – iskazima svjedoka koji su dani u postupku vođenom pred javnim bilježnikom.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-272/11 od 28. srpnja 2011. godine

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE**24) Čl. 243.a**

Kada je utvrđeno da je šest prepoznavanja obavljeno istog dana u vremenskom slijedu od 15,33 do 17,27 sati, pri čemu je oštećenici i svjedocima I.B. i J.V. najprije pokazana jedna, a potom i druga osumnjičenica, time da su kod svih radnji prepoznavanja preostale četiri osobe bile istog identiteta i svjedoku I.B. od ranije bila poznata jedna od osoba koje su mu pokazane, tada u cjelini opisani način prepoznavanja nije bio u skladu i sa svrhom odredbe čl. 243.a ZKP-a. Ukoliko svjedok vrši prepoznavanje više puta tada mu se osoba koju treba prepoznati ne smije pokazivati uvijek zajedno sa istim drugim osobama, dakle s osobama koje je jednom već vidio kod prepoznavanja i koje mu zato više nisu nepoznate, veoma je vjerojatno da je svjedok upamtio njihov cjelokupni izgled, pogotovo ako su prepoznavanja bila u kratkim vremenskim razmacima. Naročito se ne smije dogoditi da je neka od pokazanih osoba svjedoku od ranije poznata. Takvi zapisnici o prepoznavanju ne mogu se koristiti kao valjan dokaz, te se na temelju samo njih i/ili njihovom ocjenom u vezi s ostalim dokazima ne mogu izvoditi zaključci o (ne) dokazanosti odlučnih činjenica.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-315/11 od 27. listopada 2011. godine**25) Čl. 353. toč. 5**

Okrivljenik koji je u prekršajnom postupku pravomoćno proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 54. st. 1. toč. 1. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga počinjenog time što su u vrtu njegove kuće pronađene tri stabljike indijske konoplje – marihuane, koje su bile zasađene u tri PVC posude, ne može u kaznenom postupku za isti događaj – radnju sadnje sjemenki i uzgoja tri stabljike indijske konoplje – marihuane odgovarati za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ-a, jer se radi o presuđenoj stvari i optužbu treba odbiti po čl. 353. toč. 5. ZKP-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1135/10 od 23. veljače 2011. godine**26) Čl. 353. toč. 5.**

Po stajalištu drugostupanjskog suda prekršajna norma iz čl. 289. st. 1. i 4. Zakona o sigurnosti prometa na cestama iz 2008. godine (ZSPC/08) u cijelosti se poklapa sa kaznenim djelom iz čl. 308. st. 2. KZ-a, jer prekršajne mjere opreza oduzimanja vozačke dozvole po čl. 284. ZSPC/08 ili privremenog oduzimanja vozačke dozvole po čl. 285.

ZSPC/08 imaju u suštini isti značaj i doseg kao i zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom – zabranjuju vozaču da ne smije za to vrijeme upravljati vozilom u prometu na cesti, a sankcionirane su istim kaznama (novčana kazna ili kazna zatvora do 60 dana). Nije odlučno da li postoji samo jedna mjera ili istovremeno teče više takvih mjera, koje su izrekla različita nadležna tijela – mjeru opreza policija, zaštitnu mjeru prekršajni sud, sigurnosnu mjeru sud u kaznenom postupku. Okrivljenik unatoč više mjera, u odnosu na isti događaj, može činiti ili samo prekršaj iz čl. 289. st. 4. ZSPC/08 ili kazneno djelo iz čl. 308. st. 2. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-195/11 od 4. kolovoza 2011. godine

27) Čl. 353. toč. 5.

Kada je okrivljenik u prekršajnom postupku pravomoćnom presudom proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 27. st. 1. Zakona o zaštiti na radu u vezi s Pravilnikom o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta zato što je kao direktor trgovačkog društva dozvolio samostalno obavljanje poslova zaposlenicima koji prethodno nisu bili osposobljeni za rad na siguran način, zbog čega je vozač kamiona prilikom izvođenja radnje vožnjom unatrag kamionom prignječio oštećenika, što je uzrokovalo njegovu smrtnu ozljedu, tada ne može kazneno odgovarati za isti događaj koji je pravno kvalificiran kao teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti iz čl. 271. st. 4. u vezi čl. 265. st. 3. i 2. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-44/11 od 27. travnja 2011. godine

28) Čl.353. toč. 5

Kada je okrivljenik pravomoćnim prekršajnim nalogom policije proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 244. st. 3. u vezi st. 7. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, zato što je upravljao osobnim automobilom na kome je imao registarske pločice koje nisu izdane za to vozilo, tada za iste radnje ne može po načelu „ne bis in idem“ biti proglašen krivim u kaznenom postupku zbog kaznenog djela krivotvorenja isprave iz čl. 311. st. 2. u vezi st. 1. KZ-a. Premda je za prekršaj zapriječena novčana kazna, dok je za kazneno djelo iz čl. 311. st. 2. KZ-a zapriječena kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina, to nije odlučno kod primjene instituta presuđene stvari, već je odlučna okolnost da se radi o identičnim činjeničnim opisima djela u oba predmeta.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-136/11 od 28. travnja 2011. godine

29) Čl. 353. toč. 5.

Ne radi se o presuđenoj stvari kada je okrivljenik u prekršajnom postupku proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 51. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama – vožnja neprilagođenom brzinom kojom je izazvana prometna nesreća u smislu čl. 293. st. 1. toga Zakona, dok u činjeničnom opisu djela nije navedeno da je oštećenik zadobio bilo kakve tjelesne ozljede, osobito ne teške naravi, pa se protiv okrivljenika može voditi kazneni postupak zbog kaznenog djela izazivanja prometne nesreće iz čl. 272. st. 2. i 1. KZ-a - činjenično da je upravljajući motornim vozilom protivno čl. 51. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, neprilagođenom brzinom naletio na biciklistu koji je zadobio teške tjelesne ozljede.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-183/11 od 21. travnja 2011. godine**30) Čl. 353. toč. 5.**

Ne radi se o presuđenoj stvari ako je okrivljenik u prekršajnom postupku pravomoćno presuđen zbog prekršaja protiv javnog reda i mira zato što je izudarao oštećenika rukama i nogama po tijelu, bez navođenja tjelesnih ozljeda koje je oštećenik zadobio, dok se kazneni postupak vodi zbog kaznenog djela pokušaja teške tjelesne ozljede iz čl. 99. st. 1. i 4. KZ-a, kojim se okrivljeniku stavlja na teret da je uslijed udaraca sa nogama i rukama po tijelu i glavi oštećeniku zadao tjelesne ozljede u vidu natučnja prsnog koša, nadlaktica i podlaktica obih ruku i leđa. Opis kaznenog djela po posljedici predstavlja veću kriminalnu količinu u odnosu na prekršajno djelo.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-170/11 od 4. svibnja 2011. godine**31) Čl. 353. toč. 5**

Iako se prekršajni i kazneni postupak odnose na isti događaj bilo je moguće vođenje i jednog i drugog postupka, jer je u prekršajnom postupku okrivljenicima stavljeno na teret jedino narušavanje javnog reda i mira – da su na javnom mjestu udarili oštećenika, a u kaznenom postupku ih se tereti da su ga pri tome tjelesno ozlijedili. Tjelesna ozljeda nije bila predmet raspravljanja u prekršajnom postupku, kojim nije procesuirana ukupna količina kažnjivih radnji u svezi ovog događaja, pa je bilo moguće voditi i kazneni postupak. Ocjenjujući identitet optuženja u prekršajnom i u kaznenom postupku sud je vezan jedino činjeničnim opisima u njima optuženih kažnjivih radnji.

Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-221/11 od 26. svibnja 2011. godine

32) Čl. 361. st. 1.

Protiv rješenja predsjednika vijeća kojim su na temelju čl. 361. st. 1. ZKP-a ispravljene pogreške u pisanju imena i brojeva, te druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, dopuštena je posebna žalba, jer u toj odredbi nije propisano da žalba protiv rješenja o ispravku nije dopuštena (čl. 395. st. 1. ZKP-a).

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-408/08 od 7. prosinca 2010. godine**33) Čl. 367. st. 1. toč. 8.**

Iako je sud u raspravnom zapisniku konstatirao da je izvršio uvid u izvod iz kaznene evidencije na završetku dokaznog postupka nakon što je ispitaio okrivljenika, što je suprotno odredbi čl. 321. st. 6. ZKP-a, time nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 8. ZKP-a. Smisao zakonske odredbe o tome da je ispitivanje okrivljenika posljednji dokaz koji se tijekom dokaznog postupka izvodi je u tome da se okrivljenik upozna s rezultatima svih prethodno izvedenih dokaza i da mu se omogući da se u odnosu na njih očituje. Nesporna je činjenica da okrivljenik ranije nije bio osuđivan i nije bilo potrebe da se o takvoj činjenici očituje. U konkretnom slučaju radi se o pisanju zapisnika po obrascu u kompjutoru, pri čemu je uvid u izvod iz kaznene evidencije naveden kao posljednji dokaz koji se izvodi, te je to očito posljedica korištenja tog obrasca. Ovo tim više kada stranke nisu prigovarale načinu ni redosljedu izvođenja dokaza, pa ni tog dokaza, a nisu prigovarale ni sadržaju samog dokaza.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-109/11 od 27. travnja 2011. godine**34) Čl. 368. toč. 3.**

Kada je okrivljenik B.V. proglašen krivim da je počinio kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 6. u vezi st. 5. KZ-a time što je u osobnom automobilu u namjeri da počasti okr. V.V. i još dvije osobe, dao okr. V. V. opojnu drogu marihuanu, nakon čega je ovaj od te droge smotao jednu cigaretu od mješavine duhana i marihuane, tzv. joint, koji su zajednički pušili, tada za to isto djelo ne može biti osuđen i okr. V.V., čime je na njegovu štetu povrijeđen kazneni zakon u odredbi čl. 368. toč. 3. ZKP-a, jer se radi o presuđenoj stvari. Radi se o istoj količini opojne droge marihuane koju je okr. B.V. dao okr. V.V. da smota joint, sve u namjeri da počasti njega i ostale osobe u vozilu, zbog čega je i osuđen, pa stoga nije prihvatljivo da za isto kazneno djelo bude proglašen krivim i okr. V.V., budući se radi o istoj radnji počinjenja djela, o istom jointu, istim osobama, te mjestu i vremenu počinjenja djela, zbog čega protiv okr. V.V. treba odbiti optužbu na temelju čl. 353. toč. 6. ZKP-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, III Kr-124/11 od 12. listopada 2011. godine

35) Čl. 408. st. 3.

Kod odlučivanja o zahtjevu za obnovu postupka ne može sukladno čl. 408. st. 3. ZKP-a sudjelovati samo onaj sudac koji je sudjelovao u donošenju presude u prijašnjem postupku. Suci koji su obavljali istražne radnje ili sudjelovali u odlučivanju o prigovoru protiv optužnice nisu po čl. 36. st. 1. toč. 4. ZKP-a izuzeti od sudjelovanja pri rješavanju o zahtjevu za obnovu postupka.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-834/08 od 14. ožujka 2011. godine**36) Čl. 463. st. 1. i 3.**

Primjenom odredbi čl. 463. st. 1. i 3. ZKP-a moguće je naknadno posebnim rješenjem oduzeti samo one predmete čije je oduzimanje po zakonu obavezno, uz daljnji uvjet da to zahtijevaju probitci javne sigurnosti ili zaštite časti i dostojanstva građana. Primjena sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz čl. 80. KZ-a, nakon pravomoćno završenog kaznenog postupka, više nije moguća, jer se radi o fakultativnom oduzimanju predmeta pod zakonom propisanim uvjetima. Zato se nakon pravomoćnosti osuđujuće presude za kazneno djelo širenja lažnih i uznemirujućih glasina iz čl. 322. KZ-a osuđeniku ne može oduzeti mobilnih aparat, koji je uporabljen za počinjenje djela, već taj predmet na temelju čl. 138.c ZKP-a treba vratiti osuđeniku čije je vlasništvo.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-128/11 od 17. ožujka 2011. godine**III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE****37) Čl. 226.**

Neosnovano je sudac istrage analognom primjenom čl. 226. st. 1. i 2. ZKP/08 na osnovu čl. 224. st. 1. toč. 1. ZKP/08 rješenjem odbacio prijedlog oštećenika kao tužitelja za provođenje dokazne radnje prvog ispitivanja okrivljenika radi podizanja optužnice ocijenivši da djelo iz čl. 131. st. 1. i 2. KZ-a za koje ga se tereti ne predstavlja kazneno djelo. U ovoj fazi prethodnog postupka, povodom prijedloga oštećenika kao tužitelja za provođenje dokazne radnje, sudac istrage nema ovlasti iz čl. 226. ZKP/08, koja odredba se odnosi na odlučivanje suca istrage tijekom istrage, dok u konkretnom slučaju istraga nije vođena. Provođenje predložene dokazne radnje zakonski je uvjet oštećeniku kao tužitelju za podizanje optužnice i samo u tom smislu sudac istrage može odlučivati o ovakvom njegovom prijedlogu. Suprotnim stajalištem oštećenik kao tužitelj ne bi bio u situaciji u kojoj se nalazi državni odvjetnik kada poduzima kazneni progon, jer državni

odvjetnik može ispitati osumnjičenika, a oštećenik ne, jedino mu je moguće provođenje te radnje predložiti sucu istrage.

Stoga sudac istrage u takvoj situaciji ne može ocjenjivati prijedlog u smislu čl. 224. ZKP/08, tu ovlast u skraćenom postupku nema ni sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća u općinskom sudu, ona pripada tek optužnom vijeću prilikom odlučivanja o potvrđivanju optužnice.

Županijski sud u Bjelovar, Kv-118/11 od 3. studenoga 2011. godine

38) Čl. 504. st. 1.

Izvanbračna supruga osuđenika nije ovlaštena za podnošenje zahtjeva za obnovu kaznenog postupka ukoliko je osuđenik živ. Prema odredbi čl. 504. st. 1. ZKP/08, zahtjev za obnovu postupka mogu podnijeti stranke i branitelj, a nakon smrti osuđenika, državni odvjetnik i osobe navedene u čl. 464. st. 2. ZKP/08, slijedom čega bi izvanbračna supruga osuđenika bila ovlaštena na podnošenje zahtjeva za obnovu kaznenog postupka isključivo u slučaju da je osuđenik umro.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-783/11 od 18. listopada 2011. godine

IV ZAKON O TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

39) Čl. 626. st. 1. toč. 2.

Kazneno djelo povrede dužnosti u slučaju gubitka, prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje iz čl. 626. st. 1. toč. 2. Zakona o trgovačkim društvima ne može počinuti upravitelj poljoprivredne zadruge koja je u sudskom registru upisana kao zadruga, jer se ne radi o članu uprave društva u smislu odredbi čl. 251. odnosno čl. 430. Zakona o trgovačkim društvima.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-136/10 od 24. ožujka 2011. godine

V ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA

40) Čl. 54. st. 1.

Gramatičko tumačenje odredbe čl. 54. st. 1. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (ZIKZ-a) da je rok podnošenja molbe za odgodu po osnovu čl. 54. st. 3. toč. 6. Zakona isključivo vezan uz činjenicu datuma rođenja djeteta dovelo bi do toga da je ta zakonska odredba stvarno neprimjenjiva, značilo bi da jedino najkasnije 3 dana nakon djetetova rođenja molba mora biti podnesena, u protivnom je nepravovremena. Takvo tumačenje svakako ne odgovara smislu i svrsi ovog zakonskog osnova za odgodu, na što upućuje sama dikcija odredbe toč. 6. st. 3. čl. 54. ZIKZ-a po kojoj je razlog za odgodu „dijete mlađe od godinu dana o kojem osuđenik skrbi“. Svrha te odredbe je da se osuđeniku omogući odgoda izvršavanja zatvorske kazne ukoliko skrbi o djetetu mlađem od godinu dana. Po stajalištu vijeća osuđenik kao otac tek rođenog djeteta, o kome skrbi, ima pravo do navršene jedne godine djetetova života istaknuti predmetni osnov odgode, što znači da rok za podnošenje molbe po tom zakonskom osnovu teče sve dok dijete ne navrši jednu godinu života.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-66/11 od 29. rujna 2011. godine

G R A Ā A N S K O P R A V O**I. S T V A R N O I Z E M L J I Š N O K N J I Ź N O P R A V O****S T V A R N O P R A V O****POSJED –ZAŠTITA POSJEDA – SUDSKA ZAŠTITA****Nakon što je posjed stvari već vraćen dopuštenom samopomoći**

(čl.22.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Svrha zakonom ustanovljenog prava na posjedovnu zaštitu (uz zabranu ponovnog smetanja) je u uspostavi onakvog stanja posjeda kakvo je bilo prije poduzimanja čina samovlasnog smetanja, pa stoga tužitelj (posljednji mirni posjednik), nakon što je već putem samopomoći vratio oduzeti mu posjed, ne može više tražiti sudsku zaštitu posjeda jer je svrha posjedovne zaštite već ostvarena.

„Tužitelj u tužbi navodi da se nalazio u posljednjem mirnom posjedu poslovnog prostora na T.b.J.J. br.15, površine oko 50 m2, a dana 22. ili 23.04.2010. godine, za vrijeme odsutnosti tužitelja, tuženik je neovlašteno i nezakonito izvršio promjenu brave na vratima poslovnog prostora.

Tijekom postupka utvrđeno je da se tužitelj, ne samo u vrijeme podnošenja tužbe, nego i u vrijeme zaključenja glavne rasprave u ovom predmetu, nalazi u posjedu predmetnog poslovnog prostora od momenta kada se poslužio samopomoći i vratio oduzeti posjed. Dakle, iz navoda tužbe, kao i činjenica koje je punomoćnik tužitelja iznio tijekom postupka, nesporno je da je tužitelj, nekoliko dana nakon promijene brave na vratima poslovnog prostora, a koju je izvršio tuženik, vratio oduzeti posjed poslovnog prostora, te se u posjedu istoga nalazi od tog momenta pa do zaključenja glavne rasprave u ovom predmetu.

Ne mogu se prihvatiti kao osnovane žalbene tvrdnje da se pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje očituje u propustu prvostupanjskog suda da utvrdi postojanje pravnog interesa tužitelja na podnošenje tužbe upravo u onom sadržaju kako je on specificiran u predmetnom tužbenom zahtjevu. To stoga što sudska zaštita posjeda, u smislu čl. 22. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (" Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP) pripada posjedniku kojemu je posjed samovlasno smetan na način da svoj posjed štiti putem suda zahtijevajući da se utvrdi čin smetanja njegova posjeda, naredi uspostava posjedovnoga stanja kakovo je bilo u času smetanja, te zabrani takovo ili slično smetanje

ubuduće. U pravnoj situaciji kada se tužitelj prije podnošenja tužbe zbog smetanja posjeda poslužio pravom samopomoći, nema mjesta pružanju navedene sudske zaštite, jer je pravo na samopomoć oblik posjedovne zaštite, a osim toga da bi sud pružio posjedniku zaštitu njegov zahtjev mora biti postavljen sukladnoj citiranoj zakonskoj odredbi, dakle mora sadržavati i zahtjev za uspostavu posjedovnoga stanja kakovo je bilo u času smetanja, a što zahtjev tužitelja ne sadrži.

Posluživši se dopuštenom samopomoći u skladu sa čl. 27. ZVDSP-a, tužitelj je ostvario posjedovnu zaštitu pa mu ne pripada pravo na sudsku zaštitu posjeda, kako je to pravilno primjenom odredba citiranog Zakona utvrdio i prvostupanjski sud, pa nije ostvaren žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2289/11-2, od 21. IX. 2011.

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – NEPOKRETNE STVARI
Građevinska parcela – objekt suvlasništva vlasnika etažnih dijelova
izgrađene zgrade

(čl.9.st.3. u svezi čl.66.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Suvlasništvo vlasnika posebnih etažnih dijelova (stanova, poslovnih prostora) stambeno poslovne zgrade ne proteže se na zemljišnu česticu koja je upravno građevinskom dokumentacijom (uvjeti uređenja prostora, građevinska dozvola) definirana kao dio građevinske parcele određene za izgradnju te građevine, ako ona na njoj nije sagrađena niti je potrebna za njenu upotrebu, jer bi to bilo protivno stvarno pravnom određenju nekretnine kao objekta prava (su)vlasništva.

„Sud prvog stupnja donio je međupresudu kojom je utvrdio da su tužitelji suvlasnici nekretnine upisane u zk.ul.br.11555 k.o.V. koja se sastoji od čk.br.689/3.

Uvidom u zahtjev tuženika za izdavanje građevne dozvole, te građevnu dozvolu od 11. listopada 1994. godine, pravilno je utvrđeno da su katastarske čestice, na kojima je planirana i dopuštena izgradnja objekta, imale gruntovne brojeve 689/3, 690/1 i 690/2 k.o. V.. Nije sporno da je zgrada stvarno građena na čkbr. 690/1, 690/2 i 689/2, koje su 1995. godine spojene u čk.br.690. Uporabna dozvola za stambeno-poslovnu zgradu izdana je 12. veljače 1996. godine, a postala je pravomoćna 28. veljače 1996. godine. Nakon izdavanja ove dozvole, što je dakle uslijedilo nakon što su čkbr. 690/1, 690/2 i 689/2 spojene u čkbr. 690, koja predstavlja zemljište s dovršenom, izgrađenom

stambeno-poslovnom zgradom, tuženik je ishodio parcelaciju čkbr. 690, tako da su formirane tri čestice: jedna veća - čkbr. 690/2 zgrada i dvorište sa 166 čhv, te dvije manje čestice - čkbr. 690/1 dvorište sa 24 čhv i 690/3 dvorište sa 13 čhv.

Kako je dakle ova parcelacija izvršena nakon što je dovršena gradnja stambeno-poslovne zgrade, jedinstvenu cjelinu nekretnina na kojima je sagrađena zgrada, s obzirom na stanje nekretnina u vrijeme gradnje i dovršetka gradnje zgrade, čine čkbr. 690/1, 690/2 i 689/2, koje su spojene u čkbr. 690.

Ugovorima na temelju kojih su tužitelji stekli pravo vlasništva, a koji su sklapani nakon spajanja navedenih čestica u čkbr. 690, odnosno nakon parcelacije čkbr. 690 u nove tri čestice, prodani su odnosno darovani stanovi i poslovni prostori koji se nalaze u stambeno poslovnoj zgradi sagrađenoj na čkbr. 690 (prije parcelacije), odnosno na čkbr. 690/1, 690/2 i 690/3 (nakon parcelacije), koje čestice u naravi čine i jednu logičnu cjelinu, budući da predstavljaju zemljište sa spornom zgradom te uži dio zemljišta oko zgrade, koji omogućuje služenje zgradom.

Polazeći od činjenica utvrđenih na temelju uvjerenja o uvjetima uređenja prostora i građevne dozvole te odredbe čl. 2. st. 2. Zakona o građenju ("Narodne novine" broj 77/92, 82/92, 26/93) prvostupanjski sud je zaključio da osim navedene tri čestice u ovu jedinstvenu cjelinu nekretnina ulazi i čkbr. 689/3 iz zk.ul. br. 11555 k.o. V.. Naime, prema odredbi čl. 2. st. 2. Zakona o građenju građevinom se smatra građevinski objekt na određenoj lokaciji, koja se sastoji od građevinskog dijela i ugrađene opreme koji zajedno čine tehničko-tehnološku cjelinu. S obzirom na činjenicu da je Uvjerenjem o uvjetima uređenja prostora lokacija definirana na način da u nju ulazi i čkbr. 689/3, prvostupanjski sud je zaključio da ta čestica na temelju Zakona o građenju predstavlja predmetnu građevinu te da se od nje ne može odvojiti.

Pravilno tuženik ukazuje da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo jer su za odluku o tužbenom zahtjevu mjerodavne odredbe sadržane u Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09, dalje u tekstu: ZV-a). Prema odredbi čl. 9. st. 1. ZV-a pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje; ali kad je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišnoknjižni uložak, one su pravno sjedinjene u jedno tijelo (zemljišnoknjižno tijelo), koje je kao takvo jedna nekretnina. Prema odredbi čl. 9. st. 3. ZV-a što je na površini zemlje, iznad ili ispod nje izgrađeno a namijenjeno je da tamo trajno ostane, ili je u nekretninu ugrađeno, njoj dograđeno, na njoj nadograđeno ili bilo kako drukčije s njom trajno spojeno, dio je te nekretnine sve dok se od nje ne odvoji. Prema odredbi čl. 66. st. 3. ZV-a vlasništvo posebnog dijela može biti uspostavljeno na odgovarajućem suvlasničkom dijelu nekretnine koja se sastoji od zemljišta sa zgradom ili od prava građenja sa zgradom.

Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da su radi izgradnje stambeno-poslovnog objekta čkbr. 689/3, 690/1, 690/2 i 690/3 predstavljale jednu cjelinu u smislu građevinske parcele. Međutim u smislu načela jedinstva nekretnine (čl. 9. ZV-a) jedinstvenu nekretninu čini zemljište i na njemu izgrađena zgrada. Za zemljišnu česticu čkbr. 689/3, na kojoj stvarno nije bila građena zgrada, ne može se, polazeći od dokumentacije iz upravnih postupaka priložene u spis te odredbe čl. 2. st. 2. Zakona o građenju, zaključivati da čini jedinstvenu nekretninu zajedno sa čkbr. 690/1, 690/2 i 690/3, u smislu odredbi ZV-a.

Tužitelji su na čkbr. 689/3 mogli steći pravo vlasništva samo ukoliko su njihovi pravni prednici koji su stanove odnosno poslovne prostore kupovali od tuženika ugovarali i kupnju te čestice. Kako navedeno tužitelji nisu dokazali, a imajući u vidu odredbe čl. 9. i čl. 66. st. 3. ZV-a, valjalo je tuženikovu žalbu uvažiti, pobijanu međupresudu preinačiti te odbiti tužbeni zahtjev u odnosu na čkbr. 689/3 iz zk.ul. br. 11555 k.o. V.. “

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1123/11-2, od 28. IV. 2011.

**ETAŽNO VLASNIŠTVO – IZVRŠAVANJE OVLAŠTI GLEDE CIJELE NEKRETNINE – TROŠKOVI CIJELE NEKRETNINE
Od koga se može utužiti zajednička pričuva**

(čl.89.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Obveza plaćanja zajedničke pričuve vezana je uz vlasništvo nekretnine stečeno na jedan od zakonom predviđenih načina, a ne uz moguće neutemeljeno svojatanje tog prava u nekom ranijem vremenskom razdoblju, ili vezano s tim uz činjenicu izvršavanja nekih ovlasti (posjedovanje, korištenje, davanje u zakup, plaćanje komunalnih usluga i pričuve) koje inače pripadaju vlasniku nekretnine, pa je stoga njenu naplatu moguće s uspjehom utužiti samo od one osobe koja je stvarni vlasnik – prema kojoj djeluje predmnjeva (upis u zemljišnoj knjizi) vlasništva koja nije oborena ili u odnosu na koju je dokazano postojanje valjane pravne osnove za stjecanje tog prava.

„Pravilan je zaključak suda prvog stupnja izražen u pobijanoj odluci da obveza plaćanja zajedničke pričuve tereti samo suvlasnike nekretnine, jer je odredbom čl.89.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje ZVDSP) izričito propisano da troškove za održavanje i poboljšavanje nekretnine snose svi

suvlasnici nekretnine razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima, ako nije drugačije određeno. Dakle, pasivno legitimiran za plaćanje zajedničke pričuve je su(vlasnik) nekretnine.

Tuženik je tijekom postupka osporio da bi on bio vlasnik poslovnog prostora na predmetnoj nekretnini, jer kao takav nije ni upisan u zemljišnim knjigama, a pored toga je ustvrdio i to da je predmetna nekretnina u zemljišnim knjigama upisana kao društveno vlasništvo s pravom korištenja bivšeg društvenog poduzeća SOUR A. V.K., da tuženik nije pravni slijednik tog društvenog poduzeća, odnosno nije nastao njegovom pretvorbom jer je tuženik trgovačko društvo osnovano od strane H.m.b.H. A. temeljem Odluke o osnivanju od 28. siječnja 1993. godine, te konačno da je taj poslovni prostor i prodan u sudskom ovršnom postupku u kojem se kao ovršenik i vlasnik predmetnog poslovnog prostora pojavljuje treća osoba. Navedene tvrdnje tuženika, na kojima se je temeljio njegov prigovor promašene pasivne legitimacije, tužitelj tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom nije osporio a ne spori ih ni u ovom žalbenom postupku, već ih je označio nebitnima odnosno pravno neodlučnima za predmetnu parnicu, tvrdeći pri tome da je tuženik nekim svojim konkludentnim radnjama priznao svoje vlasništvo te da je izvršavao vlasničke ovlasti na predmetnoj nekretnini, pa smatra da je zbog toga i u obvezi plaćanja zajedničke pričuve za tu nekretninu.

I prema ocjeni ovog drugostupajnskog suda, iz izvedenih dokaza koje je tijekom postupka predložio tužitelj nema uporišta za izvođenje zaključka da bi tuženik bio u obvezi plaćanja zajedničke pričuve u smislu odredbe čl.89.st.1. ZVDSP. Naime, u smislu navedene odredbe obvezu plaćanja zajedničke pričuve ima samo suvlasnik nekretnine, a to je ona osoba koja je to pravo stekla na jedan od zakonom predviđenih načina, s tim da pri utvrđivanju postojanja navedene obveze upis vlasništva u zemljišnoj knjizi doista ne mora biti presudan element. To stoga što upis prava (su)vlasništva u zemljišnoj knjizi na neku osobu ima značaj predmnjeve (oborive) da je ta osoba i stvarni (su)vlasnik, a što u konkretnom slučaju ne vrijedi za tuženika, jer on nije upisan u zemljišnoj knjizi. Međutim, neovisno od toga što tuženik nije upisan u zemljišnoj knjizi kao vlasnik, njegova obveza plaćanja pričuve postojala bi pod pretpostavkom utvrđenja da je on barem pretpostavljeni vlasnik, odnosno da ima valjani pravni temelj stjecanja. S obzirom na navedeno potpuno su neutemeljene naprijed navedene žalbene tvrdnje tužitelja da je za postojanje obveze plaćanja pričuve dovoljno utvrđenje izvršavanja onih ovlasti koje inače pripadaju (su)vlasniku nekretnine.

Odredbom čl.114. ZVDSP su propisani načini stjecanja prava vlasništva, i prema toj odredbi isto se stječe ispunjenjem svih pretpostavki određenih zakonom. S obzirom da je tuženik u ovoj parnici osporio svoju pasivnu legitimaciju, a imajući pri tome u vidu da u odnosu na njega ne djeluje zakonska predmnjeva vlasništva, jer kao takav nije upisan u zemljišnoj knjizi, na tužitelju je bio teret dokazivanja stjecanja i postojanja njegova barem pretpostavljenog vlasništva u vremenskom razdoblju travanj-lipanj 2001. godine. Međutim, tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom tužitelj nije predlagao

izvođenje dokaza na navedene okolnosti, odnosno na okolnost dokazivanja postojanja bilo kojeg od zakonom predviđenih pravnih temelja stjecanja prava vlasništva, već se je ograničio na dokazivanje činjenica (plaćanja pričuve u ranijem razdoblju, plaćanje komunalnih usluga, posjedovanja predmetne nekretnine, davanje u zakup drugoj osobi) koje same za sebe nisu dostatne za zaključak o tuženikovu barem pretpostavljenom vlasništva, a onda ni za zaključak o postojanju njegove obveze plaćanja zajedničke pričuve.

Obzirom na naprijed navedeno valjalo je, temeljem odredbe čl.368.st.1. ZPP-a, odbiti žalbu tužitelja kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1103/11-2, od 18. VIII. 2011.

PRAVO VLASNIŠTVA – POSEBNA OGRANIČENJA - IMISIJE
Način otklanjanja uzroka štetnih imisija – kada je određen sudskom odlukom

(čl.110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Kada je vlasniku (tuženiku) jedne nekretnine pravomoćnom sudskom odlukom, pored naloga da spriječi širenje neugodnih mirisa i otjecanje otpadnih voda sa njegove na susjednu (tužiteljevu) nekretninu, ujedno određen i način na koji to treba učiniti, ima se smatrati da je on u cijelosti postupio po navedenoj odluci i onda kada je izabrao neki drugi ali jednako kvalitetan i efikasan način otklanjanja uzroka štetnih imisija, kojim je u potpunosti onemogućio da navedeni prekomjerni neugodni utjecaji odlaze na susjedovu nekretninu, što i čini svrhu sudske zaštite od štetnih imisija.

„Tužitelju je presudom istoga suda broj P-125/06-40 od 9. travnja 2008. godine naloženo da spriječi širenje neugodnih mirisa i otjecanje otpadnih i oborinskih voda sa svoje nekretnine na nekretninu tuženika, te mu je zabranjeno ispuštanje otpadnih voda i gnojnice u kanal između nekretnina stranaka, a naloženo mu je i poduzimanje mjera u svrhu sprječavanja slijevanja kišnice s objekata izgrađenih na čkbr. 83/1 k.o. H. na nekretninu tuženika. Navedenom presudom određen je i način otklanjanja štetnih imisija.

Kako je tužitelj tvrdio da je postupio po presudi, pa da je zbog toga ovrha nedopuštena provedeno je vještačenje u ovom predmetu, te je utvrđeno da je tužitelj postupio djelomično u skladu s točkom IV prvostupanjske presude, odnosno da se na objektima tužitelja nalaze žljebovi i pocinčane krovne odvodne vertikale, a oborinske vode sa objekata tužitelja otječu u kanalčić izveden na udaljenosti oko 0,50 metara od međe i to sve se odvija na nekretnini tužitelja. Nadalje je vještačenjem utvrđeno da je

ukopao podzemni spremnik za tekući gnoj sa limenim poklopcem i poteznim zatvaračem kojim se može hermetički zatvoriti, a spojen sa PVC cijevima sa stajom. Vještak nije mogao utvrditi vodu nepropusnost podzemnog spremnika, jer je spremnik ukopan u zemlju, ali je utvrdio njegov volumen 15,260 m³. Plato za kruto gnojivo nalazi se unutar štale, a uz isti se nalaze vrata za izvoz gnoja pomoću traktorske prikolice. Otpadne vode iz septičke jame ne mogu istjecati na površinu terena iz te jame, a oborinske vode s krovova objekata odvođe se putem žljebova po nekretnini tužitelja.

Na osnovu ovakvog nalaza i mišljenja vještaka sud utvrđuje da tužitelj nije postupio po nalogu točke III presude broj P-125/06-40 od 9. travnja 2008. godine, jer nije uredio depo gnoja izgradnjom platoa krutog gnoja površine 40 m² izvan staje sa sabirnom jamom volumena 30 m³, sve od vodonepropusnog materijala, pa da zbog toga tužbeni zahtjev nije osnovan.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda za sada se ne može prihvatiti kao pravilan, jer odlučna činjenica u ovom postupku je da li je tužitelj spriječio širenje neugodnih mirisa koji su prekomjerni s obzirom na namjenu kakova je primjerena toj nekretnini, te s obzirom na mjesto gdje se nekretnina nalazi, tj. da li se, i unatoč poduzetim radovima i dalje radi o prekomjernim posrednim imisijama (čl. 110. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - "Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP). Naime, navedenom točkom prvostupanjske presude naloženo je tužitelju da spriječi širenje neugodnih mirisa, time da je tužitelj ovlašten sam odrediti način na koji će to učiniti, odnosno dio presude kojim je određen način nije isključivi - jedini način na koji je tužitelj dužan to učiniti, već se to može smatrati kao uputa tužitelju kako će spriječiti širenje neugodnih mirisa i otjecanje otpadnih voda – gnojnice. Ovakvo pravno shvaćanje glede postupanja tužitelja radi otklanjanja uzroka prekomjernih neposrednih imisija i posrednih imisija u skladu je i sa pravnim shvaćanjem Ustavnog suda Republike Hrvatske u odluci broj U-III-1331/2004. od 29. studenog 2004. godine, odnosno postupak ovrhe u odnosu na tužitelja bio bi nepravičan ukoliko bi mu se nalagalo da štetne imisije otkloni, kako je to navedeno u točki III izreke presude Općinskog suda u Garešnici broj P-125/06-40 od 9. travnja 2008. godine, budući da sud pri nalaganju sprječavanja štetnih imisija ne određuje način na koji će se spriječiti širenje imisija, već je to prepušteno osobi koja je dužna radnju poduzeti, pa ukoliko presuda sadrži taj dio treba ju tumačiti na način da je to preporuka na koji način bi bilo najsvrsishodnije otkloniti uzrok štetnih imisija.

Sud je postavio pitanje vještaku da li je izgradnjom platoa i sabirne jame spriječeno širenje neugodnih mirisa i otjecanje otpadnih i oborinskih voda, a na to pitanje je vještak odgovorio da je kao i na svakoj farmi osjetio miris ljudskim osjetilima, dok je u svom nalazu opisao otjecanje voda kako i na koji način je to učinjeno. Sama činjenica što je vještak izjavio da se miris osjećao kao i na svakoj farmi ne znači da tužitelj nije spriječio širenje neugodnih mirisa, jer kao što je navedeno on je bio dužan spriječiti širenje neugodnih mirisa koji su prekomjerni s obzirom na namjenu kakva je primjerena

toj nekretnini i s obzirom na mjesto gdje se nekretnina nalazi, a takovo pitanje sud nije postavio vještaku, niti se iz njegovog odgovora može izvesti zaključak da tužitelj nije spriječio širenje neugodnih mirisa u tom smislu

Kako prvostupanjski sud nije potpuno utvrdio odlučne činjenice, a niti se one mogu utvrditi iz izvedenih dokaza, to se i primjena materijalnog prava za sada ukazuje preuranjenom, pa je valjalo uvažiti žalbu tužitelja, ukinuti prvostupanjsku presudu i predmet vratiti na ponovno suđenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1564/10-2, od 11. VIII. 2011.

**DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI
Kupnja nekretnine u stečajnom postupku**

(čl.115. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Kupac ne stječe pravo vlasništva nekretnine koja je u stečajnom postupku prodavana kao dio imovine stečajnog dužnik, i koja je u zemljišnoj knjizi bila upisana kao pravo korištenja bivšeg društvenog poduzeća – pravnog prednika stečajnog dužnika, ali koja nije bila unesena u društveni kapital tog poduzeća u postupku njegove pretvorbe pa nije ušla ni u imovinu (vlasništvo) stečajnog dužnika.

„Odlučnu činjenicu o tome da li je tužitelj u stečajnom postupku na temelju ugovora o prodaji zaključenog sa stečajnim upraviteljem dana 24. svibnja 2001. godine kupio nekretnine od vlasnika, sud je ocijenio na temelju uvida u rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju od 26. srpnja 2001. godine. Iz tog rješenja proizlazi da nekretnine koje su predmet postupka nisu ušle u pretvorbu društvenog poduzeća T.t. B., pa s obzirom na to nisu niti mogle biti predmetom prodaje u stečajnom. postupku koji se vodio nad T.t. d.d. u stečaju B..

Neosnovano u žalbi tužitelj ističe da su nekretnine koje su bile predmet kupoprodaje bile upisane u zemljišne knjige na prednika T.t. d.d. u stečaju, jer je za stjecanje vlasništva nekretnina od strane društvenog poduzeća bitno to da nekretnine prilikom pretvorbe društvenog poduzeća uđu u temeljni kapital tog poduzeća. Na to upućuje i primjena odredbe čl. 390. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) iz koje proizlazi da se odredbe čl. 360. do 365. ovoga Zakona ne odnose na stvari na kojima su pravo upravljanja, korištenja i raspolaganja imale bivše društvene i društveno političke organizacije, na stvari koje nisu unesene u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe na temelju Zakona o

pretvorbi društvenih poduzeća, te na stvari pravnih osoba u društvenom vlasništvu sa sjedištem na prije okupiranom, a sada oslobođenom području Republike Hrvatske. Pretvorba prava upravljanja, korištenja i raspolaganja na tim stvarima uređuje se posebnim zakonom.

Budući da nekretnine koje su predmet ovog postupka nisu unesene u društveni kapital prilikom pretvorbe društvenog poduzeća T.t. B., nisu niti postale vlasništvo T.t. d.d, pa nisu niti mogle biti predmet prodaje u stečajnom postupku, i stoga nisu niti ispunjene pretpostavke za stjecanje vlasništva tužitelja u smislu odredbe čl. 115. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09), jer nije postojalo vlasništvo prednika kao bitne pretpostavke za stjecanje prava vlasništva.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1277/10-2, od 27. I. 2011.

**DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI –
POVJERENJE U ZEMLJIŠNE KNJIGE**

Zahtjev kupca nekretnine za prestanak neupisane stvarne služnosti

(čl.124. u svezi čl.122.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Novi vlasnik nekretnine stečene kupnjom, kojem su u vrijeme kupnje bile poznate okolnosti na temelju kojih je imao razloga osnovano posumnjati da preko kupljene nekretnine prolazi vodovod (ukopane cijevi za dovod vode u jezero), nije ovlašten tražiti njegovo uklanjanje i prestanak izvršavanja stvarne služnosti pozivajući se na zaštitu povjerenja u potpunost zemljišne knjige.

„Sud prvog stupnja je utvrdio da je tužitelj kupoprodajnim ugovorom od 28. ožujka 2008. godine kupio čkbr. 75/2 površine 773 m² iz zk.ul.br. 134 k.o. D., a kupoprodajnim ugovorom od 29. travnja 2008. godine da je kupio čkbr. 80 sa površinom od 1065 m² i čkbr. 81 sa površinom od 500 m², iz zk.ul.br. 27 k.o. D. (list 74).

Tužitelj je ustvrdio da je nakon što je kupio predmetne nekretnine i nakon što je stupio u posjed istih, a prilikom izvođenja pripremnih radova, saznao da preko tih nekretnina prolaze cijevi za punjenje vodom jezera D.. Ujedno je ustvrdio da u trenutku stjecanja predmetnih nekretnina, te u trenutku kada je zahtijevao upis vlasništva u zemljišne knjige, nije znao niti mogao znati da se na predmetnim nekretninama nalaze cijevi, jer da je znao da ne bi kupovao te nekretnine.

Na temelju izvedenih dokaza sud prvog stupnja je utvrdio da su te cijevi postavljene još početkom 60-ih godina prošlog stoljeća prilikom izgradnje jezera, a tuženik je cijevi zbog dotrajalosti samo djelomično izmijenio 2004. godine. Na temelju nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka geodetske struke R.K. ing., sud prvog stupnja je utvrdio da cijevi vodovoda prolaze prirodnim padom kroz predmetne nekretnine tužitelja i to od 300-tinjak metara udaljenog potoka na brdu iznad mjesta D., a završavaju u samom jezeru D.. Na temelju iskaza svjedoka S.H. sud prvog stupnja je utvrdio da je cjevovod postavljen negdje 1961. ili 1962. godine, te da nitko od dosadašnjih vlasnika zemljišta nije osporavao postavljanje toga vodovoda, a da nije bilo problema niti prilikom rekonstrukcije vodovoda koja je obavljena 2004. godine.

Odredbom čl. 229. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZV) propisano je da se stvarna služnost osniva na temelju zakona dosjelošću, ako ju je posjednik povlasne nekretnine pošteno posjedovao izvršavajući njezin sadržaj kroz dvadeset godina, a vlasnik poslužne nekretnine se nije tome protivio. Tužitelj je tijekom prvostupanjskog postupka dopustio mogućnost da je tuženik dosjelošću stekao pravo služnosti ali je ostao kod tužbenog zahtjeva pozivom na zakonsko pravilo zaštite povjerenja u potpunost zemljišne knjige.

Tužitelj se i u svojoj žalbi poziva na zaštitu povjerenja u zemljišne knjige iz čl. 124. ZV-a, međutim imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje od strane suda prvog stupnja, a kako je naprijed navedeno, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da se tužitelj ne može pozivati na zakonsko pravilo povjerenja u zemljišne knjige jer prilikom stjecanja prava vlasništva predmetnih nekretnina 2008. godine, u odnosu na predmetni sporni vodovod, nije bio u dobroj vjeri, pa nekretnine nije stekao kao da na njima ne postoje tuđa prava. Ovo zbog toga što je podnositelj žalbe imao dovoljno razloga za sumnju da preko predmetnih nekretnina, unatoč stanju upisa u zemljišnim knjigama, ide navedeni vodovod jer se iste nekretnine nalaze između potoka od kojeg počinje vodovod i jezera u kojem završava vodovod, s tim da se iste nekretnine nalaze odmah uz čkbr. 75/4 za koju je upravo tužitelj, a za svoju punicu B.G., tražio premještanje vodovodnih cijevi.

Prema odredbi čl. 122. st. 3. ZV-a i čl. 8. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04 - dalje: ZZK), nedostatak dobre vjere se ne može prigovoriti stjecatelju nekretnine samo iz razloga što nije istraženo izvan knjižno stanje. Međutim, kada je s obzirom na okolnosti slučaja stjecatelj imao dovoljno razloga posumnjati da se ono što je upisano u zemljišnim knjigama razlikuje od izvan knjižnog stanja, za takvog stjecatelja se ne može reći da je postupao u dobroj vjeri, pa je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-939/11-2, od 26. V. 2011.

**DOSJELOST – STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNOSTI – VRIJEME DOSJEDANJA
Nekretnina u društvenom vlasništvu – posjed prije 8. listopada 1991. godine**

(čl.388.st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Ako su se sve pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću (duljina posjeda, potrebna kvaliteta posjeda) ostvarile do stupanja na snagu (1.siječanj 1997.) Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ili najkasnije do 17. studenoga 1999. godine kao dana prestanka važenja njegove kasnije ukinute odredbe iz čl.388.st.4., posjednik nekretnine u društvenom vlasništvu stekao je temeljem te ukinute odredbe pravo vlasništva dosjelošću uz uvjet da tom njegovom pravu na toj nekretnini nije bilo suprostavljenih stečenih prava trećih osoba, radi čije zaštite od nedopuštenog retroaktivnog učinka je navedena odredba i ukinuta odlukom Ustavnog suda RH.

„Prvostupanjski sud je utvrdio:

-da se sporne nekretnine vode u zemljišnim knjigama kao vlasništvo Republike Hrvatske od 1997. godine, upisane temeljem rješenja na osnovi čl. 360. st. 2. i čl. 362. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - u daljnjem tekstu:ZV-a),

-da je prednik tužitelja sporne nekretnine dobio u postupku agrarne reforme i kolonizacije, na kojima je 1947. godine sagradio kuću, a njegovi slijednici i gospodarske objekte,

-da cijelo vrijeme od dodjele zemljišta nitko i nikada nije osporavao vlasništvo i posjed prednicima tužitelja, a niti tužitelju.

Prema odredbi čl. 29. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 6/80 i 36/90, u daljnjem tekstu: ZOVO), koji je stupio na snagu 1.rujna 1980. godine, na nekretninama u društvenom vlasništvu se pravo vlasništva nije moglo steći dosjelošću, kao niti prema Općem građanskom zakoniku (OGZ-u), međutim donošenjem Zakona o preuzimanju Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91), stavljena je izvan snage odredba čl. 29. ZOVO, koja nije dopuštala stjecanje vlasništva na nekretninama u društvenom vlasništvu dosjelošću.

Donošenjem Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, u daljnjem tekstu: ZV/96), koji je stupio na snagu 1.siječnja 1997. godine, odredbom čl. 159. st. 4. je propisano da samostalni posjednik stvari u vlasništvu Republike Hrvatske stječe dosjelošću vlasništvo stvari pošto je njegov posjed neprekidno trajao dvostruko vrijeme od onoga propisanog u st. 2. i 3. istoga članka (za nekretnine deset odnosno dvadeset godina), dakle protekom dvadeset odnosno četrdeset godina.

Vezano uz čl. 159. ZV/96, člankom 388. st. 4. je bilo određeno da se u rok stjecanja dosjelošću nekretnina koje su na dan 8.listopada 1991.godine bile u društvenom vlasništvu, računa i vrijeme posjedovanja proteklo prije toga dana. Međutim, Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 17. studenoga 1999. godine ("Narodne novine" br. 137/99) ukinuta je navedena odredba ZV/96, a kasnije donesenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 114/01), koji je stupio na snagu 20.prosinca 2001. godine, i to odredbom čl. 2., određeno je da se na nekretninama koje su na dan 8.listopada 2001. godine bile u društvenom vlasništvu u vrijeme dosjelosti ne računa i vrijeme proteklo prije toga dana.

Odredba čl. 388. st. 4. ZV/96, koja je stupila na snagu 1. siječnja 1997. godine, ukinuta je Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske zbog njenih retroaktivnih učinaka i štetnih posljedica koje su iz toga proizlazile u odnosu na vlasnička prava trećih osoba koji su ta prava stekli bilo na temelju drugih odredbi tog istog zakona (na primjer trgovačka društva primjenom odredaba o pretvorbi društvenog vlasništva), ili odredbi nekih drugih zakona (Zakon o povratu imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i dr.).

Navedena ukinuta odredba bila je na snazi i u primjeni od 1. siječnja 1997. godine pa do njenog ukidanja 17.studenoga 1999. godine, i u tom vremenskom razdoblju njenog važenja ona je mogla proizvesti određene pravne učinke u smislu stjecanja vlasništva ex lege za korist posjednika nekretnine u društvenom vlasništvu ukoliko su najkasnije do njenog ukidanja bile ispunjene sve potrebne pretpostavke (duljina i kvaliteta posjeda) za stjecanje prava vlasništva dosjelošću. Međutim, imajući u vidu razloge i suštinu njenog ukidanja, navedeni pravni učinci ne mogu se priznati u svim situacijama. Nije ih opravdano priznati u onim slučajevima kada je pravu posjednika suprotstavljeno pravo neke treće osobe, koja je to pravo sukladno već naprijed navedenom stekla tijekom socijalističkog razdoblja u kojem je dosjelost nekretnina u društvenom vlasništvu bila zabranjena i radi čije je zaštite Ustavni sud Republike Hrvatske i ukinuo navedenu odredbu kao neustavnu. No opravdano je pravne učinke navedene odredbe priznati posjedniku čijem pravu je suprotstavljeno samo pravo države, pogreškom čijih državnih tijela je i donesena navedena neustavna zakonska odredba, jer rizik takvih pogrešaka može ići samo na teret države, a učinci takve pogreške ne mogu se ispravljati na štetu pojedinca, niti država iz takve pogreške može za sebe izvoditi bilo kakve pogodnosti.

Imajući u vidu naprijed navedeno, te činjenice koje je tijekom provedenog postupka utvrdio prvostupanjski sud, a osobito činjenicu da je tužitelj sa svojim prednicima od 1947. godine u mirnom i nesmetanom posjedu nekretnina koje su predmet spora, da je na njima sagradio kuću sa gospodarskim zgradama, da tužitelju i njegovim prednicima nikada nitko nije osporavao ni posjed ni vlasništvo, da nema naznaka da je bilo tko treći stekao bilo kakvo pravo na predmetnoj nekretnini, tužitelj je stupanjem na snagu odredbe čl. 388. st. 4. ZV/96, tj. 1. siječnja 1997. godine stekao pravo vlasništva

dosjelošću jer mu je vrijeme dosjedanja (poštenog posjedovanja) od dvadeset odnosno od četrdeset godina (čl. 159. st. 4. ZV/96), koje se računa od 1947. godine, isteklo prije 1. siječnja 1997. godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1128/11-2, od 26. V. 2011.

**PRAVO SLUŽNOSTI – PRESTANAK PRAVA SLUŽNOSTI -UKINUĆE
Drugi prikladan prolaz – preko nekretnine vlasnika ovlaštenika prava stvarne služnosti**

(čl.242.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Drugi prikladniji ili jednako prikladan prolaz, kao pretpostavka za ukidanje prava stvarne služnosti puta, mora postojati ili sa javnog puta ili sa neke druge nekretnine ovlaštenika prava služnosti (vlasnika povlasne nekretnine), pa navedena pretpostavka nije ispunjena ako taj drugi prolaz postoji preko nekretnine u vlasništvu pravne osobe – većinskog vlasnika ovlaštenika prava služnosti, jer se u tom slučaju radi o nekretnini treće osobe.

„Među strankama je nesporno, a to proizlazi i iz izvatka iz zemljišnih knjiga da je uknjiženo pravo služnosti prolaza i provoza u svako doba dana i noći južnom stranom čkbr. 1773/4 upisane u zk.ul. 103. k.o. G. za korist vlasnika čkbr. 1773/1, upisane u ulošku br. 819. k.o. G., da je tužitelj vlasnik nekretnine upisane u zk.ul. 103 k.o. G. i to kčbr 1773/4 – zgrada br. 6. i dvorište u ulici M. G. za 521 čhv, a da je tuženik vlasnik nekretnine upisane u zk.uzl. 819. k.o. G. i to kčbr. 1773/1 – poslovna građevina – trgovina i skladište kbr. 4. u ulici M.G., neplodno parkiralište sa 919 čhv, poslovna građevina – trgovina i skladište kbr. 4. u ulici M.G. sa 137. čhv i neplodno parkiralište sa 182 čhv.

Sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude navodi da je tuženik vlasnik nekretnina upisanih u zk.ul. 819 k.o. G. i to kčbr. 1773/1, a u korist ove nekretnine da je upisana služnost puta preko nekretnina tužitelja, da ova nekretnina graniči s nekretninom upisano u zk.ul. 2798 k.o. G. i to čk.br. 1773/5 sa 89 čhv – koje je vlasnik S. društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju, prijevoz i trgovinu K., V. kbr. 2., da je većinski vlasnik tuženika trgovačko društvo S. d.o.o., pa da su stoga kčbr. 1773/5 i 1773/1 vlasnički povezane, a kako iz nalaza i mišljenja gospodarskog vještaka proizlazi da tuženik koristi za prolaz do svoje kčbr. 1773/1, kč.br. 1773/5 upisanu u zk.ul. 2798 k.o. G. koje je vlasnik S. d.o.o., i koji prolaz nije ništa tegobniji od prolaza preko nekretnina tužitelja i koji prolaz je kraći, da je stoga prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja.

Odredbom čl. 242. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP), propisano je da će sud na zahtjev vlasnika poslužne nekretnine svojom odlukom ukinuti nužni prolaz, a i drugu služnost puta, bez obzira na to na kojem je temelju osnovana, ako utvrdi da postoji drugi prikladniji prolaz ili drugi jednako prikladan prolaz, koji vlasniku poslužnog zemljišta čini manje štete, ili pak jednako prikladan javni prolaz.

Dakle, u skladu sa citiranom zakonskom odredbom sud će ukinuti služnost puta ako utvrdi da postoji drugi prikladniji prolaz ili drugi jednako prikladan prolaz koji vlasniku poslužnog zemljišta čini manje štete, pa je dakle taj prikladniji ili jednako prikladan prolaz na nekretnini vlasnika poslužnog zemljišta ili ako postoji jednako prikladan javni put - a ne može se ukinuti služnost puta ako postoji prikladniji prolaz preko nekretnine koja je u vlasništvu treće osobe.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1458/10-2, od 19. V. 2011.

**ZALOŽNO PRAVO – OSNIVANJE PODZALOŽNOG PRAVA –
DOBROVOLJNO PODZALOŽNO PRAVO**

Vrijednost hipoteke – kao uvjet za osnivanje nadhipoteke

(čl.315.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Za nadhipoteku (založno pravo na hipoteci) važe ista pravila kao i za hipoteku pa je stoga vjerovnik tražbine, na svoj vlastiti rizik, ovlašten ugovoriti njeno osiguranje osnivanjem nadhipoteke i na hipoteci čija je vrijednost (iznos do kojeg hipotekarni vjerovnik ima pravo namirenja) ispod vrijednosti nadhipotekarne tražbine, ili na hipoteci već opterećenoj drugim nadhipotekama vrijednost kojih je veća od vrijednosti hipoteke.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje kojim je odbio prijedlog predlagatelja za uknjižbu nadhipoteke na predloženikovom (H. n. d.o.o. Z.) založnom pravu – hipoteci – u iznosu od 5.110.000,00 EUR, koja je upisana na nekretninama K. K. d.o.o. O.

Donoseći pobijano rješenje prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio prijedlog predlagatelja, pozivajući se na odredbe čl. 303. st. 2. i čl. 315. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZV).

Predlagatelj je Sporazumom o zasnivanju založnog prava od 29. ožujka 2010. godine i to čl. 4. dogovorio i osnovano nadhipoteku – založno pravo na založnom pravu založnog dužnika H.n. d.o.o. Z., B. br. 20, i to na nekretninama K. K. d.o.o. O. Prvostupanjski sud je odbio prijedlog predlagatelja zaključujući da se ista ne može prihvatiti s obzirom na odredbu čl. 315. st. 2. ZV-a, jer bi iznos nadhipoteke premašio po vrijednosti iznos upisane hipoteke, no ovakav zaključak prvostupanjskog suda ne može se prihvatiti.

Članak 315. st. 2. ZV-a propisuje da vjerovnik tražbine osigurane založnim pravom na nekretnini može, u granicama svojega prava na namirenje iz te nekretnine, osnovati na postojećem založnom pravu (hipoteci) hipoteku u korist treće osobe (nadhipoteku) i bez pristanka založnog dužnika, a na pravnom temelju i na način određen za osnivanje dobrovoljnoga založnog prava na nekretninama, učini li to, osnovana je na hipoteci nadhipoteka kao podzaložno pravo podzaložnog vjerovnika.

Zakon nije ograničio do kojeg iznosa se nadhipoteka može uknjižiti, pa žalitelj osnovano prigovara da nije propisana zabrana da se hipoteka ne može opteretiti nadhipotekom sa većim iznosom nego što iznosi sama hipoteka. Ukoliko se stranke slože i suglase o upisu nadhipoteke na postojeću hipoteku, sud nema obvezu provjeravati iznose i visinu hipoteke kao i visinu nadhipoteke, budući da same stanke trebaju i moraju samostalno zaključiti da li imaju interes za upis određene nadhipoteke na hipoteku.

Budući da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo valjalo je žalbu predlagatelja temeljem odredbe iz čl. 380. t. 3. ZPP-a prihvatiti kao osnovanu te preinačiti prvostupanjsku odluku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-293/11-2, od 29. IX. 2011.

Z E M L J I Š N O K N J I Ž N O P R A V O

ZABILJEŽBA TUŽBE RADI POBIJANJA DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Prije podnošenja tužbe – na temelju zahtjeva za mirno rješenje spora

(čl.86.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Zahtjev za mirno rješenje spora iz čl.186.a Zakona o parničnom postupku ne može se izjednačiti sa tužbom jer nema učinak pokretanja parnice, pa njegovim

podnošenjem protivnoj stranci nisu ispunjene pretpostavke potrebne za određivanje zabilježbe tužbe (spora) radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji.

„Odredbom čl. 85. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje: ZZK) određeno je da osoba koja je sukladno propisima o obveznim odnosima ovlaštena pobijati radnju svog dužnika može, kada ju pobija tužbom, zahtijevati zabilježbu te tužbe u zemljišnoknjižne uloške u kojima je radi ostvarenja tužbenog zahtjeva potreban zemljišnoknjižno upis. Odredbom čl. 86. st. 1. ZZK-a određeno je da će zabilježbu tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji dopustiti rješenjem zemljišnoknjižni sud na prijedlog vjerovnika koji je tu tužbu podnio, ako je dokazano da je tužba podnesena sudu.

Iz ovih odredbi jasno je vidljivo da je bitna pretpostavka za ovu vrstu zabilježbe da je tužba radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji podnesena sudu. Stoga je pravilno prvostupanjski sud odbio prijedlog predlagatelja nakon što je utvrdio da predlagatelj još nije podnio tužbu, već je tek pokrenuo postupak u smislu odredbe čl. 186.a Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) radi mirnog rješenja spora. Zahtjev za mirno rješenje spora nema pravne učinke pokrenute parnice, jer prema odredbi čl. 185. ZPP-a parnični postupak počinje podnošenjem tužbe.

Stoga neosnovano u žalbi predlagatelj upisa navodi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo i pogrešno smatra da je parnični postupak započeo podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora. Taj zahtjev ima svrhu da do parničnog postupka ne dođe, jer u postupku mirnog rješenja spora stranke nastoje zaključiti nagodbu kojom će razriješiti svoje sporne pravne odnose, i ako ih na taj način riješe ni ne dolazi do parničnog postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1972/10-2, od 7. I. 2011.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – ODLUČIVANJE

Ocjena nadležnosti suda koji je odredio upis zabilježbe ovrhe

(čl. 108.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08)

Ispitivanje zemljišnoknjižnog suda da li je neki upis (zabilježbu ovrhe) odredio za to nadležni sud, ne sastoji se u ocjeni njegove stvarne (općinski ili trgovački sud) ili u ocjeni njegove mjesne nadležnosti za odlučivanje i postupanje u konkretnom predmetu (ovršnom) u kojem je taj upis određen, već u ocjeni njegova zakonskog ovlaštenja da postupajući u nekom drugom postupku (ovršnom) donese odluku o tom zemljišnoknjižnom upisu.

„Odredbom čl. 108. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK) određeno je da kad zemljišnoknjižni upis određuje drugi sud ili drugo nadležno tijelo, a ne zemljišnoknjižni sud, zemljišnoknjižni sud će se ograničiti na ispitivanje je li upis odredilo za to nadležno tijelo, te je li upis provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, a glede ostalih pretpostavki odlučuje onaj sud ili drugo tijelo koje upis dopušta.

U skladu s odredbom čl. 108. st. 2. ZZK-a ispitivanje pretpostavke je li upis odredilo za to nadležno tijelo, sastoji se u tome je li drugi sud ili nadležno tijelo ima ovlast za određivanje upisa u zemljišnu knjigu koja je utemeljena na zakonu ili nekom drugom aktu koji ga ovlašćuje na određivanje takvog upisa, a ne u ocjeni je li taj sud ili tijelo stvarno ili mjesno nadležan za određivanje tog upisa. To proizlazi iz smisla te odredbe koja daje ovlast i drugom sudu da određuje upis, a taj drugi sud može biti i trgovački sud, parnični sud, ostavinski sud ili neki drugi sud koji ima zakonsku ovlast za donošenje odluke o određivanju upisa u zemljišnu knjigu.

Kada trgovački sud u ovršnom postupku donosi rješenje o ovrsi, tada je on kao ovršni sud dužan prema odredbi čl. 79. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) odmah nakon donošenja rješenja o ovrsi po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe. To je trgovački sud kao ovršni sud i učinio, te se u tom smislu prema odredbi čl. 108. st. 2. ZZK-a smatra da se radi o odluci drugog suda koji je bio i ovlašten za donošenje odluke o određivanju upisa.

Pitanje stvarne nadležnosti u ovršnom postupku ovisi o tome je li podnesen prigovor ovršenika, odnosno je li se trgovački sud oglasio stvarno nenadležnim za postupanje u smislu čl. 17. ZPP-a, a o stvarnoj nenadležnosti ne odlučuje zemljišnoknjižni sud, i nije odlučno za zakonitost pobijanog rješenja je li trgovački sud stvarno nadležan za donošenje rješenja o ovrsi i provedbu ovršnih radnji, a jedna od tih je i zabilježba ovrhe. Posljedica eventualne stvarne nenadležnosti trgovačkog suda bit će brisanje zabilježbe ovrhe, a o tom upisu može se odlučivati tek nakon što se ispune pretpostavke za to, odnosno ako se Trgovački sud u B. po prigovoru ovršenika oglasi stvarno nenadležnim.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-740/11-2, od 4. III. 2011.

**POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – ODLUČIVANJE
Upis predbilježbe založnog prava nakon otvaranja stečajnog postupka**

(čl. 107. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i čl.98.st.6. Stečajnog zakona – "Narodne novine" br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10)

Zemljišnoknjižni sud će dopustiti i provesti upis predbilježbe založnog prava (kao mjere osiguranja) protiv stečajnog dužnika ako su se pretpostavke za taj upis ostvarile prije nego što su nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka.

„U konkretnom slučaju predmetni upis je određen rješenjem Trgovačkog suda u Z. broj LII R1-396/09 od 3. studenog 2009. godine, kojim je radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja određena prethodna mjera predbilježbom založnog prava u korist predlagatelja osiguranja na nekretninama u vlasništvu protivnika osiguranja.

Odredbom čl. 107. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – u daljnjem tekstu: ZZK) određeno je da je za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno stanje u času kada taj prijedlog stigne zemljišnoknjižnom sudu. S obzirom da je rješenje Trgovačkog suda u Z. zaprimljeno u zemljišnoknjižnom sudu 12. studenog 2009. godine, za prosudbu dopustivosti upisa u zemljišnu knjigu mjerodavno je stanje u tom trenutku.

Prema odredbi čl. 98. st. 6. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06 i 116/10, dalje u tekstu: SZ-a) nakon otvaranja stečajnog postupka dopustit će se i provesti upis u javne knjige, ako su uvjeti za upis ostvareni prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka. U konkretnom slučaju uvjeti za upis su se ostvarili 12. studenog 2009. godine, kada je rješenje Trgovačkog suda u Z. zaprimljeno u zemljišnoknjižnom sudu, a pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka su nastupile kasnije, tj. dana 22. siječnja 2010. godine.

Slijedom iznijetih razloga pobijano rješenje prvostupanjskog suda je pravilno i zakonito pa je žalbu valjalo odbiti i na temelju odredbe čl. 380. točke 2. ZPP-a, u vezi sa čl. 91. st. 1. ZZK-a, riješiti kao u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-363/11-2, od 17. II. 2011.

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

Prijedlog za pokretanje postupka – naznaka protustranke

(čl.200. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Za potpunost prijedloga kojim se sudu predlaže provedba pojedinačnog ispravnog postupka nije nužno da je u njemu označena osoba protustranke.

„Prvostupanjski sud odbacio je prijedlog kao nedopušten iz razloga što je kao protustranka naznačena mrtva osoba, pa kako stranka ne može biti mrtva osoba, to nema pretpostavki za vođenje postupka u ovom predmetu.

Ovakvo utvrđenje prvostupanjskog suda nije pravilno, jer u prijedlogu kojim se pokreće pojedinačni ispravni postupak u skladu sa odredbom čl. 200. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK) i čl. 109. Pravilnika o unutarnjem ustroju, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišnoknjižnim odjelima sudova, ne mora nužno biti naznačena osoba protustranke.

Prema tome, ako je kao protustranka označena osoba koja više nije živa, to nije odlučno za dopuštenost podnošenja prijedloga u ovom predmetu, slijedom čega prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbe Zakona o zemljišnim knjigama kada je odbacio prijedlog kao nedopušten.

Stoga je valjalo uvažiti žalbu, ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak u kojem će prvostupanjski sud ocijeniti da li su ispunjene pretpostavke za donošenje rješenja o otvaranju pojedinačnog ispravnog postupka, odnosno da li je prijedlog opravdan odgovarajućom ispravom koja predstavlja dokaz o stjecanju neupisanog knjižnog prava u smislu čl. 200. st. 1. ZZK-a i odredbi čl. 108. i 109. citiranog Pravilnika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1580/10-2, od 30. V. 2011.

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

Prijedlog za ispravak u više uložaka – neuredan prijedlog

(čl.200.st.1. u svezi čl.109.st.6. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Pojedinačni ispravni postupak provodi se samo za jedan zemljišnoknjižni uložak, pa kada se jednim prijedlogom taj postupak predloži za više uložaka sud neće razdvajati postupak za svaki pojedini uložak već će takav prijedlog odbaciti kao neuredan.

„Prema odredbi iz čl. 200. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje: ZZK) kad za to postoji opravdani razlog, može se provesti pojedinačni ispravni postupak glede određenoga zemljišnoknjižnog uložka. Iz takove zakonske definicije nesumnjivo

proizlazi da je postupak pojedinačni, jer se, za razliku od ispravnog postupka (čl. 186. – 197. ZZK) provodi u odnosu na ispravljanje upisa u samo jednom zemljišnoknjižnom ulošku.

U svome prijedlogu predlagatelj je upis svojega prava vlasništva predložio u devet zemljišnoknjižnih uložaka, a tako predloženi upis je nedopušten, odnosno prijedlog je neuredan, jer se u njemu provođenje pojedinačnog ispravnog postupka predlaže provesti u devet uložaka, a to je prema odredbi iz čl. 200. st. 1. ZZK moguće predložiti samo glede jednog zemljišnoknjižnog uložka.

Odredbom iz čl. 109. st. 6. ZZK propisano je da će sud odbaciti neuredan prijedlog i prijedlog kojem nisu priloženi svi prilozi nužni za donošenje odluke o osnovanosti prijedloga. Ova specijalna zakonska odredba u kontradiktornosti je s odredbom iz čl. 109. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) prema kojoj u parničnom postupku vraćanjem podnesaka na ispravak i dopunu, parnični sud ima dužnost otkloniti nedostatke, odnosno procesne smetnje, a kada u zemljišnoknjižnom postupku postoji o tome specijalna zakonska odredba, tada primjena Zakona o parničnom postupku nije u skladu s odredbom iz čl. 91. st. 1. ZZK (lexspecialisderogatlegi generali), pa nakon što je ustanovio da je prijedlog neuredan, prvostupanjski sud ga je trebao odbaciti primjenom odredbe iz čl. 109. st. 6. ZZK, a nije ga mogao predlagatelju vraćati na ispravak, jer je time postupio protivno odredbi iz čl. 91. st. 1. ZZK.

S istom zakonskom odredbom bilo bi u suprotnosti neurednost prijedloga otklanjati primjenom odredbe iz čl. 313. st. 3. ZPP, kako je to predloženo u žalbi, jer prema izloženome neuredan prijedlog se u zemljišnoknjižnom postupku odbacuje (čl. 109. st. 6. ZZK), i bilo bi u suprotnosti s odredbom iz čl. 91. st. 1. ZZK da sud primjenom odredaba Zakona o parničnom postupku poduzima takove mjere kojima bi on otklanjao posljedice predlagateljevoga propusta da svoj prijedlog podnese sukladno s odredbama koje su u vezi s time propisane u Zakonu o zemljišnim knjigama.

Iz izloženoga proizlazi da je prijedlog trebao biti odbačen, jer je predloženo provesti pojedinačni ispravni postupak, ne u jednom nego u devet zemljišnoknjižnih uložaka, te je zbog svega navedenoga žalba neosnovana, a kako jednake procesno pravne posljedice nastupaju i kad se prijedlog smatra povučenim, riješeno je kao u izreci ovog rješenja, ali zbog razloga koji su navedeni u ovom drugostupanjskom rješenju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1080/11-2, od 14. IV. 2011.

II. O B V E Z N O P R A V O

PROMJENA VJEROVNICA – ZAKONSKA SUBROGACIJA

Plaćanje tuđeg duga od strane vlasnika založene stvari

(čl. 91. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Vlasnik stvari (nekretnine) dane u zalog (hipoteku) radi osiguranja tuđe obveze ovlašten je založnom vjerovniku tu obvezu ispuniti umjesto dužnika, jer se smatra osobom koja ima pravni interes da dužnikova obveza bude ispunjena, pa njenim ispunjenjem stupa prema dužniku u pravni položaj vjerovnika.

„Između stranaka nesporne su odlučne činjenice:

- da je tužiteljica vlasnica nekretnina koje su upisane u z.k.ul.br. 4582 k.o. B.,
- da je na tim nekretninama bila izvršena zabilježba ovrhe i da je osnovano založno pravo za korist R.D. na tuženikovom suvlasničkom dijelu od 1/2 radi osiguranja naplate novčane tražbine,
- da je zbog ovih upisa 24.11.2009. godine odbijen tužiteljičin prijedlog za upis njezinoga prava vlasništva i da je tužiteljica kako bi si omogućila uknjižbu svog prava vlasništva 10.11.2009. godine R.D. izvršila isplatu tuženikovoga duga u iznosu od 10.965,00 kn.

Ovako utvrđeno činjenično stanje tuženik ne pobija u žalbi nego tvrdi da tužiteljica nije imala pravo platiti njegov dug, nego da je ovrhu trebala spriječiti isticanjem prigovora treće osobe u ovršnom postupku, no takove su žalbene tvrdnje neosnovane.

Prisilno založno pravo prestaje na načine koji su propisani u odredbi iz čl. 353. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP), a ne prestaje proglašenjem nedopustivosti ovrhe u povodu prigovora koji treća osoba može podnijeti u ovršnom postupku (čl. 55. i čl. 56. Ovršnog zakona - "Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) i zbog toga se u odnosu na vlasnika založene stvari uvijek smatra da je osoba koja ima pravni interes da dužnikova obveza bude ispunjena (čl. 91. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05.).

Prvostupanjski sud je dakle pravilno ocijenio da je tužiteljica imala opravdani pravni interes izvršiti ispunjenje tuženikove obveze čime je nastupila zakonska subrogacija i presuda je pravilno utemeljena na odredbi iz čl. 91. ZOO/05., jer ono što je isplatila tužiteljica je od tuženika ovlaštena zahtijevati u smislu odredbe iz čl. 94. ZOO/05.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1374/10-2, od 17. II. 2011.

SKLAPANJE UGOVORA – MANE VOLJE – PRIJETNJA I SILA
Fizička prisila – kao razlog ništetnosti

(čl.279.st.1. i st.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Utvrđenje ništetnosti ugovora zbog prisile moguće je tražiti samo onda kada je do njegova sklapanja došlo primjenom fizičke sile (vis absoluta) – kada se je na volju ugovaratelja da potpiše ugovor djelovalo određenim oblicima tjelesne prisile (fizičko zlostavljanje, nanošenje fizičkih bolova i tjelesnih ozljeda i sl.), a ne i onda kada se je na volju ugovaratelja djelovalo nedopuštenim prijetnjama koje su kod njega izazvale opravdani strah – primjenom psihičke sile (vis compulsiva), zbog čega je moguće tražiti njegovo poništenje.

„U odnosu na navode tužiteljice da je Sporazum potpisala pod prisilom prije svega valja naglasiti da se razlikuju dvije vrste prisile regulirane odredbama čl. 279. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05 i 41/08, u daljnjem tekstu: ZOO), i to fizička sila te psihička prisila ili prijetnja. Kod fizičke sile (vis absoluta) se radi o upotrebi tjelesne prisile u trenutku davanja očitovanja volje (npr. nasilnim vođenjem ruke prilikom potpisivanja ugovora, fizičkim zlostavljanjem, nanošenjem tjelesnih ozljeda), a kod psihičke prisile (vis compulsiva) o vršenju pritiska na volju onoga koji daje očitovanje izazivanjem straha od buduće opasnosti koja će se dogoditi njemu ili trećoj osobi.

Psihička prisila odnosno prijetnja predstavlja manu volje koja je razlog za poništenje ugovora sukladno odredbi čl. 279. st. 1. ZOO, i to samo ako je riječ o nedopuštenoj prijetnji, koja je izazvala opravdani strah kod druge ugovorne strane, tako da je ona zbog toga bila prisiljena sklopiti ugovor. Dakle, radi se o razlogu poboynosti odnosno relativne ništetnosti ugovora, a relativno ništetni ugovori proizvode pravne učinke i obvezuju ugovorne strane sve dok se konstitutivnom odlukom suda ne ponište.

Točni su navodi tužiteljice da je ugovor sklopljen uporabom sile prema ugovornoj strani ništetan, sukladno odredbi čl. 279. st. 3. ZOO. Pravo na isticanje ništetnosti nije ograničeno zakonskim rokovima i ne gasi se (čl. 328. ZOO). Međutim navode o fizičkim nasrtajima tuženika na tužiteljicu prilikom potpisivanja ugovora, tj. da je ugovor sklopljen uporabom vis absoluta prema tužiteljici, tužiteljica nije iznosila tijekom postupka pred sudom prvog stupnja, nego to čini tek u žalbi, što nije dopušteno na temelju odredbe čl. 352. st. 1. ZPP-a, pa se iz tog razloga takvi žalbeni navodi ne mogu uvažiti. Ne samo činjenični navodi tužiteljice izneseni u tužbi i tijekom postupka pred sudom prvog stupnja, nego niti svi dokazi koji su provedeni po prijedlogu tužiteljice, uključujući i saslušanje tužiteljice u svrhu dokazivanja, ne upućuju na to da bi razlog zbog kojeg je tužiteljica sklopila s tuženikom sporazum i zbog kojeg traži utvrđenje ništetnosti bila fizička prisila, pa čak niti koji drugi razlog zbog kojeg bi ugovor bio

ništetan u smislu odredbe čl. 322. st. 1. ZOO, na što sud pazi i po službenoj dužnosti (čl. 327. st. 1. ZOO), već suprotno tome, riječ je isključivo o prijetnjama koje je tuženik uputio tužiteljici prije potpisivanja sporazuma, što ukazuje upravo na razlog poboynosti, odnosno relativne ništetnosti pravnog posla, čiji poništaj se može zahtijevati samo u rokovima propisanim odredbama čl. 335. ZOO.

Imajući u vidu da tužiteljica tijekom postupka pred sudom prvog stupnja nije tvrdila, niti dokazala da je sporazum potpisala pod utjecajem fizičke prisile, nije osnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovora.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2053/11-2, od 14. X. 2011.

**ZASTARA – PREKID ZASTARE – PODNOŠENJE TUŽBE
Napлата na temelju zadužnice**

(čl. 388. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Dostava banci zadužnice radi naplate tražbine na zaplijenjenom računu dužnika radnja je vjerovnika izjednačena s radnjama poduzetim pred sudom ili drugim nadležnim organom, i kao takva ima učinak prekida zastarijevanja.

„Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je tužitelj u razdoblju od 5. ožujka 2004. do 24. ožujka 2005. godine vršio naplatu svojeg potraživanja putem Zadužnice od 14. ožujka 2003. godine, kojom se tuženik suglasio da se radi naplate tražbine tužitelja temeljem ugovorene proizvodnje ratarskih kultura zapljene svi njegovi kunski i devizni računi te sva njegova pokretna i nepokretna imovina. Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da je tužitelj na taj način naplatio dio svojih potraživanja u iznosu od 91.980,00 kn te je taj iznos, kao i iznos naplaćen putem kompenzacije, vještak uračunala u umanjenje ukupnog tuženikovog duga.

U odnosu na tužiteljeve pokušaje naplate potraživanja u postupku izvansudske ovrhe na temelju Zadužnice od 14. ožujka 2003. godine, kojima je postignut djelomičan uspjeh, valja reći da se radi o vjerovnikovim radnjama poduzetim u smislu odredbe čl. 388. ZOO-a, kojima se prekida zastarijevanje. S obzirom na vrijeme poduzimanja radnji radi ostvarenja tužiteljevog potraživanja na temelju Zadužnice slijedi da do pokretanja ovršnog postupka 30. svibnja 2008. godine nije protekao rok zastare iz čl. 371. ZOO-a.

Stoga je primjenom odredbe čl. 392. st. 5. u vezi čl. 388. ZOO-a trebalo jednako odlučiti o tužbenom zahtjevu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1019/11-2, od 5. V. 2011.

**UGOVOR O KUPOPRODAJI – ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE
NEDOSTATKE – KADA POSTOJE MATERIJALNI NEDOSTACI
Isporuka stvari (traktora) bez dokumentacije za registraciju**

(čl. 401.st.1.t.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Kada prodavatelj kupcu prilikom isporuke prodanog traktora ne uruči i svu dokumentaciju potrebnu za njegovu registraciju, radi se o materijalnom nedostatku, jer redovna upotreba traktora (obavljanje poljoprivrednih radova) pretpostavlja i njegovo kretanje javnim površinama što vlasniku bez registracije nije dozvoljeno.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj od tuženika dana 2. travnja 2007. godine kupio novi traktor za iznos od 67.998,53 kune, te da je odmah taj iznos i platio, a tuženik mu predao traktor, no uz traktor mu nije predao svu potrebnu dokumentaciju za registraciju traktora, već je istu dostavio tužitelju tek dana 2. listopada 2007.godine, pa je tužitelj 12. listopada 2007. godine traktor i registrirao.

Pravilan je zaključak prvostupanskog suda da tuženik prilikom prodaje traktora tužitelju istom nije rekao da mu ne može odmah predati svu potrebnu dokumentaciju za registraciju traktora, jer je doista nelogično i neživotno da bi netko tko kupuje traktor s namjerom ostvarivanja prihoda obavljajući poljoprivredne radove drugim fizičkim osobama na njivama do kojih se mora dolaziti javnim cestama, kupio novi traktor i u cijelosti isplatio kupovninu, a da ima saznanja da ga neće moći registrirati još tri do četiri mjeseca, te da mu je ta činjenica bila poznata sigurno ne bih unatoč toga vozio traktor u stanicu tehničkih pregleda radi registracije gdje mu je rečeno da nema svu dokumentaciju potrebnu za registraciju i ne bi odmah nakon toga zvao D.T. a koji svjedok to i potvrđuje.

Bez potrebne dokumentacije, koju je tuženik bio tužitelju dužan predati prilikom predaje traktora, tužitelj nije mogao traktor registrirati, pa s njime nije ni mogao učestvovati u prometu i obavljati radove s njim, pa je pravilan zaključak prvostupanskog suda da se radi o materijalnom nedostatku u smislu čl. 401. st. 1. toč. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), za koji nedostatak je tuženik znao. Budući je tužitelj kao kupac pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku, to sukladno čl. 410. st. 2. ZOO ima pravo i na popravlanje štete prema općim pravilima o odgovornosti za štetu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1645/10-2, od 19. V. 2011.

**UGOVOR O OSIGURANJU – PRIJAVA OKOLNOSTI ZNAČAJNIH ZA
OCJENU RIZIKA – NAMJERNA NETOČNA PRIJAVA ILI
PREŠUĆIVANJE**

**Prešućivanje teške bolesti – učinak na osigurateljevu obvezu isplate
ugovorene naknade**

(čl.908. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Namjerno prešućivanje teške bolesti (ciroza jetre) ugovaratelja osiguranja koja je nakon sklapanja ugovora i prouzročila njegovu smrt, a za što da je osiguratelj znao ne bi pristao sklopiti ugovor o životnom osiguranju, razlog je poboynosti zaključenog ugovora, pa ako osiguratelj zbog toga nije zatražio i ishodio (u sudskom postupku) njegovo poništenje ne oslobađa se obveze isplate ugovorene naknade.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu naknade prema ugovoru o životnom osiguranju, budući da je nastupio osigurani slučaj.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je prednik tužiteljice prilikom ispunjavanja ponude za zaključivanje životnog osiguranja pružio tuženiku netočne informacije o svom zdravstvenom stanju, tako da nije izvijestio tuženika o tome da boluje od dugogodišnje ciroze jetre (iako je u pitanju o bolestima, poteškoćama ili ozljedama, između ostalih organa posebno naglašena i jetra), a također nije niti izvijestio tuženika o svojoj ovisnosti o alkoholu. Prvostupanjski sud je na temelju nalaza i mišljenja sudsko medicinskog vještaka J.Š. utvrdio da je u vrijeme zaključenja ugovora o životnom osiguranju suprug tužiteljice, uslijed dugogodišnjeg konzumiranja alkohola u većim količinama bolovao od ciroze jetre, nadalje od proširenih vena jednjaka i višekratnih krvarenja u probavni trakt, te da postoji uzročno posljedična veza između smrti P.V. i oboljenja dugogodišnje ciroze jetre, kao i da je višegodišnje konzumiranje alkohola prije zaključenja ugovora o životnom osiguranju u uzročnoj vezi s njegovom smrću.

Budući da je suprug tužiteljice prilikom zaključenja ugovora o životnom osiguranju dao netočne podatke i postupio suprotno odredbi čl. 907. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO) i odredbi čl. 7. st. 1. Općih uvjeta osiguranja osoba tuženika, a nema mjesta primjeni odredbe čl. 911. ZOO-a, prvostupanjski sud smatra da stoga ne postoji obveza tuženika da isplati tužiteljici osiguranu svotu, radi čega je tužbeni zahtjev i odbijen.

Međutim, prvostupanjski sud zbog pogrešnog pravnog pristupa nije vodio računa o odredbama čl. 908. i čl. 909. ZOO-a, te u svezi s tim i o odredbama čl. 7. Općih uvjeta osiguranja osoba tuženika, zbog čega je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Tuženik je tijekom postupka tvrdio da suprug tužiteljice prilikom sklapanja ugovora o životnom osiguranju nije prijavio da se liječi radi komplikacija jetrene ciroze u smislu krvarenja iz probavnog trakta, već je dapače dao izjavu da nema nikakvih poteškoća u vezi sa eventualnom bolešću jetre, izjavio je da nije ovisan o alkoholu, a bolest od koje je suprug tužiteljice bolovao nosi izrazito velik rizik smrtnosti, pa da uslijed navedenih okolnosti ugovor o životnom osiguranju ne bi niti bio sklopljen, a da je prednik tužiteljice upravo namjerno zatajio svoje zdravstveno stanje, te isključivo na taj način stekao uvjete da se s njim sklopi ugovor o životnom osiguranju.

Odredbom čl. 908. st. 1. ZOO-a je propisano da u slučaju ako je ugovaratelj osiguranja namjerno učinio netočnu prijavu ili namjerno prešutio neku okolnost takve prirode da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je znao za pravo stanje stvari, osiguratelj može zahtijevati poništenje ugovora. Odredbom čl. 7. st. 2. Općih uvjeta osiguranja osoba tuženika, propisano je da ako ugovaratelj osiguranja namjerno ili grubom nepažnjom prekrši odredbu iz st. 1. citiranog članka i zataji jednu od značajnih okolnosti ili je netočno prijavi, osiguratelj ima pravo poništiti ugovor o osiguranju, te se u tom slučaju zakonski oslobađa obveze plaćanja naknade.

Dakle, namjerno prešućivanje okolnosti odlučnih za sklapanje ugovora o osiguranju ima za posljedicu pobožnost ugovora, a ne ništavost. Kada bi se doista radilo, kako to tuženik tvrdi da je prednik tužiteljice kao ugovaratelj osiguranja namjerno učinio netočnu prijavu, ili namjerno prešutio neku okolnost takve prirode da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je znao za pravo stanje stvari, tuženik bi se kao osiguratelj oslobodio obveze plaćanja naknade u tom slučaju samo ako je poništio ugovor o osiguranju, jer pobožni (relativno ništavi) ugovori proizvode učinke i obvezuju ugovorne stranke sve dok se konstitutivnom odlukom suda ne ponište, obzirom da se relativno ništavi ugovori ne mogu pobijati prigovorom istaknutim u parnici. Ako bi se pak radilo o nenamjernoj netočnosti ili nepotpunosti prijave, onda treba primijeniti odredbu čl. 909. ZOO-a, pa bi se tuženik ukoliko se osigurani slučaj dogodio prije nego što je utvrđena netočnost ili nepotpunost prijave ili nakon toga, ali prije raskida ugovora, odnosno prije postizanja sporazuma o povećanju premije, mogao samo djelomično osloboditi plaćanja naknade, odnosno naknada se smanjuje u razmjeru između stope plaćenih premija i stope premija koje bi trebalo platiti prema stvarnom riziku.

Radi svega naprijed navedenog, valjalo je uvažiti žalbu tužiteljice, ukinuti prvostupanjsku presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu radi ponovnog suđenja, a u skladu sa čl. 370. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08 i 57/11– dalje: ZPP).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1987/11-2, od 17. XI. 2011.

**UGOVOR O OSIGURANJU – SKLAPANJE UGOVORA U IME DRUGOG
BEZ OVLAŠTENJA****Naplata premije kad ugovor nije odobren**

(čl.928.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Da bi ugovor o osiguranju proizvodio pravne učinke prema osobi u čije ime i za čiju korist je zaključen bez ovlaštenja po trećemu, potrebno je da ga on naknadno odobri, a ako on to ne učini, što se može smatrati ako se usprotivio plaćanju premije, tada osiguratelj naplatu ugovorene premije može zahtijevati samo od osobe koja je sklopila ugovor bez ovlaštenja, a ni od nje ako ga je kod sklapanja ugovora upoznala da nastupa u ime drugoga bez ovlaštenja.

„Kada ugovor o osiguranju bez ovlaštenja sklopi treća osoba tada ta osoba (osim u slučaju iz stavka 4. čl. 928. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine" broj: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) odgovara osiguratelju za obveze proistekle iz sklopljenog ugovora, ukoliko ga ne odobri zainteresirana osoba.

Utvrđeno je da je majka tuženika bez ovlaštenja sklopila ugovor i da je sama odmah uplatila dvije premije, dok se tuženik daljnjem plaćanju premija usprotivio i ugovor nije odobrio, pa je prvostupanjski sud pravilno utemeljio presudu na odredbama materijalnog prava iz čl. 928. st. 1. ZOO/05, te čl. 3. Općih uvjeta za osiguranje. Prema navedenim materijalno pravnim odredbama za prijelaz obveze plaćanja ugovorene premije pretpostavka je postojanje odobrenja zainteresirane osobe za koje je nesporno da u ovome slučaju nije bilo dano.

Pogrešno je pravno shvaćanje izraženo u žalbi tužitelja da bi zainteresirana osoba (ovdje tuženik) odgovarala osiguratelju za obveze iz ugovora ako je propustila zatražiti "storniranje polica", jer iz navedenih materijalno pravnih propisa proizlazi da zainteresirana osoba nema obvezu osiguratelju postaviti takav zahtjev, nego se konvalidacija ugovora o osiguranju, kojega je sklopila osoba bez ovlaštenja, postiže na način da zainteresirani odobri ugovor (čl. 928. st. 1. ZOO/05).

Usljed navedenoga, a temeljem odredbe iz čl. 368. st. 1. ZPP žalba je odbijena kao neosnovana i presuđeno je kao u izreci ove presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2048/11-2, od 29. IX. 2011.

**UGOVOR O OSIGURANJU – PLAĆANJE PREMIJE – POSLJEDICE
NEISPLATE PREMIJE
Premije dospjele prije prestanka ugovora**

(čl.937.st.4. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Prestanak po samom zakonu višegodišnjeg ugovora o osiguranju imovine zbog neplaćanja premije u roku od godinu dana od njene dospjelosti djeluje u buduće a ne i na prava i obveze koje su već nastale, pa je stoga ugovaratelj osiguranja (osiguranik) dužan osiguratelju platiti sve one dospjele premije čije neplaćanje je prouzročilo prestanak ugovora, a na njih i zateznu kamatu za cijelo vrijeme zakašnjenja u njihovom plaćanju.

„Nesporne su između stranka i pravilno su od strane prvostupanjskog suda utvrđene slijedeće činjenice:

-da su 8. rujna 2008. godine sklopljena 2 ugovora o osiguranju za koje je tužitelj tuženiku izdao 2 isprave o osiguranju, policu broj 022450000041 – (list 4) i broj 057450000042 (list 20),

-da se radilo o višegodišnjem osiguranju (na 10 godina) i da je plaćanje premije bilo ugovoreno s dospijecom jednom godišnje s danom 8. rujna,

-da tuženik za policu 022450000041 nije platio 2 premije od po 1.450,00 kuna dospjele 10. ožujka 2009. godine i 12. lipnja 2009. godine, te 2 premije za policu 057950000042 u iznosima od po 9.000,00 kuna, koje su dospjele 10. ožujka 2009. godine i 9. travnja 2009. godine,

-da je tuženik 31. 12. 2010. godine tužitelju platio 20.900,00 kuna koliko mu je toga dana dugovao na ime neplaćenih premija.

Temeljem odredbe iz čl. 937, st. 4. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05) prvostupanjski sud je ocijenio da je ugovor o osiguranju raskinut po samom zakonu još prije nego što je bio podnesen prijedlog za ovrhu i zato je rješenje o ovrsi stavio izvan snage u pogledu tužiteljevog zahtjeva da mu tuženik plati zakonsku zateznu kamatu na neplaćene premije od dana njihovoga dospijeca pa do plaćanja 31. 12. 2010. godine.

Pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da je ugovor o osiguranju po samom zakonu (čl. 937. st. 4. ZOO/05) prestao postojati nakon što je protekla godina dana od dospjelosti neplaćenih premija i da je to bilo prije nego što je tužitelj podnio zahtjev za namirenje (24. 8. 2010. godine). Iz tih je činjenica izveden pravilan zaključak da u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu više nisu egzistirali ugovori o osiguranju, ali je nepravilno primijenjeno materijalno pravo kada je ocijenjeno da tužitelj nema pravo na kamate za razdoblje od dospijeca premije, pa do njihovoga plaćanja (31. 12. 2010. godine). To stoga što su predmetni ugovori o osiguranju bili pravna osnova trajnog obveznog odnosa a (čl. 211. ZOO/05), a u takvom odnosu prema odredbi iz čl. 212. st. 6.

ZOO-a vjerovnik ima pravo zahtijevati od dužnika ono što je dospjelo prije nego što je obveza prestala protekom roka ili otkazom. Kako nije sporno da je tuženik prije nego što je obveza plaćanja premija za ubuduće prestala po odredbi iz čl. 937. st. 4. ZOO-a već dugovao prije toga dospjele premije on ih je prema odredbi iz čl. 212. st. 6. ZOO-a imao obvezu tužitelju platiti, kao što je prema odredbi iz čl. 29. st. 1. ZOO-a pored glavnice dugovao i zatezne kamate. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1646/11-2, od 17. XI. 2011.

OBVEZNO OSIGURANJE – OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA – ŠTETE ZA KOJE OSIGURATELJ NE ODGOVARA

Znanje za činjenicu neosiguranosti vozila

(čl. 23.st.1.t.4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09)

Ako konkretne okolnosti (izgled, stanje i neregistriranost) svaku prosječnu osobu upućuju na zaključak o neosiguranosti vozila, tada se eventualno neznanje stradalog putnika u tom vozilu za tu činjenicu može pripisati samo njegovom krajnje nesavjesnom ponašanju, zbog čega se ima uzeti da mu je činjenica neosiguranosti vozila bila poznata pa u tom slučaju nema ni odgovornosti osiguratelja za štetu.

„Između stranaka je nesporno da se prednik tužitelja S.K. 30. kolovoza 2008. godine prevezio u motornom vozilu koje je imalo jedino sjedalo za vozača, bilo je bez karoserije, tako da se iza vozačevog sjedala nalazila neograđena platforma na kojoj je leđima oslonjen na vozačevo sjedalo sjedio S.K., koji je pri skretanju vozila s njega ispao, te je zadobio teške tjelesne ozljede od čijih je posljedica nastupila njegova smrt 13. studenoga 2008. godine. Također nije sporno da je vozilo bilo bez registarskih tablica i da je bilo neregistrirano i neosigurano.

Sporno je da li je tuženikova odgovornost za štetu isključena prema odredbi iz čl. 23. st. 1. toč. 4. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Narodne novine", broj 151/05, 36/09, 75/09 – dalje ZOOP), odnosno sporno je pitanje o tome da li je činjenica da je vozilo neosigurano bila poznata predniku tužitelja u času kada se on pristao prevoziti u opisanom motornom vozilu. Kod toga je odlučno na koji način treba tumačiti navedenu zakonsku odredbu kada određuje da je pretpostavka za njezinu primjenu zahtjev da je činjenica neosiguranosti vozila oštećenom "bila poznata".

Prvostupanjski se sud priklonio zaključku da izgled vozila i to što nije bilo registarskih tablica nije dostatno za zaključak o činjenici nepostojanja osiguranja, jer da osigurano može biti i neregistrirano vozilo, a kako je vlasnik vozila (umješač u ovoj parnici) iskazao da on nije išta govorio o osiguranju, zaključeno je da oštećenom nije bila poznata činjenica o neosiguranosti vozila.

U pravu osiguranja nastaju obvezni odnosi, a na njih se primjenjuju i osnovna načela obveznoga prava, pa tako se i u ovom slučaju primjenjuje načelo savjesnosti i poštenja (čl. 4. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05), koje kao imperativnu, blanketnu normu sud mora uzeti u obzir i primjenjivati ex officio uvijek kada se pojavi sumnja u postojanje nesavjesnosti ili poštenja bez obzira na to jesu li te norme predviđene u specijalnom zakonu. Sa zahtjevom ponašanja prema načelu savjesnosti i poštenja sukladno je takovo ponašanje koje se prema konkretnim okolnostima slučaja zahtjeva od prosječnog čovjeka. U konkretnom slučaju s obzirom na utvrđeni izgled vozila svaki bi prosječni čovjek zaključio da je neosigurano, a i zbog toga što nije bilo registarskih tablica, prosječan bi čovjek zaključio da takovo vozilo ne ispunjava potrebne zakonske uvjete za sudjelovanje u prometu, pa ne može biti prihvaćen zaključak prvostupanjskog suda da su postojale činjenice na temelju kojih bi oštećeni imao razloga vjerovati da je vozilo osigurano. Načelo savjesnosti i poštenja u takovoj situaciji nalagalo je oštećenom da se informira o tome postoji li osiguranje, jer njegovo postojanje se prema konkretnim okolnostima nije moglo pretpostaviti, a kako to nije učinjeno (prema iskazu umješača), to što je oštećenom ostala nepoznata činjenica da vozilo nije osigurano, treba se pripisati njegovom nesavjesnom postupanju, jer da se savjesno ponašao ova bi mu činjenica bila poznata.

Ne može se, po ocijeni ovoga suda, odredba iz čl. 23. st. 1. toč. 4. ZOOP interpretirati samo kao obveza vlasnika vozila da izričito obavijesti putnike da vozilo nije osigurano, nego je treba interpretirati tako da se i putnici u vozilu moraju savjesno ponašati, pa ako konkretne okolnosti (kao u ovom slučaju), svaku prosječnu osobu upućuju na zaključak o neosiguranosti vozila, da bi mu ta činjenica bila poznata, moraju i sami poduzeti ono što je uobičajeno, odnosno od vlasnika vozila zatražiti takovu informaciju. Nije sporno da prednik tužitelja takovu informaciju nije tražio, a to je prema odredbi iz čl. 4. ZOO/05 bio dužan učiniti s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, i zbog njegove nesavjesnosti treba uzeti da mu je bila poznata činjenica da vozilo nije bilo osigurano, jer zbog vlastite nesavjesnosti ne može itko za sebe crpiti neko pravo iz obveznog odnosa, pa niti iz onoga koji je nastao po samom zakonu (ZOOP).

Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio sve odlučne činjenice, ali je iz njih izveo nepravilan zaključak da ne postoji isključenje tuženikove odgovornosti po čl. 23. st. 1. toč. 4. ZOOP, zbog čega je prvostupanjska presuda preinačena tako što su tužbeni zahtjevi što ih je prvostupanjski sud prihvatio odbijeni kao neosnovani.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1435/10-2, od 3. III. 2011.

OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA – ŠTETE ZA KOJE OSIGURATELJ NE ODGOVARA – OSIGURANA SVOTA, OGRANIČENJE

Štete od više motornih vozila – utvrđivanje limita odgovornosti

(čl.85.st.1. Zakona o osiguranju – "Narodne novine" br. 90/94, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 116/99 i 11/02)

Limit osigurateljeve odgovornosti prema trećoj osobi za štetu koja je nastala od više motornih vozila u pokretu, utvrđuje se zbrajanjem osiguranih svota po svim ugovorima (policama) o osiguranju zaključenim kod tog (istog) osiguratelja za motorna vozila koja su sudjelovala u štetnom događaju.

„Odgovornost prema trećim osobama je odredbom čl. 178. st. 4. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01, u daljnjem tekstu: ZOO) propisana kao objektivna i solidarna. Tužitelj je kao putnik u autobusu bio treća osoba, pa njemu imatelji svih motornih vozila, koja su sudjelovala u prometnoj nesreći, odgovaraju za štetu solidarno i neovisno od toga koji je od njih i u kojem opsegu kriv za nastalu prometnu nesreću. Na isti način odgovaraju i osiguratelji kod kojih su se vlasnici vozila osigurali od auto odgovornosti.

Neosnovani su žalbeni navodi tuženika C.o. d.d. da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je limit odgovornosti tuženika odredio zbrajanjem propisanog limita po više polica osiguranja koje su u trenutku štetnog događaja bile sklopljene u svrhu obveznog osiguranja od auto odgovornosti za vozila koja su sudjelovala u prometnoj nesreći.

Odgovornost osiguravajućeg društva po osnovi osiguranja od auto odgovornosti je doista ograničena, i to odredbama čl. 85. Zakona o osiguranju ("Narodne novine" broj 46/97, 116/99 i 11/02, u daljnjem tekstu: ZO), kojima je propisano da obveza osiguratelja po jednom štetnom događaju ne može biti veća od iznosa kojeg odredi Vlada Republike Hrvatske (ukoliko ugovorom o osiguranju nije utvrđen veći iznos), pa se u slučaju kada šteta premašuje taj iznos, prava oštećenih osoba razmjerno smanjuju. Smisao ove odredbe je da odgovornost osiguratelja stavi u razmjeran odnos s ugovorenom premijom osiguranja. Zbog toga se navedena odredba ima tumačiti na način da se radi o limitu odgovornosti po jednom štetnom događaju i jednoj polici osiguranja. Dakle, ukoliko je kod jednog osiguratelja od auto odgovornosti osigurano više motornih vozila koja su sudjelovala u štetnom događaju, tada limit odgovornosti toga osiguratelja odgovora zbroju propisanih limita po svakoj polici, ukoliko ugovorima o osiguranju nije utvrđen veći iznos.

Dakle, obveza osiguratelja jest solidarna, ali je u odnosu na svakog pojedinog osiguratelja limitirana svotom osiguranja po svakoj pojedinoj polici osiguranja, sklopljenoj kod konkretnog osiguratelja. Tuženik C.o. d.d. bio je osiguratelj po tri ugovora o osiguranju za vozila koja su sudjelovala u nezgodi (autobus reg.oznake BJ 898-AC, vučno vozilo reg. oznake DA 170-ST i priključno vozilo reg. oznake DA 175-ST), po svakom ugovoru uz plaćanje odgovarajuće premije, pa tuženik odgovara na temelju svakoga od njih. Budući da se limit obveze tuženika ocjenjuje prema zbroju osiguranih svota po svim policama osiguranja, sklopljenim kod jednog osiguratelja, prigovor premašenog limita osiguranja tuženika C.o. d.d. ne ukazuje se osnovanim.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-736/11-4, od 8. IX. 2011.

**PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE -
OPĆENITO**

Odgovornost organizatora klizanja – ozljede zbog pada pri klizanju

(čl. 1045.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Organizator klizanja na javnom klizalištu za štete uzrokovane uslijed pada korisnika klizališta - klizača odgovara po principu krivnje, pa ako taj pad nije posljedica nekog propusta organizatora klizanja u održavanju ledene površine klizališta, u održavanju reda na klizalištu, ili nekog drugog propusta u organizaciji provedbe klizanja, tada nema ni njegove odgovornosti za štetu zbog ozljeda pretrpljenih padom klizača prilikom klizanja.

„Predmet spora u ovoj parnici je osnovanost zahtjeva tužiteljice za naknadom štete koju je tužiteljica pretrpjela uslijed pada na klizalištu V. dana 15. siječnja 2006. godine, zbog toga što je gurnuta od strane treće osobe. Tužiteljica je tijekom postupka navela da kliže od rane mladosti i da ima iskustva, ali da je pala uslijed toga što ju je nepoznata osoba gurnula.

Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da u obavljanju djelatnosti osiguranika tuženika nije bilo propusta, da je tužiteljica bila upozorena na određenu opasnost plakatom "klizanje na vlastitu odgovornost", zatim je pravilno zaključio da ne postoje dokazi da se mladić koji je gurnuo tužiteljicu ponašao neprimjereno te da bi ga zbog toga redari trebali ukloniti sa klizališta, ili da je osiguranik propustio bilo kakvu drugu radnju. Osim istaknutog prvostupanjski sud pravilno zaključuje da tuženik za eventualnu štetu tužiteljici odgovara po načelu subjektivne a ne objektivne odgovornosti, te da klizalište kao zaleđena površina, iako nosi određeni rizik od ozljede klizača, samo po sebi ne bi predstavljalo opasnu stvar, već ovisno o konkretnim okolnostima ono može postati opasna stvar. Prvostupanjski sud konačno zaključuje, s obzirom da nisu ispunjene

pretpostavke odgovornosti osiguranika tuženika sukladno odredbi čl. 1045. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08), da nema odgovornosti ni njegovog osiguravatelja.

Ovaj drugostupanjski sud u potpunosti prihvaća zaključak i obrazloženje prvostupanjskog suda s obzirom da tužiteljica tijekom postupka nije ukazala niti na jedan propust u obavljanju djelatnosti osiguranika, a nije dokazala niti bilo kakav njegov propust. Klizalište na velesajmu je radilo, na njemu se moglo normalno klizati, bez ikakve opasnosti koja bi bila uzrokovana propustom u održavanju klizališta, jer tužiteljica nije niti tvrdila da je uočila neku nepravilnost ili opasnost i da bi na nju upozorila organizatore i odgovorne osobe zadužene za rad klizališta, pa da one u vezi toga ne bi ništa poduzele. Vlasnik i organizator klizališta ne mogu ni na koji realan način spriječiti eventualne padove korisnika klizališta, niti mogu a niti su dužni osigurati neke posebne mjere, čija svrha bi bila apsolutno sprječavanje ili onemogućavanje padova na klizalištu, jer to nije ni moguće provesti. Svaka osoba koja odluči koristiti klizalište za klizanje, mora biti svjesna da stupa na prostor na kojem je realno povećana mogućnost od padova, bilo zbog uzroka ostvarenih od strane samog klizača, bilo od mogućnosti padova uzrokovanih nepredviđenim kontaktima sa ostalim korisnicima istog klizališta.

Radi svega iznesenog valjalo je žalbu tužiteljice, na temelju propisa iz čl. 368. st. 1. ZPP-a odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku odluku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-395/11-4, od 28. I. 2011.

PROUZROČENJE ŠTETE - ODGOVORNOST PO PRINCIPU KRIVNJE-OPĆENITO

Odgovornost novinara za štetu učinjenu objavom informacije u medijima

(čl. 1045. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Normativno uređenje (Zakonom o medijima) nakladnikove odgovornosti za štetu učinjenu objavom informacije u medijima, samo po sebi ne znači isključenje odštetne odgovornosti autora informacije (novinara) prema općim pravilima (Zakon o obveznim odnosima) o izvan ugovornoj odgovornosti po principu krivnje.

„Osnovano tužitelj prigovara da je prvostupanjski sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, odlučno za pravilnu primjenu materijalnog prava, a zbog pogrešnog pravnog pristupa predmetu spora.

Prema odredbi čl. 186. st. 1. i 3. ZPP-a, prvostupanjski sud je vezan činjeničnim navodima iz tužbe i tužbenim zahtjevom, pa kada tužitelj potražuje naknadu neimovinske štete od tuženika, fizičkih osoba, koji su autori članaka objavljenih u tiskovinama, radi

čijih sadržaja je tužitelj kako tvrdi pretrpio štetu, sud je dužan utvrditi temeljem koje pravne osnove je postavljen tužbeni zahtjev. Prema pravnoj ocjeni predmeta spora, sud će utvrditi bitne i odlučne činjenice, i provesti dokaze potrebne za donošenje zakonite odluke o predmetu spora.

Osnovano žalitelj prigovara da tužbeni zahtjev nije postavljen prema nakladniku već novinarima - autorima članaka, slijedom čega u konkretnom predmetu za odluku suda nisu mjerodavne odredbe Zakona o medijima ("Narodne novine" br. 59/04, u daljnjem tekstu: ZM) već odredbe Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08, u daljnjem tekstu: ZOO/05). Naime, odredbama čl. 21.- 23. ZM-a uređena je odgovornost i pretpostavke za podnošenje tužbe radi naknade štete prema nakladniku za objavljene informacije kojima je drugome pričinjena šteta.

Tužitelj tvrdi da se tužbeni zahtjev temelji na odredbi čl. 1045. ZOO/05, kojom odredbom su uređene pretpostavke odgovornosti za pričinjenu štetu. Prema shvaćanju ovoga suda, za cjelovito utvrđenje pretpostavki za odgovornost potrebno je ispitati i ima li mjesta primjeni odredbe čl. 1061. st. 2. ZOO/05, prema kojoj odredbi za štetu koju zaposlenik u radu ili u svezi s radom prouzroči trećoj osobi odgovara poslodavac kod kojeg je radnik radio u trenutku prouzrokovanja štete, ali se popravljjanje štete može zahtijevati i neposredno od zaposlenika koji je štetu prouzročio.

U kontekstu gornjih navoda, pogrešno tuženi prigovaraju žalbenim navodima tužitelja da nema mjesta podnošenju tužbe radi naknade štete prema novinarima. Radi potpunog i pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja te pravilne primjene materijalnog prava, u nastavku postupka, prvostupanjski sud će provesti ponuđene dokaze i ocijeniti osnovanost tužbenog zahtjeva, vodeći pri tome računa o odgovornosti primjenom odredaba obveznog prava, zavisno od činjenice da li su tuženi u vrijeme štetnog događaja bili u radnom odnosu kod nakladnika koji je objavio sporne članke, kada dolazi do primjene čl. 1061. st. 2. ZOO/05, a ako se ne radi o radnom odnosu onda primjenom ostalih odredbi o izvan ugovornoj odgovornosti za štetu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1243/11-2, od 26. V. 2011.

PROUZROČENJE ŠTETE - ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI – OPASNA STVAR
Konj na cesti kao opasna stvar

(čl.1045.st.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Konj koji se bez ikakvog nadzora i noću kreće javnom prometnicom predstavlja opasnu stvar, pa za štete koje od njega potječu njegov vlasnik odgovara po objektivnom kriteriju.

„Među strankama je nesporno da je dana 7. srpnja 2008. godine u P. nešto prije ponoći došlo do prometne nesreće u kojoj je tužitelj D. G. upravljajući osobnim automobilom marke "Alfa Romeo 156", reg. oznake BJ 566-DD naletio na konja tuženika I. Š. pasmine pony koji konj je na cestu došao iz tuženikovog dvorišta, koje dvorište se nalazi s lijeve strane ceste gledajući u pravcu kretanja tužitelja. Nesporno je isto tako da je u predmetnoj prometnoj nesreći oštećen automobil tužitelja, a da je konj tuženika smrtno stradao.

Sporna je među strankama odgovornost za prometnu nesreću i visina štete.

Iz iskaza tužitelja proizlazi da je iznenada pred automobil kojim je upravljao, izišao konj.

Prema ocjeni ovoga suda konj koji se iznenada u noći, bez nadzora, nađe pred automobilom koji se kreće javnom cestom jest opasna stvar – pa je stoga šteta tužitelju D. G. nastala od opasne stvari, te se na ovaj predmet ne primjenjuje odredba čl. 1045. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), tj. odredba o odgovornosti po osnovi krivnje, kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja, već odredba čl. 1045. st. 3. ZOO-a, a kojom je propisano da za štetu od opasnih stvari od kojih potječe povećana opasnost štete za okolinu se odgovara bez obzira na krivnju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-835/11-2, od 8. XII. 2011.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA – ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

Štete od divljači na javnoj cesti – nakon 29. prosinca 2009. godine

(čl.32.a Zakona o javnim cestama – "Narodne novine" br. 180/04, 82/06, 138/06, 145/08, 152/08, 38/09, 124/09, 153/09 i 73/10, u svezi čl.1045. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

I prema novom normativnom uređenju iz čl.32.a Zakona o javnim cestama (čl.13. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama – NN broj 153/09), za štete od divljači pricinjene na javnoj cesti i nadalje odgovara osoba koja gospodari lovištem prema objektivnom (cause) kriteriju.

Ta odgovornost je isključena ako je štetu skrivljenim postupanjem (neprimjerena brzina, ne postupanje po prometnom pravilu ili znaku) prouzročio

sam vozač vozila, ili ako ju je skrivila osoba koja upravlja javnom cestom zbog propusta u njenom održavanju za sigurno korištenje svih onih kojima je namijenjena.

„Donoseći pobijanu odluku prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je obvezao II-tuženika na plaćanje naknade štete, a odbio tužbeni zahtjev u odnosu na I-tuženika.

Tužitelj u tužbi i tijekom postupka ističe da su tuženici solidarno odgovorni za naknadu štete a prvostupanjski sud zaključuje da je odgovoran samo II-tuženik, tj. H.c. d.o.o. Z., a da osoba koja gospodari lovištem tj. T. d.o.o. Z., nije odgovoran za naknadu nastale štete.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda ne može se prihvatiti s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, s obzirom na nalaz vještaka I.P. te s obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama ("Narodne novine" br. 153/09) čl. 32.a propisano da je za štetu koju na javnoj cesti osobama ili na vozilu prouzroči divljač snosi, vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti i nije postupao po prometnom pravilu ili znaku, zatim osoba ovlaštena upravljati javnom cestom prema odredbama Zakona o javnim cestama, ukoliko nije postupala sukladno čl. 7. ovog Zakona, i osoba koja gospodari lovištem u skladu s propisima koji uređuju lovstvo u ostalim slučajevima.

Iz nalaza vještaka proizlazi da je upravitelj tužitelja kritične zgrade upravljao osobnim automobilom dozvoljenom brzinom od oko 80 km/h, jer je na tom dijelu ceste dozvoljena brzina do 90 km/h, a nalet na zeca bi izbjegao da se kretao brzinom od 38 km/h. Tijekom postupka utvrđeno je da na tom dijelu ceste nije postojao prometni znak "divljač na cesti", pa je prvostupanjski sud pravilno zaključio da vozač automobila nije postupao protivno prometnom pravilu ili znaku, već naprotiv prilagodio je brzinu kretanja uvjetima na cesti, pa doista nije odgovoran za štetu.

Prometne znakove "divljač na cesti" postavljaju H.c., ali na prijedlog lovačkih udruga koje utvrđuju, prema svojim saznanjima, gdje treba postaviti određene znakove ako divljač prelazi cestu ili se kreće u blizini ceste. II-tuženik nije propustio poduzeti neku konkretnu radnju i mjeru koja bi mogla utjecati na siguran i nesmetan promet, kako bi spriječio izljetanje divljači na cestu, kao što to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud, pa da zbog takvih propusta nije osigurao siguran i nesmetan promet. Tužitelj nije dokazao da bi II-tuženik učinio bilo koji propust a to nije dokazao ni I-tuženik, koji je osoba koja gospodari lovištem na predjelu kojim prolazi cesta i gdje se dogodila nezgoda, na način da bi dokazao da je tražio postavljanje znaka "divljač na cesti" a da bi II-tuženik propustio isti postaviti. Sasvim je logično, što ističe i II-tuženik u svojoj žalbi, da se ovakva cesta ne može ograditi u cijeloj dužini, niti je II-tuženik učinio bilo koji drugi

propust koji bi mogao djelovati na siguran i nesmetan promet, pa nema njegove odgovornosti za štetni događaj temeljem odredbe čl. 32.a u svezi sa čl. 7. Zakona o javnim cestama.

Iz svega proizlazi da je za naknadu štete odgovoran I-tuženik i da nema solidarne odgovornosti I i II-tuženika, kao što to pogrešno u svojoj žalbi ističe tužitelj. Stoga je prvostupanjsku presudu valjalo preinačiti na način da se tužba odbije u odnosu na H. c. d.o.o., a prihvati u odnosu na osobu koja upravlja i gospodari lovištem u predjelu gdje se nezgoda dogodila i kojim prolazi državna cesta DC-34, jer divljač na cesti smatra se opasnom stvari pa njezin imatelj odgovara onom tko je oštećen po principu objektivne odgovornosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1316/11-2, od 13. X. 2011.

ODGOVORNOST ZA DRUGOGA – ODGOVORNOST ŠKOLE ZA MALOLJETNIKA

Ozljeda učenika u igri nogometa bez nadzora učitelja

(čl. 1058.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Ne postoji odgovornost škole za štetu zbog ozljede učenika u sportskoj igri (nogomet) igranoj u prisutnosti ali bez stalnog nadzora (promatranja) učitelja, ako se je igra po svemu odvijala u skladu sa njenim pravilima i bez grubosti igrača, zbog čega ni pri njenom brižljivom nadziranju ne bi postojali razlozi za njeno prekidanje prije ozljeđivanja učenika.

„Za postojanje odgovornosti tužene škole odlučno je bilo utvrditi da li bi šteta nastala i pri brižljivom obavljanju nadzora (čl. 1058. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05).

Nesporno je da su učenici po odobrenju nastavnika i u njegovoj prisutnosti igrali nogomet u školskoj dvorani za vrijeme velikog odmora, a utvrđeno je (što u žalbi nije pobijano):

- da se igra odvijala bez grubosti i prema pravilima,
- da je lopta bila kod mlljt. tužitelja, a drugi učenik (I.L.) udario je u tužitelja kada mu je loptu želio oduzeti,
- da je uslijed naleta drugog učenika mlljt. tužitelj pao i ozlijedio se.

Iz ovako utvrđenog činjeničnog stanja ne može biti prihvaćena žalbena tvrdnja da bi nastanak štete bio spriječen ako bi nastavnici gledali kako se odvijala igra, jer za zaustavljanje igrača koji se približavao tužitelju u namjeri da mu oduzme loptu, nije bilo

razloga. U toj fazi igre, dok se jedan od igrača približava drugom, ne može se pretpostaviti da će doći do njihovog fizičkog kontakta, kao što se ne može pretpostaviti niti to da će koji od igrača pasti i ozlijediti se tako da se niti pri brižljivom nadzoru nije moglo spriječiti nastanak štete, jer ni kod takovog nadzora ne bi nastavnik imao razloga zaustaviti kretanje igrača koji je krenuo od drugog oduzeti loptu na način na koji se to čini prema pravilima igre.

Usljed navedenoga su neodlučne žalbene tvrdnje o tome da nastavnici igru nisu pratili, jer da su to i činili ne bi imali razloga zaustaviti kretanje I.L. prema tužitelju, a zbog toga između ponašanja nastavnika i nastale štete ne postoji uzročna veza, što je prvostupanjski sud pravilno ocijenio kada je ustanovio da odredba iz čl. 1058. ZOO/05 ne može biti primijenjena na način kako to predlaže tužitelj.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-791/11-2, od 3. III. 2011.

**POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE – U SLUČAJU TJELESNE
POVREDE ILI NARUŠENJA ZDRAVLJA – TROŠKOVI LIJEČENJA
POVRIJEĐENOG**

Trošak liječenja u privatnim klinikama

(čl. 195.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ako se je liječenje (specijalističke pretrage, dijagnostička obrada, fizikalna terapija) moglo obaviti bez duljeg čekanja i bez štetnih posljedica po zdravlje oštećenog u ugovornim zdravstvenim ustanovama Hrvatskog zavoda zdravstvenog osiguranja, tada se povećani troškovi liječenja u privatnim klinikama ne mogu smatrati nužno potrebnim troškovima, pa stoga oštećeni na njih nema pravo.

„Odredom čl. 195. st. 1. Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – u daljnjem tekstu: ZOO/91) propisano je da tko drugome nanese tjelesnu povredu ili mu naruši zdravlje, dužan je naknaditi mu troškove oko liječenja i druge potrebne troškove s tim u vezi, a i zaradu izgubljenu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja.

Tužitelj saslušan kao stranka iskazao je da se je liječio u privatnim klinikama (pregledi, snimanje vratne kralježnice, snimanje karotida, odnosno TCD, fizikalnu terapiju i ENMG ruku) iz razloga što je imao informaciju da se u državnim klinikama čeka i da su se te pretrage mogle obaviti tek za dva mjeseca, pa se je iz razloga hitnosti liječio u privatnim klinikama, a i zbog toga što je vlasnik privatne tvrtke pa da mu ne bi posao trpio.

Nije sporno da je tužitelj u vrijeme ozljeđivanja i liječenja imao zdravstveno osiguranje. Prema nalazima i mišljenjima liječničkih vještaka, sve specijalističke pretrage, provedenu dijagnostičku obradu i fizikalnu terapiju koju je tužitelj proveo u privatnim klinikama, mogao je u cijelosti provesti u ambulantama ili zdravstvenim ustanovama koje imaju ugovor sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, te za njega ne bi nastale štetne posljedice da se podvrgnuo liječenju na teret HZZO-a umjesto u privatnim klinikama niti bi liječenje trajalo duže. U tom slučaju bi tužitelj, budući da nije plaćao dopunsko osiguranje, što nije sporno, i nije bio oslobođen participacije, što također nije bilo sporno, imao samo trošak u vidu participacije.

Prema tome, kako ovi troškovi koje je tužitelj imao u svezi sa liječenjem u privatnim klinikama nisu bili nužno potrebni troškovi, jer je, kao što to i proizlazi iz nalaza i mišljenja liječničkih vještaka, sve to mogao provesti bez ikakve štete za svoje zdravlje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da njegov tužbeni zahtjev za isplatu troškova liječenja od 928,04 kn, koliko je platio za liječenje u privatnim klinikama, nije osnovano. Naime, da bi tužitelj stekao pravo na naknadu štete koja se javlja u obliku troškova liječenja pretpostavka je da je riječ o potrebnim troškovima, dakle ne nadoknađuju se svi troškovi koji su posljedica štetne radnje, već samo oni koju su opravdani (nužni). Tužitelju bi pripadali troškovi u vidu participacije za sve ove specijalističke pretrage, provedenu dijagnostičku obradu i fizikalnu terapiju, ali tužitelj to nije zahtijevao, niti je predlagao izvođenje dokaza radi utvrđenja visine istih. Stoga je prvostupanjski sud, a suprotno tvrdnjama žalitelja, pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 928,04 kn na ime naknade materijalne štete za troškove liječenja.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1080/10-2, od 17. II. 2011.

POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE – GUBITAK UZDRŽAVANJA OSOBE KOJU JE POGINULI UZDRŽAVAO

Kada je ostvareno pravo na obiteljsku mirovinu

(čl.1094.st.1. i st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Ne postoji temelj za dosudu mjesečne rente zbog izgubljenog uzdržavanja ako je po osobi poginulog ostvareno pravo na obiteljsku mirovinu u iznosu jednakom ili većem od onog koji bi poginuli, s obzirom na svoja primanja i ostale troškove, bio u mogućnosti izdvajati za uzdržavanje oštećenog.

„ Odredbom čl. 1094. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) određeno je da osoba, koju je poginuli uzdržavao ili redovito

pomagao, a i ona koja je po zakonu imala pravo zahtijevati uzdržavanje od poginulog, ima pravo na naknadu štete koju trpi gubitkom uzdržavanja odnosno pomaganja. Stavkom 2. određeno je da se šteta naknađuje plaćanjem novčane rente čiji se iznos odmjerava s obzirom na sve okolnosti slučaja, a koji ne može biti viši od onoga koji bi oštećeni dobivao od poginulog, da je ostao na životu.

Prvostupanjski sud je utvrdio da su mljt. tužitelji Z.K. i A.K. nakon smrti oca Z.K. ostvarili pravo na obiteljsku mirovinu temeljem rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 20. listopada 2006. godine u mjesečnom iznosu od 3.136,15 kn za oba tužitelja, te ocjenjuje da je naslijeđeni iznos te mirovine veći od uzdržavanja koje bi oni ostvarili da je njihov otac živ, jer bi zasigurno dobar dio svoje mirovine koje je ostvarivao za života morao trošiti i na svoje potrebe, pri čemu nije realno očekivati da bi cjelokupnu mirovinu trošio za uzdržavanje djece.

Tužitelji ničime nisu doveli u pitanje ovakvu ocjenu prvostupanjskog suda, niti su dokazali da bi ostvarili veći iznos zakonskog uzdržavanja od strane pokojnog oca Z. K. nego što je mjesečna mirovina koju ostvaruju po pokojnom ocu. Činjenični navodi tužitelja na kojima utemeljuju dio tužbenog zahtjeva za rentu zbog izgubljenog uzdržavanja, koji se sastoji u tome da su izračunali ukupan iznos mirovine koju je ostvarivao pok. Z.K. u iznosu od 3.920,00 kn i tome pribrojili dodatne prihode pokojnog u iznosu od 3.000,00 kn i od toga umanjili ukupan iznos obiteljske mirovine tužitelja od 3.136,16 kn te to podijelili sa dva, ne mogu se prihvatiti kao iznos koji bi ostvarili 2. i 3. tužitelji na ime zakonskog uzdržavanja, jer iz ovako iznesenih činjeničnih navoda proizlazi da bi pokojni cjelokupnu mirovinu i eventualno ostvarenu zaradu u poljoprivredi utrošio na zakonsko uzdržavanje djece, što je nerealno i neživotno i o tome je valjanu ocjenu dao i prvostupanjski sud, smatrajući da bi pokojni zasigurno veći dio ostvarene mirovine morao trošiti i na svoje potrebe, kao i na potrebe cjelokupnog domaćinstva.

Prvostupanjski sud je utvrdio, a takvo utvrđenje prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, da su maloljetni tužitelji ostvarenom mirovinom po pokojnom ocu, koja za svakog iznosi 1.568,00 kn, ostvarili i veći iznos od zakonskog uzdržavanja koje bi ostvarili da je njihov otac živ, i pravilno je ocijenio da je ovaj dio tužbenog zahtjeva 2. i 3. tužitelja neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1061/10-2, od 17. II. 2011.

**POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA
NAKNADA – ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI
Neznatne tjelesne ozljede – povreda prava osobnosti koja ne opravdava
dosudu pravične naknade**

(čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Tjelesna ozljeda (natučenje) koja je po svojoj prirodi laka, čije liječenje je kratko (3 dana) trajalo te bez potrebe uzimanja lijekova i obavljanja terapija, uz prisutnost bolova samo slabog intenziteta i kratkog (1 do 2 dana) trajanja te uz kratkotrajni strah srednjeg (2-3 dana) i slabog (tjedan dana) intenziteta, i koja nije ostavila nikakve trajne posljedice na zdravlje (tjelesno i duševno) oštećenog, predstavlja povredu prava osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje, ali ne takvu koja bi opravdavala dosudu pravične novčane naknade neimovinske štete.

„Suprotno žalbenim navodima, a po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev tužiteljice odbio u cijelosti.

Prvostupanjski sud je na temelju nalaza i mišljenja liječničkog vještaka D.Š. utvrdio da je maloljetna tužiteljica kao suputnica u vozilu zadobila tjelesnu ozljedu u vidu natučnja glave, da je istog dana kada se prometna nesreća dogodila pregledana od strane kirurga i gdje se notira odsustvo bilo kakvih znakova ozljeđivanja, te je nakon tri dana učinila kontrolni pregled, te nije bilo potrebe za dodatnim kontrolnim pregledima niti terapijom. Prema nalazu liječničkog vještaka tužiteljica je trpjela bolove slabijeg intenziteta 1-2 dana, trpjela je primarni strah jakog intenziteta u trenutku ozljeđivanja, te sekundarni strah srednjeg intenziteta tijekom 2-3 dana, slabijeg intenziteta tjedan dana, te nije bilo trajnih posljedica trpljenja straha.

Iz iskaza tužiteljice saslušane kao stranke proizlazi da misli da je udarila glavom u sjedalo vozača i to prednjim dijelom u predjelu čela, da nije imala natučnja ni po tijelu, a ni na glavi, nije morala piti lijekove, a iz škole je izostala samo jedan dan i to kada je išla na kontrolni pregled.

Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je povrijeđeno pravo osobnosti tužiteljice na tjelesno i duševno zdravlje. No međutim, imajući u vidu težinu povrede tužiteljice, koja nije rezultirala nikakvim trajnim posljedicama, liječenje je trajalo svega tri dana, te je imala samo dva pregleda, nije imala potrebu za uzimanjem lijekova, strah koji je bio manjeg intenziteta i kraćeg trajanja nije u dužem razdoblju narušio duševnu ravnotežu maloljetne tužiteljice i nije ostavio nikakve posljedice, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da težina povreda i okolnosti slučaja ne opravdavaju dosudu pravične novčane naknade za povredu prava osobnosti tužiteljici, u smislu odredbe čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1364/11-2, od 27. VII. 2011.

**POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA
NAKNADA ZBOG SMRTI BLISKE OSOBE
Smrt brata – nepostojanje trajnije zajednice života**

(čl.1101.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Kada su braća živjela u odvojenim obiteljima, samo povremeno posjećivanje i druženje te povremeno pomaganje (i financijsko) u određenim teškim obiteljskim situacijama, nije dovoljno da njihovom odnosu dade karakter trajnije zajednice života, što je uvjet za ostvarivanje pravične novčane naknade zbog smrti brata.

„Prvostupanjski sud je na temelju nesporne činjenice da je dana 23. listopada 2008. godine smrtno stradao brat tužitelja u prometnoj nesreći koju je skrivio osiguranik tuženika, utvrdio da tužitelju ne pripada pravo na naknadu štete zbog smrti bliskog srodnika temeljem odredbe čl. 1101. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine broj 35/05 i 41/08 - u daljnjem tekstu: ZOO/05).

Nesporno je utvrđeno da tužitelj nije sa bratom živio u ekonomskoj zajednici već da je sada pok. S.Č. kao neoženjen, živio sa majkom i braćom V. i D. u zajedničkom domaćinstvu u P., a tužitelj sa svojom obitelji dvadeset pet godina u Z. Nije sporno niti da su se braća posjećivala i održavala kontakte telefonski ili osobno se družeći, a da su se i međusobno pomagali.

Pravilno žalitelj navodi u žalbi da pravo na pravičnu novčanu naknadu primjenom čl. 1101. st. 2. ZOO/05 imaju braća i sestre ako je između njih postojala trajnija zajednica života. Osnovano ističe i da nepostojanje zajedničkog kućanstva nije zapreka za ostvarenje ovog vida štete, no to je izuzetak od pravila kada moraju pored ostaloga biti ispunjene i druge posebne pretpostavke, kao na primjer situacija kada zbog zdravstvenih ili drugih opravdanih razloga nije moguće ostvariti zajednicu života, a što ovdje nije slučaj. Tužitelj dugi niz godina živi u Z. sa svojom obitelji, a sada pok. S. je imao svoju obitelj u kućanstvu i domu sa majkom i braćom. Činjenica da je sada pok. S. financijski pomogao tužitelju kada je supruga tužitelja ostala bez posla, kupujući nećacima slatkiše, garderobu, obuću i sl., ne daje takovom načinu održavanja odnosa karakter trajnije zajednice života koja bi opravdala dosudu naknade štete, kako to traži tužitelj. Pri tomu se ne sumnja u postojanje duševnih boli kod tužitelja zbog gubitka brata, no karakter takove povezanosti tužitelja i pokojnog brata ne opravdava dosudu zatražene naknade štete. Iz iznijetih razloga potvrđena je pobijana presuda primjenom čl. 368. st. 1. ZPP-a. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-399/11-3, od 17. I. 2011.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA – SMRT BLISKE OSOBE

Pravo pomajke

(čl. 1101.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Pravo na novčanu naknadu zbog smrti bliske osobe pripada osobi (pomajci) koja je smrtno stradala, kao tek rođenu (u dobi od mjesec i pol dana) i ostavljenu od biološke majke prihvatila, podizala i odgajala kao svoje rođeno dijete, školovala ju, nakon udaje nastavila sa njom živjeti te brinula o njenom djetetu kao o svojem unučetu, pa se radi o takvom odnosu dvije osobe koji se po svojem sadržaju i emotivnoj povezanosti u potpunosti može izjednačiti sa odnosom majke i kćeri.

„Materijalno pravo pravilno je primijenjeno, a posebno odredba čl. 1101. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05.) koja se odnosi na smrt osobe koja je zamjenjivala majku, te popravljjanje neimovinske štete zbog smrti bliske osobe.

Nije sporno da se prometna nesreća dogodila 2.6.2009. godine u mjestu P. u kojoj je smrtno stradala N.Č.. Utvrđena je isključiva odgovornost za prometnu nesreću vozača osiguranika tuženice, te tuženica ne poriče svoju pasivnu legitimaciju, već je istaknula prigovor nedostatka aktivne legitimacije.

Pravilno je prvostupanjski sud otklonio prigovor nedostatka aktivne legitimacije na strani tužiteljice, jer je prvostupanjski sud utvrdio da se u konkretnom slučaju doista radi o odnosu koji je podjednak odnosu majke i kćeri, jer je u ovom specifičnom slučaju tužiteljica pronašla N. od mjesec i pol u košari na željezničkom kolodvoru 1962. godine i da je sada pok. N. od tada pa do svoje smrti živjela u zajedničkom domaćinstvu s tužiteljicom, a koja joj je u svemu zamjenjivala majku. Tužiteljica je podigla i odgojila sada pok. N.Č., te školovala, te se sada pok. N.Č. nakon završetka škole udala i rodila dijete i sa svojim suprugom i djetetom živjela u istom domaćinstvu kod tužiteljice, a ovakvo činjenično stanje proizlazi iz iskaza tužiteljice (list 17) kao i saslušanih svjedoka tijekom postupka.

Također je nesporno da sada pok. N.Č. nikada nije kontaktirala svoje roditelje (pronađena je sa krsnim listom) i da tužiteljica nikada nije pokretala postupak posvojenja.

Pravilno je i po mišljenju ovoga suda drugog stupnja utvrđeno da se u ovako izuzetnim rijetkim situacijama stupanj emocionalnih odnosa, koji je gotovo istovjetan odnosu majke i djeteta, može poistovjetiti sa odnosom majke i kćeri, pa je u konkretnom slučaju prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio kao neosnovan prigovor tuženice o nedostatku aktivne legitimacije na strani tužiteljice.

Obzirom da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, kao niti oni na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je primjenom odredbe čl. 368. ZPP-a odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kao u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1530/10-2, od 31. III. 2011.

**SOCIJALNA SKRB – STRADALNICI DOMOVINSKOG RATA –
OBNOVA U RATU OŠTEĆENE IMOVINE**

Obveznik povrata uložениh sredstava kada članovi obitelji ne usele u obnovljeni objekt

(čl.7.st.12. Zakona o područjima posebne državne skrbi – "Narodne novine" br. 44/96, 57/96, 124/97, 78/99, 73/00, 87/00, 127/00, 94/01, 88/02, 26/03-pročišćeni tekst, 42/05 i 90/05)

I onda kada se povrat sredstava uložениh u obnovu obiteljske kuće traži zbog ne useljenja članova obiteljskog domaćinstva korisnika (vlasnika kuće) prava na obnovu, obveznici povrata tih sredstava nisu članovi obiteljskog domaćinstva već korisnik prava na obnovu, jer se radi o njenoj ugovornoj obvezi preuzetoj sklopljenim ugovorom o obnovi.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa od 77.657,08 kn na ime sredstava uložениh u obnovu obiteljske kuće te iznosa od 3.100,00 kn na ime uložениh sredstava u opremanje najnužnijim predmetima kućanstva.

U postupku je utvrđeno, a to se niti ne osporava, da je V.U. utvrđeno pravo na obnovu obiteljske kuće na adresi P., 30. s. br.14, sa utvrđenim V. stupnjem oštećenja i to za njega i njegova dva člana domaćinstva, a ovdje tuženika V.i V. U.. Upravo je V.U. kao korisnik obnove zaključio sa tužiteljicom Ugovor o obnovi u ratu oštećene obiteljske kuće br. 046493/799 od 6. prosinca 2002. godine, kojim ugovorom se tužiteljica obvezala izvršiti obnovu obiteljske kuće, a korisnik V. U. obvezao se čl. 7. citiranog ugovora neposredno nakon završetka radova obnove, a najdulje u roku od 30 dana od dana tehničkog pregleda objekta, zajedno sa članovima svog domaćinstva, useliti u obiteljsku kuću obnovljenu prema ovom ugovoru i u istoj prebivati najmanje 10 godina, a u slučaju neispunjenja tih obveza ili otuđenja prije isteka 10 godina, bez suglasnosti tužitelja obvezao se izvršiti povrat svih sredstava utrošenih za obnovu obiteljske kuće koja je predmet tog ugovora.

Prvostupanjski sud je utvrdio, a to se ni ne osporava, da je predmetna kuća obnovljena i opremljena, a da se tuženici kao članovi obitelji korisnika obnove nisu u predmetnu kuću uselili.

Prema tome V.U. kao korisnik obnove nije ispunio obvezu preuzetu ugovorom o obnovi u ratu oštećene obiteljske kuće (čl. 7. ugovora) obzirom da članovi njegovog domaćinstva nisu uselili u obnovljenu obiteljsku kuću. Obzirom na to V.U. bi bio u obvezi isplatiti tužiteljici dio sredstava uložениh u obnovu i opremanje kuće koje je korisnik dobio na ime članova obitelji, a ovdje tuženih, koji su se trebali useliti u obnovljenu obiteljsku kuću i istu koristiti, a koji iznos prema izračunu tužiteljice iznosi za obnovu 77.657,08 kn a za opremanje iznos od 3.100,00 kn. Člankom 7. st. 12. Zakona o područjima posebne državne skrbi ("Narodne novine" br. 44/96, 57/96, 124/97, 78/99, 73/00, 87/00, 127/00, 94/01, 88/02, 26/03 – pročišćeni tekst, "Narodne novine" br. 42/05 i 90/05) propisano je da korisnik prava na obnovu koji je to pravo ostvario na temelju Zakona o obnovi dužan je u obnovljenu obiteljsku kuću useliti u roku od 30 dana od dana obavljenog tehničkog pregleda i u njoj prebivati najmanje 10 godina i u tom roku ne smije istu prodati, darovati ili na bilo koji drugi način otuđiti, bez suglasnosti Ministarstva, a u protivnom korisnik je dužan vratiti uložena sredstva za obnovu obiteljske kuće ili stana sukladno čl. 65. Zakona o obnovi.

Kao što je već naprijed navedeno kao korisnik prava na obnovu utvrđen je V.U. i to rješenjem Ureda državne uprave P.-s. ž. Ispostava P. od 23. srpnja 2002. godine (list 5 spisa) te je upravo on i zaključio ugovor o obnovi sa tužiteljicom (list 6 spisa) pa bi on, a ne tuženici kao tadašnji njegovi članovi obitelji, bio dužan vratiti zatražena uložena sredstva za obnovu i opremanje obiteljske kuće.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1891/10-2, od 22. IX. 2011.

**NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM – PRESTANAK
UGOVORA - OTKAZ**

**Neriješeno stambeno pitanje najmodavca – otkaz bez stvarne namjere
useljavanja**

(čl. 40.st.1.t.2. Zakona o najmu stanova – "Narodne novine" br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06)

Otkaz ugovora o najmu stana nije dopušten iako najmodavac (vlasnik) stana nema riješeno stambeno pitanje i stariji je od šezdeset godina, ako iz njegovog ponašanja prije i u vrijeme otkaza proizlazi da je ugovor otkazao bez ozbiljne namjere da u stan useli radi zadovoljavanja vlastitih stambenih potreba.

„Nije sporno da je tužiteljica prije pokretanja predmetne parnice tuženiku otkazala najam stana zbog razloga iz odredbe čl.40.st.1.t.2. Zakona o najmu stanova – "Narodne novine" br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06 – u daljnjem tekstu: ZNS).

Odredbom čl.40.st.1.t.2. ZNS je propisano da zaštićenom najmoprimcu najmodavac može otkazati ugovor o najmu stana i pored razloga iz čl.19. ovog zakona ako nema riješeno stambeno pitanje za sebe i svoju obitelj, a temeljem posebnog propisa ima pravo na stalnu socijalnu pomoć ili ima više od 60 godine.

Nije sporno da tužiteljica ima više od 60 godina, čime je ostvarena jedna od pretpostavki za otkaz najma iz citirane zakonske odredbe. Isto tako, iz izvedenih dokaza (iskazi svjedoka) proizlazi da tužiteljica u Republici Hrvatskoj nema riješeno stambeno pitanje, jer u Hrvatskoj osim predmetnog stana koji koristi tuženik nema u vlasništvu drugu nekretninu, tj. stan ili kuću. Isto tako, iz izvedenih dokaza proizlazi i to da je tužiteljica od 1963. godine sa obitelji stalno nastanjena na Novom Zelandu, gdje i sada živi, i gdje ima u vlasništvu obiteljsku kuću, te da u Hrvatsku dolazi u posjete povremeno, svake tri do četiri godine.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, jednako kako to zaključuje i prvostupanjski sud, u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za otkaz najma tuženiku temeljem odredbe čl.40.st.1.t.2. ZNS. To stoga što navedeni otkazni razlog pretpostavlja namjeru i volju najmodavca da se on useli u stan, i da isti koristi za zadovoljenje svojih stambenih potreba. S obzirom na to te s obzirom na činjenicu da tužiteljica i nadalje (od 1963. godine) sa svojom obitelji živi na Novom Zelandu, odnosno da se nije doselila u Hrvatsku, a tijekom postupka sudu nije pružila ni jedan dokaz na temelju kojeg bi se mogao izvesti zaključak da ona ima ozbiljnu namjeru to učiniti i trajno se nastaniti u Hrvatskoj, pravilno je sud prvog stupnja primijenio i navedenu odredbu kada nije prihvatio tužiteljčin zahtjev za iseljenje tuženika iz predmetnog stana“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1673/10-2, od 28. IV. 2011.

**UGOVOR O ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA – PRESTANAK
UGOVORA NA OSNOVI OTKAZA**

Otkaz zbog neplaćanja zakupnine – prethodna pisana opomena

(čl. 27.st.1.t.2. Zakona o zakupu poslovnog prostora – "Narodne novine" br. 91/96, 124/97, 174/04 i 38/09)

Otkaz ugovora o zakupu poslovnog prostora zbog neplaćanja zakupnine pravno je valjan te proizvodi učinke i onda kad prethodna pismena opomena o neplaćenju zakupnine nije bila uručena zakupcu, pod uvjetom da on tu dužnu dospjelu zakupninu ne plati ni nakon uručjenja pismenog otkaza, a ni nakon primitka tužbe za iseljenje podnesene po proteku otkaznog roka.

„Prvostupanjski sud je potpuno utvrdio činjenično stanje ali je na tako utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tužitelja odbio sa tužbenim zahtjevom.

Sud prvog stupnja je utvrdio da su stranke 1. lipnja 2007. godine zaključile ugovor o zakupu poslovnog prostora, i to tužitelj kao zakupodavac a tužena kao zakupoprimac. Ugovor o zakupu poslovnog prostora zaključen je na 5 godina s tim da isti teče od 1. siječnja 2007. godine, a iz zaključenog ugovora o zakupu poslovnog prostora (čl. 4.) proizlazi da se zakupoprimac obvezao platiti zakupodavcu mjesečnu zakupninu u iznosu od 5.005,00 kn do 15-og dana u mjesecu za protekli mjesec, a nije sporno da tužena u 2010. godini nije platila zakupninu niti za jedan mjesec.

Sud prvog stupnja je utvrdio da je tužitelj sačinio opomenu pred otkaz ugovora o zakupu poslovnog prostora sa stanjem duga na dan 26. lipnja 2010. godine (list 33), a iz priložene povratnice proizlazi da je dostava tuženoj pokušana 28. i 29. lipnja 2010. godine uz napomenu da je zatvoreno, da je primatelj obaviješten s tim da je utvrđeno da tužena nije podigla pošiljku. Zatim je sud prvog stupnja utvrdio da je tužitelj tuženoj otkazao ugovor o zakupu u pismenu od 27. kolovoza 2010. godine, koji je tužena uredno primila 27. kolovoza 2010. godine (list 8 i 9). U otkazu ugovora o zakupu poslovnog prostora tužitelj se je pozvao na to da je pokušao tuženoj uručiti opomenu za plaćanje nastalog dugovanja. Tužitelj je tužbu podnio 15. listopada 2010. godine.

Sud prvog stupnja odbija tužitelja s tužbenim zahtjevom s obrazloženjem da tužitelj prije otkazivanja ugovora o zakupu nije tuženoj uručio pisanu opomenu u smislu čl. 27. st. 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora ("Narodne novine" br. 91/96, 124/97, 174/04 - u daljnjem tekstu: ZZPP).

Odredbom čl. 27. st. 1. toč. 2. ZZPP-a propisano je da zakupodavac može otkazati ugovor o zakupu u svako doba, bez obzira na ugovorne ili zakonske odredbe o trajanju zakupa ako zakupnik ne plati dospjelu zakupninu u roku od 15 dana od dana priopćenja pisane opomene zakupodavca.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, i to:

- da je tužitelj pokušao 28. i 29. lipnja 2010. godine tuženoj uručiti opomenu pred otkaz ugovora o zakupu poslovnog prostora na adresu tužene koja je upisana i u Obrtnički registar, a da je tužena obaviještena ali nije podigla pošiljku,
- da je tužena 27. kolovoza 2010. godine podigla podnesak tužitelja kojim joj otkazuje ugovor o zakupu uz otkazni rok od 30 dana, a u kojem ju podnesku obavještava o pokušaju uručenja opomene o plaćanju dospjelih a neplaćenih zakupnina,
- da je tuženoj 1. listopada 2010. godine tužitelj pokušao dostaviti opomenu pred tužbu o kojoj pošiljki je obaviještena ali istu nije podigla,
- da je tužbu, koju je tužitelj predao u sud 15. listopada 2010. godine, tužena zaprimila 4. studenog 2010. godine, a osobito i to

da tužena nije platila zakupninu ni po zaprimanju podneska od 27. kolovoza 2010. godine, kojim joj je otkazan ugovor o zakupu poslovnog prostora, niti po zaprimanju tužbe, ima se smatrati da je tužitelj na pravilan način tuženoj otkazao ugovor o zakupu, te je osnovano mogao zahtijevati ispražnjenje poslovnog prostora jer je protekao i ugovoreni otkazni rok.

Dakle, pravilnom primjenom odredbi ugovora o zakupu poslovnog prostora, te odredbe čl. 27. ZZPP-a, trebalo je udovoljiti tužbenom zahtjevu tužitelja. Slijedom naprijed navedenog, a primjenom odredbe čl. 373. toč. 3. ZPP-a, valjalo je pobijanu presudu preinačiti i udovoljiti tužbenom zahtjevu u cijelosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1130/11-2, od 9. VI. 2011.

PRISTOJBE – HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI **Pravna priroda obveze plaćanja RTV pristojbe**

(Čl.53. Zakon o hrvatskoj radioteleviziji – "Narodne novine" br. 25/03)

Radiotelevizijska pristojba nije privatnopravna ugovorna obveza za korištenje usluge druge ugovorne strane, već se radi o posebnom nametu (pristojbi) koji proizlazi iz posebne zakonske norme (Zakon o HRT-u), pa se stoga ni valjanost objave prijamnika, kao načina prestanka te obveze, ne prosuđuje primjenom općih propisa obveznog prava, već prema pravilima sadržanim u navedenom specijalnom zakonskom propisu, i na njemu utemeljenim pod zakonskim (Statut HRT, Odluka o načinu ubiranja – naplati RTV pristojbe) normama.

„Pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da ugovorene stranke mogu otkazom okončati obvezni odnos čije trajanje nije određeno (čl. 212. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05), kao i o tome da se ugovor može raskinuti u bilo kojem obliku, sporazumom stranaka (čl. 289. st. 2. ZOO/05), jer se u odnosu na oblik ugovora primjenjuje načelo neobvezatnosti oblika (čl. 286. ZOO/05), te da bi otkaz ugovora u pisanom obliku dostavljen preporučenom poštanskom dostavom bio primjeren način davanja izjave o otkazu obveznog odnosa čije trajanje nije određeno. Također prvostupanjski sud pravilno ocjenjuje da su se sudionici u obveznom odnosu dužni u ostvarivanju svog prava suzdržavati od postupka kojim bi se otežalo ispunjenje obveze drugog sudionika (čl. 10. st. 3. ZOO/05).

Temeljno je međutim, pitanje o tome mogu li navedene zakonske odredbe biti primijenjene kada je do spora došlo između osobe koja ima prijamnik i Hrvatske radio televizije koja kao javna ustanova pruža usluge emitiranja programa za prijamnike, jer je odnos između ovih osoba uređen specijalnim Zakonom o hrvatskoj radioteleviziji ("Narodne novine" br. 25/03 i sada "Narodne novine" 137/10).

Navedenim Zakonom propisano je da su svi koji imaju prijamnik dužni plaćati pristojbu (čl. 53. st. 1., odnosno sada čl. 34. st. 1. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji).

Obvezni odnos plaćanja pristojbe dakle ne nastaje temeljem ugovora, nego temeljem zakona, a na takov se odnos opća načela i propisi obveznog prava primjenjuju samo u pogledu onoga što specijalnim odredbama nije normirano. Način odjave prijamnika propisan je u specijalnim odredbama odluke o načinu prikupljana – naplata RTV pristojbe br. 167/07 koja je stupila na snagu 13. 3. 2007. godina, a prema kojoj sastavni dio zahtjeva za odjavu prijamnika mora biti izjava ovjerena kod javnog bilježnika (čl. 8. Odluke), te takove specijalne odredbe isključuju primjenu općih načela i propisa na kojima je prvostupanjski sud utemelji žalbom pobijanu presudu.

Bitne činjenice su između stranaka nesporne te je činjenično stanje u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđeno, a zbog navedenih je razloga primjenom odredbe iz čl. 373. t. 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP), presuda preinačena tako što je rješenje o ovrsi u cijelosti održano na snazi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1865/10-2, od 24. II. 2011.

III.OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

O B I T E L J S K O P R A V O

VRSTE BRAČNIH SMETNJI – POTPUNA LIŠENOST POSLOVNE SPOSOBNOSTI ODNOSNO NESPOSOBNOST ZA RASUĐIVANJE

Dozvola sklapanja braka osobi lišenoj poslovne sposobnosti

(Čl.27.st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Osoba lišena poslovne sposobnosti, čije rezoniranje braka je na nivou djeteta, i koja bez stalne pomoći i nadzora druge osobe ne može samostalno funkcionirati i skrbiti o sebi, nije sposobna shvatiti značenje braka i obveza koje iz njega proizlaze, zbog čega joj sud neće dozvoliti njegovo sklapanje.

„Općinski sud u B. odbio je prijedlog za dopuštenje sklapanja braka predlagateljice rođene 27. svibnja 1956. godine kao osobi potpuno lišenoj poslovne sposobnosti.

Odredbom čl. 27. st. 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" broj: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ), propisano je da sud može dopustiti sklapanje braka osobi lišenoj poslovne sposobnosti za koju utvrdi da je sposobna shvatiti značenje braka i obveza koje iz njega proizlaze, te da je brak očito u njezinu interesu.

Provedenim dokazima i to mišljenjem Centra za socijalnu skrb B.(list 11-13), a koji je sud prvog stupnja pravilno cijenio i za ocjenu istog dao valjano obrazloženje, koje prihvaća i ovaj sud, utvrđeno je da predlagateljica nije u stanju shvatiti sve obveze koje iz braka proizlaze, da je njezino shvaćanje i razumijevanje braka na razini djeteta i da nije dovoljno kritična kada je u pitanju ozakonjenje veze, pa da je tako i prilikom trajanja romantične veze s B. željela sklopiti brak bez obzira na mnoge negativne aspekte te veze, a da bez pomoći i nadzora djelatnika I. ne bi mogla samostalno funkcionirati niti skrbiti o sebi. Činjenica što predlagateljica sa svojim odabranikom M.K. živi zajedno već više od tri godine, što se međusobno pomažu, što su vjernici i idu u crkvu i što bi im vjenčanje puno značilo, a kako to u svom mišljenju navodi skrbnica predlagateljice, ne znači da je predlagateljica sposobna shvatiti značenje braka i obveze koja iz njega proizlazi, te da je brak očito u njezinom interesu, a kako je to propisano odredbom čl. 27. st. 2. ObZ.

S obzirom da nisu ostvareni žalbeni razlozi, a niti oni na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je u skladu sa odredbom čl. 380. toč. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08), u vezi sa čl. 264. ObZ, odbiti žalbu predlagateljice kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1893/10-2, od 21. XII. 2010

NADLEŽNOST SUDA – S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI Odlazak živjeti drugom roditelju – razlog za izmjenu ranije odluke

(čl.102. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Kada dijete na temelju slobodno izražene volje ode živjeti kod drugog roditelja (otac), koji je jednako podoban da skrbi o njemu kao i roditelj (majka) sa kojim je živjelo do tada, a radi se o djetetu koje je s obzirom na svoju životnu dob i zrelost u stanju oblikovati svoje mišljenje te izraziti stav o pitanjima koja se na njega odnose, postoje okolnosti koje opravdavaju izmjenu ranije odluke o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti.

„Odredbom čl. 102. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) propisano je da će sud na prijedlog roditelja, djeteta ili centra za socijalnu skrb, ako to zahtijevaju bitno promijenjene okolnosti donijeti novu odluku s kojim će roditeljem dijete živjeti, te o susretima i druženju djeteta s drugim roditeljem, a po potrebi i o drugim sadržajima roditeljske skrbi.

Presudom Općinskog suda u G. broj P-101/99-38 od 21. veljače 2000. godine, između ostalog odlučeno je i o povjeravanju maloljetne djece stranaka A.S. i I.S. na čuvanje i odgoj tuženoj R.S. kao majci. Sud je, donoseći tu odluku, a kako to proizlazi iz citiranih presuda, naročito uzeo u obzir životnu dob djece stranaka.

Maloljetni A.S. rođen je 22. lipnja 1993 godine, pa je dakle sada u životnoj dobi od 17 godina, pohađa srednju školu u Z. i u đačkom je domu Z. a u G., gdje stranke imaju prebivalište, dolazi vikendom, a od početka svibnja mjeseca 2010. godine živi kod oca, a njegova je volja da i nadalje živi s ocem – pa je stoga pravilan zaključak prvostupanjskog suda da su se bitno promijenile okolnosti, a s obzirom na raniju odluku kojom je odlučeno da će mlljt. A.S. živjeti kod majke, te su suprotni žalbeni navodi tužene neosnovani.

Odredbom čl. 89. st. 5. ObZ-a propisano je da u postupcima u kojima se odlučuje o nekom djetetovom pravu ili interesu, dijete ima pravo na prikladan način saznati važne okolnosti slučaja, dobiti savjet i izraziti svoje mišljenje te biti obaviješteno o mogućim posljedicama uvažavanja njegova mišljenja. Mišljenje se uzima u obzir u skladu s njegovom dobi i zrelosti. Kada odrasli donose odluke koje se tiču djece, ona imaju pravo reći što misle da bi za njih bilo najbolje, a njihova se mišljenja trebaju uzeti u obzir, a kako je to propisano čl. 12. Konvencije o pravima djeteta.

Mlljt. A.S. navršio je sedamnaest godina, pohađa srednju prometnu školu u Z. i učenik je trećeg razreda, u Z. živi u đačkom domu, pa je pravilan zaključak suda prvog stupnja da, s obzirom na svoj uzrast i životnu dob, može iznijeti svoje mišljenje s kojim roditeljem želi živjeti. Saslušan tijekom postupka pred sudom prvog stupnja izjavio je da želi živjeti kod oca, da kod oca živi od 8. svibnja 2010. godine, da se s ocem bolje razgovara i da od malena ima s njim bolju komunikaciju. Kako iz nalaza i mišljenja Centra za socijalnu skrb Garešnica proizlazi da su oboje roditelja prilagođenih osobnosti, primjerenih roditeljskih stavova i očekivanja i da u njihovim osobnostima nema negativnosti koje bi ih priječile u primjerenoj skrbi za sina A., to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da se treba poštivati volja djeteta mlljt. A. S. koji je izrazio želju da želi živjeti kod oca. A.S. s obzirom na svoju životnu dob, u stanju je oblikovati vlastito mišljenje i slobodno izraziti stav o stvarima koje se na njega odnose, pa su ispunjeni uvjeti za donošenje nove odluke s kojim će roditeljem mlljt. dijete stranaka A.S. živjeti i pravilno je sud prvog stupnja, a s obzirom na sve naprijed navedeno, donio odluku da mlljt. A.S. živi s ocem.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-994/11-3, od 17. III. 2011.

ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA – POVJERAVANJE DJETETA DRUGOJ OSOBI

Oduzimanje prava roditeljima da žive sa djetetom – krajnja mjera u zaštiti dobrobiti djeteta

(čl.111. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Oduzimanje prava roditeljima da žive sa svojim maloljetnim djetetom (makar i privremeno) te njegovo povjeravanje drugoj osobi (udomitelju) na čuvanje i odgoj krajnja je mjera u zaštiti dobrobiti djeteta, pa će ju sud odrediti onda kada se očuvanje obitelji i pravilan odgoj i podizanje djeteta u njoj ne može osigurati ni uz odgovarajuću stručnu pomoć roditeljima – kroz nadzor u izvršavanju roditeljske skrbi, kroz posjete savjetovališta ili škole za roditelje, ili u okviru zdravstvene ustanove u koju su roditelji upućeni.

„Nije sporno da su protustranke roditelji malodobne djece i to R.C. rođene 5. travnja 2010. godine i K.C. rođenog 28. svibnja 2011. godine.

Pravo je roditelja da žive sa svojim djetetom, osim ako je to suprotno dobrobiti djeteta, kako je to i propisano čl. 97. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 61/11– dalje: ObZ). Dijete ima pravo na život sa svojim roditeljima u skladu sa svojom dobrobiti (čl. 87. st. 3. ObZ-a) i čl. 9. Konvencije o pravima djeteta.

Dakle, prije svega potrebno je očuvati obitelj i život djece sa svojim roditeljima, naravno u skladu sa njihovom dobrobiti, te je izdvajanje djece iz obitelji, odnosno oduzimanje prava roditeljima da žive sa svojom djecom i odgajaju ih krajnja mjera, a sve to u smislu čl. 111. ObZ-a, ako uz pomoć roditeljima nije moguće očuvati obitelj. Pri tome se, prije svega, mora imati u vidu najbolji interes djece, njihova sigurnost, stabilnost i dobrobit, a da bi se to utvrdilo treba prikupiti dovoljno informacija, pa i koristiti vještačenja adekvatnih struka. Nije pritom dovoljno samo koristiti se mjesečnim izvješćem osobe koja je vršila nadzor nad roditeljima i prije svega, kontrolirati samo roditelje, već im i pomoći, a nije najodlučnije samo da li je kuća pospremljena, čemu je dan naglasak prilikom izvršavanja nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi. Konačno, iz usmenog saslušanja V.K., koja je vršila nadzor nad roditeljima, proizlazi da je ipak s vremenom primijetila napredak kod roditelja.

Odvajanje od roditelja najveći je stres u prvim godinama života djece, pa ako postoji mogućnost da se obitelj može popraviti, što je moguće utvrditi sa adekvatnim stručnjacima, onda u takovom slučaju ne bi bilo opravdano izdvajati djecu iz obitelji. Pritom svakako treba imati u vidu i odredbu čl. 117. ObZ-a, prema kojoj se može

odgoditi donošenje odluke iz čl. 111. ObZ-a, odnosno izricanje mjere iz čl. 111. ObZ-a, uz uvjet da roditelji redovito dolaze u savjetovanište, školu za roditelje ili u zdravstvenu ustanovu u koju su upućeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3156/11-2, od 9. XII. 2011.

UZDRŽAVANJE – ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA KAD SE ONO OSTVARUJE U PARNICI

Smanjena radna sposobnost roditelja obveznika uzdržavanja djeteta

(čl.232. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Bitno smanjenje radne sposobnosti nije okolnost koja može dovesti do oslobođenja roditelja od obveze uzdržavanja maloljetnog djeteta, ali imajući u vidu njegova materijalna primanja, njegove potrebe te eventualne druge obveze uzdržavanja to može biti temelj za umanjenje njegove obveze i ispod propisanog minimalnog iznosa koji je dužan plaćati roditelj koji ne živi zajedno sa djetetom.

„Pravilno je prvostupanjski sud, u skladu sa odredbom čl. 231. st. 1. i 2. i čl. 232. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje:ObZ), utvrdio ukupan iznos sredstava potreban za uzdržavanje maloljetne L.F,da stranke nemaju zakonsku obvezu uzdržavati neko drugo dijete,i pravilno je utvrdio imovinske prilike stranaka.

Nalazom i mišljenjem liječničkog vještaka A.B.–Š., kojoj je sud prvog stupnja pravilno poklonio vjeru, jer je isti dan na temelju medicinske dokumentacije i pregleda tuženika, pravilno je obrazložen u skladu je s pravilima nauke i vještine koja se primjenjuje, a na koji ni stranke nisu imale primjedbi - utvrđeno je da tuženik boluje od prekomjerne aktivnosti štitne žlijezde, da je njegova opća radna sposobnost ograničena, da je zbog nezadovoljavajuće regulacije u rujnu 2009. godine primao radioaktivni jod, a koja terapija se planira ponoviti i u veljači 2011. godine, da je za to vrijeme kod tuženika postojalo bitno ograničenje radne sposobnosti zbog čega je bio na bolovanju, da tuženik nije sposoban obavljati poslove koji zahtijevaju srednje težak i težak fizički rad, rad u toplim mikroklimatskim i klimatskim uvjetima, rad koji zahtijeva preciznost pokreta i fine pokrete prstiju, produženi, smjenski, noćni i terenski rad, te veća psihofizička opterećenja, te stoga kod tuženika postoji ograničenje radne sposobnosti za njegovo izučeno zanimanje. Nije sposoban niti za poslove niže naobrazbe jer većina zahtijeva fizički rad. Sposoban je za poslove administrativnog tipa, slobodnog ritma rada i bez terenskog rada.

Odredbom čl. 231. st. 3. ObZ propisano je da će se pri ocjenjivanju mogućnosti osobe koja je dužna uzdržavati uzet u obzir njezino imovinsko stanje, sva njezina primanja i stvarne mogućnosti stjecanja povećane zarade, njezine vlastite potrebe i druge zakonske obveze uzdržavanja. U skladu sa odredbom čl. 232. st. 2. ObZ, bez obzira na okolnosti iz članka 231. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta.

Tuženik nije zdrava osoba, liječi se, ima ograničenu radnu sposobnost, nije u mogućnosti birati zaposlenje, ima mogućnost stjecati zaradu radom na administrativnim i sličnim poslovima koji ne zahtijevaju fizički napor, više nije zaposlen, pa je stoga pravilno sud prvog stupnja obvezao tuženika na plaćanje doprinosa za uzdržavanje ispod minimalno propisanog iznosa, a u iznosu od 750,00 kn mjesečno, a pri određivanju doprinosa za uzdržavanje sud prvog stupnja je pravilno cijenio imovinsko stanje tuženika i ovaj iznos tuženik je u mogućnosti doprinositi bez štete za vlastito uzdržavanje – pa su žalbeni navodi tužiteljice da je sud prvog stupnja trebao usvojiti tužbeni zahtjev za uzdržavanje maloljetne L.F. u cijelosti, odnosno žalbeni navodi tuženika da je trebalo odbiti tužbeni zahtjev za uzdržavanje maloljetne L.F., neutemeljeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2656/11-2, od 6. X. 2011.

**UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA – TRAJANJE I PRESTANAK
OBVEZE UZDRŽAVANJA**

**Stjecanje nekretnine u postupku prisilne naplate nepodmirene tražbine
uzdržavanja**

(čl.221..st.2. u svezi čl.217. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

**Stjecanje vlasništva nekretnine u ovršnom postupku od obveznika plaćanja
uzdržavanja radi prisilnog namirenja neplaćene dospjele tražbine uzdržavanja, a od
koje nekretnine korisnik uzdržavanja ne može ostvariti nikakve koristi, ne
predstavlja stjecanje imovine koje bi dovodilo do prestanka prava bračnog druga
na uzdržavanje.**

„Prema odredbi čl. 221. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) pravo na uzdržavanje prestaje kad razvedeni bračni drug ili bračni drug iz poništenog braka koji to pravo koristi sklopi novi brak, a prema stavku 2. članka 221. citiranog Zakona pravo na uzdržavanje razvedenog bračnog druga ili bračnog druga iz poništenog braka prestaje i kad taj bračni drug zasnuje izvanbračnu zajednicu ili kad postane nedostojan tog prava ili kad prestane koja od pretpostavki iz čl. 217. ovoga Zakona. Prema odredbi čl. 217. ObZ bračni drug koji nema dovoljno

sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti, ima pravo na uzdržavanje od svoga bračnog druga.

Tijekom postupka provedenim dokazima i to uvidom u spis suda prvog stupnja broj Ovr-556/09 i iskazom tužitelja saslušanog kao stranke, utvrđeno je, a to među strankama i nije sporno, da je tužena kao ovrhovoditeljica u tom ovršnom predmetu, radi namirenja svoje novčane tražbine za uzdržavanje, kupila suvlasnički dio od ½ nekretnina tužitelja, a koji je u tom predmetu u procesnoj ulozi ovršenika, upisane u z.k. ul. br. 173. k.o. P. i z.k. ul. br. 284. k.o. K. za cijenu u iznosu od 145.000,00 kn i da je, sukladno rješenju o dosudi uplatila razliku kupovnine u iznosu od 70.000,00 kn 29. ožujka 2010. godine. S obzirom da je tužena sada samovlasnica nekretnina koje je kupila u ovršnom postupku, a na kojim nekretninama je s tužiteljem bila suvlasnica u ½ dijela, sud prvog stupnja smatra da su se time promijenile prilike, a u odnosu na vrijeme kojim je određena tužiteljeva obveza uzdržavanja tužene.

Ovakav zaključak suda prvog stupnja nije pravilan.

Naime, tužena je u ovršnom postupku namirena za svoju dospjelu tražbinu, pa se za namireni iznos ne radi o stjecanju imovine, već o namirenju dospjele tražbine, jer je time ovršenik, a u ovom predmetu u procesnoj ulozi tužitelja, vratio dug tuženoj a za nepodmireno uzdržavanje. Nadalje, tužitelj se i dalje nalazi u posjedu svih nekretnina i on od njih ostvaruje korist, a tužena od istih koristi nema, a niti ih za sada može ostvariti, i to što je u ovršnom postupku tužena kupila suvlasnički dio nekretnina tužitelja nije utjecalo na to da su se na bolje promijenile imovinske prilike tužene, već su njene imovinske prilike, a u odnosu na raniju presudu o uzdržavanju, ostale iste. Kako je tužena nesposobna za rad i stjecanje zarade, a što je utvrđeno presudom Općinskog suda u P. broj P-12/04-26 od 21. svibnja 2004. godine, koja presuda je potvrđena presudom Županijskog suda u P. broj Gž-676/04-2 od 5. srpnja 2004. godine, a nema niti dovoljno sredstava za život i ne može ih ostvariti iz svoje imovine, to tužbeni zahtjev tužitelja radi prestanka uzdržavanja nije osnovan.

Radi navedenog sukladno odredbi čl. 373. toč. 1. ZPP-a uvažena je žalba tužene i preinačena je prvostupanjska presuda, te je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1553/11-3, od 9. VI. 2011.

**UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA –
UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE
Ostvarivanje uskraćenog uzdržavanja**

(čl.209.st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Naknada za uskraćeno uzdržavanje (od nastanka prava pa do podnošenja tužbe) ne može se s uspjehom ostvarivati u brakorazvodnoj parnici, jer se radi o tražbini maloljetnog djeteta koje u toj parnici nema položaj stranke koja bi takav zahtjeva bila ovlaštena postaviti, a oficijozno ovlaštenje suda da odluči o uzdržavanju djeteta odnosi se na vremensko razdoblje od dana podnošenja tužbe za razvod braka.

„Točkom VII izreke prvostupanjske presude tuženiku je naloženo da tužiteljici isplati iznos od 12.000,00 kuna s osnova uskraćenog uzdržavanja maloljetne djece stranaka u vremenskom razdoblju od 30. prosinca 2008. godine (prestanka bračne zajednice stranaka) pa do 21. prosinca 2009. godine (podnošenja predmetne tužbe), jer utvrđuje da u tom razdoblju tuženik nije dopriniosio uzdržavanju djece stranaka.

Prihvaćajući navedeni zahtjev nalažući plaćanje tužiteljici kao majci djece stranaka, sud prvog stupnja je prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda pogrešno primijenio materijalno pravo.

Odredbom čl.209.st.2. Obiteljskog zakona (Narodne novine br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – u daljnjem tekstu: ObZ) je propisano da roditelj koji nije uzdržavao svoje dijete koje s njim ne živi u obiteljskoj zajednici, a bio je dužan to učiniti, dužan je djetetu isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje i unatrag od nastanka toga prava pa do podnošenja tužbe, a odredbom st.3. istog članka je propisano da tražbina djeteta iz st.2. ovog članka prema roditelju koji ga nije uzdržavao, zastaruje za vrijeme od pet godina od dana nastanka obveze. Iz navedenih zakonskih odredbi jasno proizlazi da se radi o novčanoj tražbini maloljetnog djeteta. Tu tražbinu može utužiti samo dijete (zastupano po zakonskom zastupniku), pa o navedenoj tražbini sud može odlučivati samo u postupku u kojem maloljetno dijete ima položaj stranke, a što nije slučaj u predmetnoj parnici.

Naime, predmetna parnica je parnica radi razvoda braka, u kojoj su stranke (u svojstvu tužitelja i tuženika) bivši supružnici. Njihova maloljetna djeca rođena u braku (ako ih imaju) nemaju položaj stranke u tom statusnom postupku, iako sud u tom postupku odlučuje i o pitanjima koja se tiču maloljetne djece. Ukoliko u braku stranaka ima maloljetne djece, pored odluke kojom razvodi brak, temeljem naloga izričitih zakonskih normi, sud mora odlučiti i o pitanju s kojim će roditeljem dijete nastaviti živjeti nakon razvoda te o pitanju susreta i druženja djeteta i roditelja koje s njim ne živi (čl.294. ObZ-a), kao i o pitanju uzdržavanja djeteta (čl.300. ObZ-a), i to neovisno od toga

da li su stranke to zahtijevale. Navedeno oficijozno ovlaštenje suda iz odredbe čl.300. ObZ-a ustanovljeno je prvenstveno radi zaštite interesa maloljetnog djeteta, i prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda ono se odnosi samo na vremensko razdoblje od dana podnošenja tužbe za razvod braka, a ne i na vrijeme koje prethodi tužbi za razvod braka.

Prema tome, u skladu sa naprijed izloženim, tužiteljica (majka maloljetne djece stranaka), nije bila u predmetnoj parnici legitimirana na postavljanje zahtjeva za uskraćeno uzdržavanje iz odredbe čl.209.st.2. ObZ-a, pa je prvostupanjski sud, kada je prihvatio navedeni zahtjev, pogrešno primijenio materijalno pravo iz navedene zakonske odredbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-804/11-2, od 3. III. 2011.

**UZDRŽAVANJE – ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA – NAKNADA
TREĆOJ OSOBI ZA TROŠKOVE UZDRŽAVANJA**

**Verzijsko potraživanje troškova uzdržavanja – legitimacija roditelja i nakon
1. siječnja 2008. godine**

(čl.244.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Nakon izmjene odredaba Obiteljskog zakona 1. siječnja 2008. godine, naknadu opravdanih troškova uzdržavanja maloljetnog djeteta, pored treće osobe (fizičke ili pravne) koja uopće nema obvezu uzdržavanja djeteta, i nadalje je legitimiran potraživati i roditelj djeteta, koji ih je sam u cijelosti podmirio, u obimu u kojem oni čine zakonsku obvezu drugog roditelja.

„Tužiteljica D.H. u tužbi tvrdi da maloljetna M.H. od rođenja živi s njom, da ona u cijelosti uzdržava maloljetno dijete M.H., a da je tuženik tom uzdržavanju doprinio na način što je kupio par paketa pelena i nešto odjeće, po njenoj ocjeni u iznosu od 1.000,00 kn. Mjesečno je za maloljetno dijete potrošila 1.300,00 kn, a što za 18 mjeseci iznosi 23.400,00 kn, pa od tuženika potražuje polovicu utrošenog iznosa za uzdržavanje.

Sud prvog stupnja odbio je taj tužbeni zahtjev tužiteljice navodeći da je samo dijete, a u skladu sa odredbom čl. 209. st. 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje:ObZ), legitimirano na podnošenje tužbe za isplatu naknade za uskraćeno uzdržavanje unatrag od nastanka tog prava pa do podnošenja tužbe.

Odredbom čl. 244. st. 1. ObZ propisano je da fizička ili pravna osoba koja nije bila dužna uzdržavati, a snosila je troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti

naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. Odredbom čl. 209. st. 1. ObZ propisano je da su roditelji dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete. Dakle, iz citirane odredbe čl. 209. st. 1. ObZ proizlazi da su i tužiteljica D.H. i tuženik kao roditelji mljt. M.H. dužni ju uzdržavati, pa kako tužiteljica u tužbi tvrdi da je u cijelosti snosila troškove uzdržavanja za maloljetnu M.H. od njezinog rođenja, to je dakle legitimirana potraživati naknadu troškova uzdržavanja u dijelu u kojem je umjesto tuženika snosila te troškove.

Budući prvostupanjski sud, a zbog pogrešnog pravnog pristupa, nije utvrđivao da li je tužiteljica za utuženo razdoblje snosila troškove uzdržavanja za maloljetno dijete u onom dijelu u kojem bi to bila obveza tuženika, ako je, u kojem je to iznosu bila obveza tuženika, pa je činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, a o čemu ovisi pravilna primjena materijalnog prava, radi čega je temeljem odredbe čl. 370. ZPP-a, valjalo uvažiti žalbu i ukinuti prvostupanjsku presudu u odbijajućem dijelu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2711/11-2, od 6. X. 2011.

N A S L J E D N O P R A V O

POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – TKO SE SMATRA STRANKOM

Legitimacija za izjavljivanje pravnih lijekova protiv rješenja o nasljeđivanju

(čl.179. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03 i 35/05)

Treća osoba koja je stekla neko pravo na dijelu imovine ostavitelja raspoložbom njegova nasljednika tijekom ostavinskog postupka, nema položaj stranke (nasljednik, zapisovnik, osoba koja ostvaruje neko pravo iz ostavine) u tom postupku, pa stoga nije ovlaštena ni ostvarivati zaštitu tih prava u tom postupku izjavljivanjem pravnih lijekova (prigovora, žalbe) protiv rješenja o nasljeđivanju, već ih treba ostvariti tužbom u posebnom parničnom postupku.

„Iz podataka u spisu proizlazi da se radi o ostavini iza pok. M.Z., koja je umrla 3. rujna 2001. godine, te je njezinom jedinom zakonskom nasljednicom utvrđena njena kćerka M.P. Podnositelj žalbe prisustvovao je ostavinskoj raspravi, jer je tvrdio da je dio nekretnina za koje se vodi ostavina kupio od sina ostaviteljice M.Z., te je i priložio presliku predugovora od 20. kolovoza 2007. godine, te izjavu M.Z. od 1. srpnja 2002. godine, kao i presliku izjave M.P. od 5. prosinca 2008. godine s kojom izjavljuje da je upoznata da je I.M. kupio od njenog pokojnog brata M. dvorište koje se drži do njene kuće u širini od 10 metara i duljini 200 metara.

No unatoč tome, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da se I.M. ne može smatrati niti nasljednikom, niti zapisovnikom iza pok. M.Z. te da nema niti status druge osobe koja ostvaruje neko pravo iz njezine ostavine, a sukladno čl. 179. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine" br. 48/03, 163/03 i 35/05 – dalje:ZN).

On, naime, tvrdi da je kupio nekretnine poslije smrti ostaviteljice, koje su, dakle, bile predmet ostavine i vlasništvo ostaviteljice u času njene smrti, i to od njenog zakonskog nasljednika M.Z., koji je umro poslije ostaviteljice, ali prije pokretanja ostavinske rasprave, a ostavina se sastoji od svega što je bilo ostaviteljevo u trenutku njegove smrti, te isti nije ovlašten podnositi prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju, a niti predložiti ukidanje potvrde pravomoćnosti tog rješenja, već svoja eventualna prava može ostvarivati u parničnom postupku protiv nasljednice iza pok. M.Z. i pok. M.Z., a ne u ovoj ostavini. Budući da žalitelj nije ni nasljednik ni zapisovnik, a niti mu iz ostavine pripada neko pravo, to je njegov prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju nedopušten.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-758/10-2, od 21. II. 2011.

POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – TROŠKOVI POSTUPKA Naknada skrivljenih troškova

(čl.191.st.3. Zakona o nasljeđivanju – „Narodne novine“ broj 48/03, 163/03 i 35/05)

U ostavinskom postupku postoji obveza naknade tuđih troškova samo ako su prouzročeni očito nesavjesnim postupanjem (skriveni troškovi), a inače svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

„Za sada se ne može prihvatiti utvrđenje suda prvog stupnja da je predlagatelj dužan punomoćniku nasljednice nadoknaditi troškove postupka.

Naime, troškovi postupka propisani su u ostavinskom postupku specijalnim propisom i to odredbom čl. 191. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br: 48/03 i 163/03 – dalje: ZN). Prema odredbi stavka 3. čl. 191. ZN-a na prijedlog jedne stranke sud može odlučiti da joj druga stranka nadoknadi troškove koje joj je prouzročila očito nesavjesnim postupkom.

U konkretnom slučaju Republika Hrvatska je dana 22. ožujka 2010. godine podnijela prijedlog kao predlagatelj radi donošenja rješenja o naknadno pronađenoj imovini i to nekretnina upisanih u zk.ul.br.307 k.o. S. (l. 29-30). U zemljišnim knjigama nekretnine upisane u zk.ul.br. 307. k.o. S. vode se upisane u suvlasništvu pok. M. C. u 1/8 dijela. Predlagatelj je naveo da ima pravni interes da se uknjiži kao suvlasnik nekretnina,

jer da iste nekretnina uživa više od 10 godine i da se iste nekretnine nalaze u Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH.

Prvostupanjski sud treba u ponovnom postupku ocijeniti da li postoje okolnosti iz st. 3. čl. 191. ZN i nakon toga donijeti novu odluku o troškovima postupka. Iz iznijetih razloga primjenom odredbe čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 96/08 i 123/08) u vezi sa čl. 175. st. 2. ZN-a trebalo je odlučiti kao u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1923/10-2 od 23. V. 2011. godine.

**PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE – ODGOVORNOST
NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA**

Pad vrijednosti naslijeđene imovine – utjecaj na opseg odgovornosti

(čl.139.st.3. Zakona o nasljeđivanju – „Narodne novine“ broj 48/03, 163/03 i 35/05)

Pad vrijednosti naslijeđene imovine – poslovnih udjela u trgovačkom društvu – nema utjecaja na opseg nasljednikove odgovornosti za ostaviteljeve dugove, pa pri ocjeni odgovornosti relevantna je ona vrijednost koju je ta imovina imala u času njenog prijelaza na nasljednika (čas smrti ostavitelja), a ne njena kasnija (umanjena) tržišna vrijednost po kojoj ju je nasljednik otuđio.

„Tuženica žalbom ne pobija, a nije osporavala niti tijekom postupka, činjenicu da je njezin suprug B.K. umro 24. prosinca 2003. godine, da mu je tužiteljica bila jamac za kredit, te da su joj kao jamcu vršene obustave od mirovine, radi otplate kredita kojeg je korisnik bio njezin pok. suprug. Razlog zbog kojeg se protivila tužbenom zahtjevu bila je njezina tvrdnja da vrijednost imovine koju je naslijedila kao zakonska nasljednica iza pok. B.K. je manja od dugova koji su iza njega ostali, te da je podmirila njegove dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Dakle, sporna je bila činjenica visine vrijednosti ostavinske imovine, koju je prvostupanjski sud utvrdio na osnovu nalaza i mišljenja vještaka, time da je procijenjena vrijednost naslijeđenih pokretnina i nekretnina u iznosu od 449.335,41 kunu, a naknadno je utvrđena i vrijednost udjela pok. B.K. u TD "R." d.o.o. Prema nalazu i mišljenju vještaka nominalna vrijednost tih udjela iznosila je 57.500,00 kuna, dok je II-tuženica te udjele prodala 23. veljače 2005. godine po tržišnoj cijeni u iznosu od 17.250,00 kuna.

II-tuženica žalbom pobija činjenicu utvrđene vrijednosti naslijeđene imovine, za koju tvrdi da ju je sud pogrešno utvrdio, jer je kao vrijednost udjela u trgovačkom društvu

uzeo nominalnu vrijednost udjela, a ne tržišnu vrijednost koja nikako ne može imati znak jednakosti.

Ovi navodi žalbe ne mogu se prihvatiti kao osnovani iz razloga što nisu odlučni uvjeti na tržištu, kakovi su bili na dan 23. veljače 2005. godine, kada je II-tuženica prodala poslovne udjele TD "R." d.o.o, već suprotno tome pravilno je prvostupanjski sud vrijednost ostavinske imovine utvrdio prema njezinoj vrijednosti kakovu je imala u času prijelaza na nasljednike, dakle u momentu smrti ostavitelja, a kasnije promijene nastale u vrijednosti te imovine, pa tako i poslovnih udjela, ne utječu na opseg nasljednikove odgovornosti, što proizlazi iz odredbe čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br: 48/03 i 163/03 – dalje: ZN).“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-714/10-2 od 24. III. 2011. godine.

PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE – ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE

Odvajanje ostavine od imovine nasljednika – opasnost za namirenje vjerovnika kao pretpostavka

(čl.140.st.1. Zakona o nasljeđivanju – „Narodne novine“ broj 48/03, 163/03 i 35/05)

Prezaduženost nasljednika te postojanje njegovih vjerovnika koji bi se iz ostavine mogli namiriti prije ostaviteljevog vjerovnika, jesu okolnosti koje uz vrijednost ostavinske imovine i visinu tražbine ostaviteljeva vjerovnika upućuju na zaključak o postojanju opasnosti za namirenje njegove tražbine, a što je, uz vjerojatnost o postojanju te tražbine, uvjet za određivanje mjere odvajanja ostavine od imovine nasljednika.

„Rješenjem suda prvog stupnja odlučeno je da se odbija zahtjev vjerovnika J. Č., odvjetnika iz Z., za odvajanje ostavinske imovine kao neosnovan, a protiv toga rješenja žali se predlagatelj - vjerovnik ostavitelja J. Č..

Odredbom čl. 140. st. 1. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“ broj 48/03, 163/03 i 35/05 – dalje:ZN) je propisano odvajanje ostavine, pa tako vjerovnici ostavitelja mogu u roku od tri mjeseca od otvaranja nasljedstva od ostavinskog suda zatražiti da se ostavina odvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu. Svrha odvajanja je omogućiti vjerovniku ostavitelja da namiruje svoje potraživanje iz ostaviteljevih imovinskih prava, a da vjerovniku kod toga ne konkuriraju vjerovnici nasljednika sa svojim potraživanjem kao i zaštita vjerovnika od nasljednikovih raspolaganja, budući

nasljednik nije ovlašten raspolagati onim što je odvojeno sve dok potraživanje ostaviteljevih vjerovnika ne bude u cijelosti podmireno ili barem osigurano.

Pravilno prvostupanjski sud utvrđuje prijedlog vjerovnika i žalitelja pravovremenim kao što je pravilno utvrđena i vjerojatnost tražbine. Pravilan je i zaključak prvostupanjskog suda da kumulativno moraju biti ispunjeni uvjeti iz čl. 140. st. 1. ZN-a, odnosno da uz vjerojatnost tražbine mora postojati i opasnost da vjerovnik bez odvajanja ostavine od imovine nasljednika ne bi mogao namiriti svoju tražbinu.

Pravilno prvostupanjski sud kao razlog postojanja opasnosti da vjerovnik bez odvajanja ostavine od imovine nasljednika ne bi mogao namiriti svoju tražbinu, pored ostaloga navodi prezaduženost nasljednika, opasnost da bi se vjerovnici nasljednika mogli namirivati iz naslijeđene imovine prije vjerovnika koji traži odvajanje. Međutim, prvostupanjski sud na navedene okolnosti nije proveo dokaze niti je pozvao žalitelja da ih predloži, a nejasna je formulacija da ostavinsku imovinu čini i stan, o kojem teče parnica.

U nastavku postupka, sud će imajući u vidu navedeno po žalitelju tijekom postupka i u žalbi, raspraviti postojanje druge potrebne pretpostavke za odvajanje ostavine, opasnost za namirenje vjerovnika i žalitelja, vodeći računa o tome da nasljednici, odgovaraju i za dugove drugih vjerovnika ostavitelja, koji nisu tražili odvajanje ostavine ili osobnih vjerovnika, a u novoj odluci će odgovoriti i od kakovog je značaja brojnost nasljednika te mogućnost odvajanja novčanih sredstava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1918/11-2 od 22. IX. 2011. godine.

IV. R A D N O P R A V O

UGOVOR O RADU – SKLAPANJE UGOVORA O RADU

Obveza izbora kandidata po javnom natječaju – obveza sklapanja ugovora o radu

(čl.13. Zakona o radu – „Narodne novine“ broj 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05, i čl.107.st.1. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi - „Narodne novine“ broj 87/08, 86/09, 92/10 i 105/10)

Diskrecijsko je pravo ravnatelja škole da odluči između više prijavljenih kandidata kojeg će izabrati, ili da odluči da ne izabere ni jednog kandidata, pa stoga kandidat koji nije izabran nema pravo na sudsku zaštitu traženjem da se tuženiku (školi) naloži sklapanje ugovora o radu, unatoč tome što on ispunjava sve uvjete iz raspisanog natječaja.

„U odnosu na zahtjev tužiteljice da se presudom naloži tuženiku da s tužiteljicom zaključi ugovor o radu, prvostupanjska presuda u tom dijelu se zasniva na pogrešnoj primjeni materijalnog prava na koje ovaj drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti u smislu odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08 i 57/11 – dalje: ZPP).

Naime, odredbama Zakona o radu ("Narodne novine", br: 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 - dalje: ZR) i to od čl. 13. do čl. 17. propisano je na koji način se zasniva radni odnos na neodređeno i određeno vrijeme, oblik ugovora o radu i obvezni sadržaj ugovora o radu. Tim odredbama nije propisano da sud može donijeti odluku kojom se nadomješta ugovor o radu.

Odredbom čl. 105. st. 7. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ("Narodne novine", broj 87/08, 86/09, 92/10 i 105/10) određeno je da poslove nastavnika predmetne nastave u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste i ima pedagoške kompetencije. Odredbom čl. 107. st. 1. istog Zakona određeno je da se radni odnos u školskoj ustanovi zasniva ugovorom o radu na temelju natječaja.

Iz tih odredbi vidljivo je na koji se način vrši izbor između kandidata prijavljenih na natječaj i koji su uvjeti potrebni za zasnivanje radnog odnosa. Pravo je tuženika da izabere određenog kandidata koji ispunjava uvjete natječaja i na zakonitost tog postupka pazi prosvjetna inspekcija, ali pravo je ravnatelja i da ne izabere kandidata i da poništi natječaj. Iz ovih zakonskih odredbi ne proizlazi da ravnatelj mora izabrati kandidata povodom raspisanog natječaja, već se radi o diskrecijskom pravu na izbor i njegovoj odluci o tome hoće li uopće izabrati nekog kandidata ili neće, pa prema tome ne može se niti donositi u slučaju neizbora određenog kandidata sudska odluka kojom bi se nadomještala odluka ravnatelja o izboru određenog kandidata, a posljedično i ugovor o radu s tim izabranim kandidatom.

Zbog toga je u ovom dijelu tužbeni zahtjev tužiteljice neosnovan, a kako je prihvaćanjem ovog dijela zahtjeva (toč. II izreke pobijane presude), prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, valjalo je žalbu tuženika uvažiti i u tom dijelu preinačiti pobijanu presudu i taj zahtjev odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1385/11-2 od 2. VI. 2011. godine.

DRŽAVNA UPRAVA - INSPEKCIJE

Tužba za poništenje odluke ravnatelja škole o izboru kandidata

(čl.16.st.1.t.1. Zakona o prosvjetnoj inspekciji – "Narodne novine" br. 50/95, 73/97)

Kontrola zakonitosti odluke ravnatelja škole o izboru kandidata po raspisanom javnom natječaju za popunu upražnjenog radnog mjesta ostvaruje se u postupku (upravnom) inspekcijskog nadzora, a ne u sudskom (parničnom) postupku po tužbi kandidata koji nije izabran.

„U odnosu na zahtjev tužiteljice da se utvrde kao nezakonite odluke tuženika od 23. ožujka 2009.godine Klasa: 112/01/09-01/01, Ur. broj: 2111-24/01-09-20 i od 31. kolovoza 2009.godine, Klasa: 112-01/09-01/01, Ur. broj: 2111-24/01-09-62, ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje, a što osnovano u žalbi ističe i tuženik, da takav zahtjev tužiteljica ne može postavljati u parničnom postupku.

Naime, svoje subjektivno pravo na izbor za radna mjesta u vezi kojih su i donesene pobijane odluke tuženika, tužiteljica je mogla štiti u postupku u kojem je vršen izbor kandidata za natječaj za radno mjesto nastavnika ekonomske grupe predmeta kod tuženika. Ta pravna zaštita osigurana joj je primjenom Zakona o prosvjetnoj inspekciji ("Narodne novine", broj 50/95 i 73/97). Odredbom čl. 7. st. 1. tog Zakona određeno je da inspektori obavljaju nadzor izravnim uvidom u opće i pojedinačne akte, te uvjete i način rada predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova i drugih pravnih osoba koje obavljaju odgojno-obrazovnu djelatnost, osim visokih učilišta. Odredbom čl. 8. st. 1. toč. 18. tog Zakona određeno je da u provedbi nadzora inspektor utvrđuje stanje, a osobito obavlja li se na temelju propisanih standarda i normativa, u skladu sa zakonom, drugim propisom i općim aktom utvrđivanje potreba za zaposlenikom, pribavljanje suglasnosti, objava oglasa, odnosno natječaja, izbor kandidata, zasnivanje radnog odnosa, odnosno primanje u službu, raspored na poslove i zaduživanje radnim obvezama. U okviru svojih ovlasti određenih tim Zakonom prosvjetni inspektor je ovlašten u skladu s odredbom čl. 16. st. 1. toč. 1. nadziranoj ustanovi zabraniti zasnivanje, odnosno raskid radnog odnosa, ako nađe da je potreba, odnosno prestanak potrebe za radom zaposlenika utvrđena suprotno standardu ili normativu ili da je u postupku povrijeđen zakon ili drugi propis.

Iz rješenja Uprave za inspekcijske poslove, Klasa: UP/1-600-04/09-01/00555, Ur. broj: 533-14-09-0003 od 9. studenog 2009. godine proizlazi da je prosvjetna inspektorica tim rješenjem zabranila Srednjoj školi D. da u njoj poslove nastavnika ekonomske grupe predmeta obavlja S.B. na temelju ugovora o radu od 25. ožujka 2009.godine, Klasa: Klasa: 112/01/09-01/01, Ur. broj: 2111-24/01-09-20, te da u njoj poslove nastavnika ekonomske grupe predmeta obavlja L.M. na temelju ugovora o radu od 31. kolovoza 2009. godine, Klasa: 112/01/09-01/01, Ur. broj: 2111-24/01-09-20, a ta je odluka donesena zbog toga što odluke ravnateljice tuženika o izboru kandidata za taj natječaj nisu bile zakonite.

Prema tome, subjektivno pravo tužiteljice da traži utvrđenje nezakonitim odluka o izboru kandidata za radno mjesto nastavnika ekonomske grupe predmeta za oba natječaja, zaštićeno je i ostvareno ovakvim postupanjem prosvjetne inspekcije i kada je utvrđeno nalazom prosvjetne inspekcije da su te odluke tuženika bile nezakonite, tada nije dopušteno takav zahtjev ponovno postavljati i u ovoj parnici.

Stoga je u tom dijelu valjalo uvažiti žalbu tuženika i ukinuti pobijanu presudu u toč. I izreke i odbaciti u tom dijelu tužbu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1385/11-2, od 2. VI. 2011.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ RADNIKA

Usmeni otkaz – odbijanjem rada za poslodavca na kojeg je prenesen ugovor o radu

(čl.112. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04-pročišćeni tekst i 68/05)

Radnikovo bezuspješno pobijanje (u postupku pred starim poslodavcem i u sudskom postupku) odluke o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca, a nakon toga i odbijanje stupanja na rad za poslodavca na kojeg je ugovor prenesen, ima se tumačiti kao njegov usmeni otkaz ugovora o radu.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica radila na radnom mjestu medicinske sestre u stomatološkoj ordinaciji u Domu zdravlja B. u B. (u daljnjem tekstu Dom zdravlja) od 1. siječnja 2004.g., time da je zadnje 3 godine radila u timu sa tuženicom. Dom zdravlja je, dana 23. siječnja 2007.g., donio Odluku o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca – tuženicu u ovom predmetu počevši od 1. siječnja 2007.g., jer je tuženica sklopila ugovor o zakupu Stomatološke ordinacije sa Domom zdravlja, a nakon toga odobreno joj je obavljanje privatne prakse rješenjem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi od 6. veljače 2007.g., a kao početak privatne prakse određen je 1. ožujka 2007.g. Nadalje u provedenom postupku utvrđeno je da je tužiteljica protiv Odluke o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca podnijela zahtjev za zaštitu prava 7. veljače 2007.g. koji je odbijen Odlukom Doma zdravlja od 1. ožujka 2007.g. Nakon toga tužiteljica je pokrenula parnicu u predmetu istoga suda br. P-458/07 za utvrđenje ništavom Odluke o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca.

Tuženica je tužiteljici ponudila sklapanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme 19. veljače 2007.g. koji tužiteljica nije potpisala, pa joj je 22. veljače 2007.g. ponudila novi ugovor koji tužiteljica nije potpisala niti je došla na posao 1. ožujka 2007.g. kojeg dana je tuženica započela sa obavljanjem privatne prakse, a niti bilo koji dan nakon toga.

Zaključak prvostupanjskog suda da za tuženicu nisu nastale obveze iz radno pravnog odnosa jer je tužiteljica odbila potpisati ponuđeni joj ugovor o radu nije pravilan iz razloga što je čl. 136. st. 3. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 137/04 i 68/05 – pročišćeni tekst, dalje: ZR) propisano da poslodavac na kojeg se prenose ugovori o radu na način propisan st. 1. toga članka preuzima s danom prenošenja, u neizmijenjenom obliku i opsegu, sva prava i obveze iz prenesenog ugovora o radu. Prema tome, sukladno citiranoj zakonskoj odredbi, ex lege je došlo do prijenosa ugovora o radu na tuženicu i ona je tužiteljicu preuzela sa danom dobivanja rješenja Ministarstva zdravstva o početku obavljanja privatne prakse kako to proizlazi iz Odluke o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca Doma zdravlja od 23.1.2007.g., a koje rješenje je doneseno 6. veljače 2007.g., a određen je i početak obavljanja privatne prakse tuženice sa danom 1. ožujka 2007.g.

Iz izvedenih dokaza, a konačno i iskaza same tužiteljice sa sigurnošću se može zaključiti da je tužiteljica otkazala ugovor o radu tuženici time što je odbila raditi sa tuženicom, i time što je protiv Odluke Doma zdravlja o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca tražila zaštitu svojih prava ne samo kod ranijeg poslodavca, nego i sudsku zaštitu i nije dolazila na rad. Naime, ovaj sud polazi od stajališta da radnik može i usmeno otkazati ugovor o radu poslodavcu, odnosno da usmenim otkazom prestaje ugovor o radu (čl. 112. ZR-a), a u konkretnom slučaju tužiteljica je na taj način otkazala tuženici ugovor o radu. Utvrđenje ovog suda da je tužiteljica otkazala ugovor o radu tuženici daje odgovor i na žalbene tvrdnje da tuženica nikakvu odluku koja bi sankcionirala nedolazak tužiteljice na posao nije donijela, time da valja ponoviti da ju nije niti trebala donositi, jer je tužiteljica otkazala ugovor o radu tuženici.

Kako je prema tome radni odnos tužiteljice prestao kod tuženice otkazom tužiteljice prije 1. ožujka 2007.g. to tužiteljici ne pripada pravo zahtijevati utvrđenje da je od tog datuma pa do 31.8.2007.g. bila u radnom odnosu kod tuženice, a niti joj pripada pravo zahtijevati isplatu plaće za to razdoblje.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-940/11-2, od 16. VI. 2011.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ

Odbijanje radnog naloga koji je protivan ugovoru o radu

(čl. 108.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

Odbijanje izvršenja radnog naloga poslodavca koji je protivan sklopljenom ugovoru o radu i njegovim normativnim aktima (Pravilnik o radu, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnim mjestima s opisom poslova), ne predstavlja

povredu obveze iz radnog odnosa ni opravdani razlog poslodavcu za otkaz ugovora o radu.

„Između stranaka nije sporno da su stranke sklopile Ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 109 i Sporazum o izmjeni ugovora o radu od 31. prosinca 2009. godine kojim je ugovoreno da će tužitelj kod tuženika obavljati poslove rukovatelja linije OPL-a, s mjestom rada u B. u sjedištu tuženika. Isto tako nije sporno da je tuženik donio odluku o službenom putu u L. dana 29. ožujka 2010. godine koju je tužitelj primio 30. ožujka 2010. godine, a kojom je upućen na službeni put u L. dana 1. travnja 2010. godine, a službeni put je trebao trajati do 1. svibnja 2010. godine. Tužitelj nije postupio po nalogu tuženika, te mu je tuženik odlukom od 12. travnja 2010. godine izvanredno otkazao Ugovor o radu zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa.

Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da su stranke sklopile Ugovor o radu za radno mjesto rukovatelja linije OPL-a sa mjestom rada u B., pa obzirom na opis poslova rukovatelja linije oplemenjivana prema Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji s opisom poslova, poslovi tog radnog mjesta obavljaju se u odjelu proizvodnje kao organizacijskoj jedinici tuženika i prema tome priroda tog posla nije vezana uz rad u drugom mjestu od ugovorenog, niti za službena putovanja sve i da se radilo o upućivanju na službeno putovanje kako tvrdi tuženik, a što je u pravnoj ocjeni spora neodlučno. Stoga nalog od 29. ožujka 2010. godine kojim je tuženik upućen u L. radi upućivanja u rad radnika koji obavljaju poslove istog radnog mjesta kao i tužitelj na vrijeme od mjesec dana izdan je protivno sklopljenom Ugovoru o radu kako u pogledu mjesta rada, tako i poslova, jer priroda posla radnog mjesta za koje je sklopljen Ugovor o radu ne obuhvaća obuku drugih radnika u drugim poduzećima.

Neutemeljena je tvrdnja tuženika da je nalog izdan sukladno Pravilniku o radu, jer je člankom 10. Pravilnika o radu propisan sadržaj ugovora o radu i prema toj odredbi Pravilnika ugovorom se, između ostalog, ugovara mjesto rada, osim ako ne postoji glavno mjesto rada kada se stavlja napomena da se rad obavlja na različitim mjestima, dok je člankom 45. st. 1. istog Pravilnika propisano da poslove u organizacijskim jedinicama iz prethodnog članka Pravilnika obavljaju radnici na radnim mjestima, sukladno sklopljenim ugovorima o radu, koja su utvrđena općim aktima Društva o organizaciji i sistematizaciji poslova odnosno radnih mjesta. Navedeni Pravilnik ne sadrži niti jednu odredbu koja bi davala ovlasti upravi Društva, odnosno direktoru da izdaje naloge za obavljanje poslova koji nisu ugovoreni, odnosno koji ni po svojoj prirodi se ne mogu svrstati u poslove radnog mjesta za koje je sklopljen ugovor o radu, time da se tuženik niti tijekom postupka niti u žalbi nije pozvao na konkretnu odredbu Pravilnika o radu iz koje bi proizlazile takove ovlasti direktora.

Kako je dakle nalog od 29. 03. 2010. godine izdan protivno Ugovoru sklopljenom između stranaka, općim aktima tuženika, te konačno Zakona o radu, odbijanjem izvršenja takovog naloga i po ocjeni ovoga suda tužitelj nije povrijedio obveze iz radnog odnosa,

pa je pravilno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je prihvatio zahtjev tužitelja za utvrđenje nedopuštenim izvanrednog otkaza ugovora o radu jer za izvanredno otkazivanje ugovora o radu nije postojao niti jedan od razloga iz čl. 108. st. 1. Zakona o radu ("Narodne Novine" 149/09 – dalje: ZR).“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-775/11-2, od 16. VI. 2011.

IZVANREDNI OTKAZ RADNIKA – RAZLOZI ZA OTKAZ

Nalog bolnice liječniku za obavljanje poslova za koje nema potrebna specijalistička znanja

(čl.114.st.1. Zakona o radu – „Narodne novine“ broj 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Nalog poslodavca (bolnice) radniku (liječniku), sa kojim ima zaključen ugovor o radu za obavljanje poslova doktora specijaliste interne medicine, o njegovom privremenom upućivanju na rad (u pulmološku ambulantu) na poslove za čije samostalno obavljanje su potrebna posebna stručna subspecijalistička znanja koja on nema, predstavlja kršenje ugovornih obveza poslodavca i opravdani razlog radnika za otkaz ugovora o radu.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik imao opravdane razloge za izvanredni otkaz ugovora o radu.

U odnosu na to sporno pitanje prvostupanjski sud je na temelju priloženih uputnica i dijagnoza za pacijente koji su bili upućeni u pulmološku ambulantu u koju je na rad na temelju naloga ravnatelja od 12. rujna 2008.godine upućen tuženik, i stručnog mišljenja Hrvatskog pulmološkog društva Hrvatskog liječničkog zbora utvrdio da su bolesnici koji su prema tim uputnicama upućeni na liječničku obradu tuženiku dana 22. rujna 2008. godine bili upućeni na pregled na pulmologiju, odnosno subspecijalisti pulmologu. Prema dijagnozama navedenim u tim uputnicama radi se o poslovima koji ulaze u domenu rada subspecijaliste pulmologa, a po tim dijagnozama mogao je postupati i liječnik specijalist – internist, ali samo uz superviziju subspecijaliste pulmologa. Prvostupanjski je sud nadalje utvrdio na temelju mišljenja Hrvatske liječničke komore da je nedopustivo da liječnik specijalist jedne grane medicine samovoljno ili pod bilo kakvim pritiskom obavlja poslove za koje je neophodno specijalističko znanje i kompetencija druge specijalnosti ili uže specijalnosti, te da je predviđena i disciplinska odgovornost liječnika koji obavlja nestručno liječničku profesiju.

U pogledu eventualnog obavljanja rada tuženika u ambulanti u koju je raspoređen uz superviziju subspecijaliste pulmologa, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da se supervizija može obavljati, s obzirom na potrebu uvida u medicinsku dokumentaciju ali i

uvida o stanje bolesnika, samo neposredno uz liječnika specijalistu internistu i da konzultacija putem telefona ili interneta bi mogla dovesti do neželjenih pogrešaka u komunikaciji, te je s te strane i etički dvojben. Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je tuženik dana 22. rujna 2008. godine raspoređen po nalogu dr. B. na rad u subspecijalističku pulmološku ambulantu, te je morao obavljati poslove subspecijaliste pulmologa za što nije bio educiran, a što je suprotno odobrenju za samostalni rad koji tuženik ima, a to je pravo samostalnog obavljanja poslova specijaliste interne medicine. Svih sedam pacijenata koje je tuženik obradio toga dana 22. rujna 2008. godine bili su upućeni na pregled na pulmologiju, odnosno subspecijalisti pulmologu što je sud utvrdio da temelju priloženih uputnica s postavljenim dijagnozama i mišljenja Hrvatskog pulmološkog društva, pa se radilo o poslovima koji spadaju u domenu rada subspecijaliste pulmologa.

Kako obavljajući taj posao, tužitelj tuženiku nije omogućio superviziju od strane liječnika pulmologa i to na neposredan način kako bi se samo mogla i pravilno obavljati, te kako je taj raspored tuženika na rad u odsjek za plućne bolesti trebao trajati šest mjeseci po nalogu ravnatelja, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 114. st. 1. ZR odlučujući da je izvanredni otkaz ugovora o radu od strane tuženika opravdan.

Naime, ne može se očekivati od tuženika koji je osposobljen za rad na poslovima specijaliste interniste da u okviru radnih zadataka na koje je raspoređen nalogom ravnatelja od 12. rujna 2008. godine obavlja i poslove za koje je potrebna uža specijalnost i to subspecijaliste pulmologa, pa je opravdano tuženik zaključio da takvim nalogom tužitelj čini tešku povredu obveze iz radnog odnosa zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć. Takovim nalogom i povredom ugovorne obveze iz ugovora o radu tužitelj je doveo tuženika u situaciju da suprotno odredbama čl. 15.st. 1. i 2. Zakona o liječništvu ("Narodne novine", broj 121/03 i 117/08) obavlja poslove za koje nije stručno educiran, a to su poslovi subspecijaliste pulmologa, i doveden u situaciju da učini pogrešku u liječenju pacijenata, koja bi mogla dovesti i do kaznene i odštetne odgovornosti. Kako je tužitelj uporno nijekao da je dao takve zadatke tuženiku, a utvrđeno je tijekom postupka da je doista tuženik u okviru poslova na koje je raspoređen u odsjek za plućne bolesti morao obavljati i poslove subspecijaliste pulmologa, takvom upornošću u nastojanju da tuženik obavlja poslove za koje nije medicinski educiran, tužitelj je pokazao odlučnost u ostvarenju svog naloga, koji nije bio u skladu s ugovorom o radu zaključenim između tužitelja i tuženika, pa su to okolnosti koje je imao u vidu i prvostupanjski sud, a zbog kojih je pravilno ocijenio da nastavak radnog odnosa tuženika nije moguć.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1227/11-2 od 2. VI. 2011. godine.

**PRAVNE POSLJEDICE OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA –
RADNI ODNOSI – UGOVOR O RADU**

Otkaz zbog otvaranja stečaja – prava priznata odlukom o otkazu

(čl.120.st.2. i st.3. Stečajnog zakona – "Narodne novine" br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10)

Kod otkaza ugovora o radu zbog otvaranja stečaja ne dolazi do primjene zakonskih i ugovornih odredbi o zaštiti radnika, ali ako je konačnom odlukom stečajnog upravitelja o otkazu radniku priznato pravo na otkazni rok te da otkazni rok ne teče za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, takva odluka proizvodi učinak da radniku ne može prestati radni odnos dok se on nalazi na bolovanju.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za utvrđenje da mu radni odnos kod tuženika nije prestao, zahtjev za uspostavu radno pravnog statusa i priznanja prava iz radnog odnosa od 1. lipnja 2010. godine pa do isteka otkaznog roka, a koji mu ne teče za vrijeme privremene nesposobnosti za rad.

Između stranaka nije sporno da je tužitelj bio radnik tuženika, a nad kojim je otvoren stečaj, nakon čega je stečajni upravitelj donio Odluku o otkazu ugovora o radu tužitelju 10. veljače 2010. godine. Istom Odlukom utvrđeno je tužitelju pravo na otkazni rok koji iznosi mjesec dana, a ne teče za vrijeme trudnoće, roditeljskog dopusta, te privremene nesposobnosti za rad. Nije sporno da je tužitelj bio na bolovanju od 25. svibnja 2009. godine pa nadalje, i da je bio na bolovanju do 31. svibnja 2010. godine, kako to proizlazi iz dokumentacije koju je tužitelj predao u spis. Isto tako, nije sporno da je tužitelju zaključen radni odnos sa danom 31. svibnja 2010. godine.

Na temelju ovakvog utvrđenja prvostupanjski sud primjenom odredbe iz čl. 120. st. 2. i 3. Stečajnog zakona ("Narodne novine", br: 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 184/04, 82/06 – dalje: SZ) odbija tužbeni zahtjev, jer u smislu citirane zakonske odredbe utvrđuje da se ne primjenjuju zakonske i ugovorne odredbe o zaštiti radnika, slijedom čega nije odlučno što se tužitelj nalazio na bolovanju do 31. svibnja 2010. godine.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda nije pravilan, jer, iako je čl. 120. st. 2. i 3. SZ-a propisano da je otvaranje stečajnog postupka opravdan razlog za otkaz ugovora o radu, a sam otkaz tužitelj niti ne pobija, te da se u tom slučaju ne primjenjuju zakonske i ugovorne odredbe o zaštiti radnika, Odlukom o otkazu ugovora o radu utvrđeno je tužitelju pravo na otkazni rok u trajanju od mjesec dana, a koji ne teče, između ostalih razloga, i za vrijeme privremene nesposobnosti za rad. Odluka o otkazu ugovora o radu ne može se smatrati ugovorom u smislu čl. 120. st. 3. SZ-a, kojim je radniku priznato neko pravo koje mu temeljem zakona ne pripada, pa je stoga o osnovanosti tužbenog zahtjeva valjalo odlučiti temeljem Odluke o otkazu ugovora o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1944/10-2, od 3. III. 2011.

**OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNIH ODNOSA –
PRETHODNO OBRAČANJE POSLODAVCU - ROKOVI
Jednostrani opoziv konačne odluke o otkazu**

(čl. 129.st. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Nakon proteka rokova za zaštitu prava u postupku pred poslodavcem, odluka poslodavca o otkazu ugovora o radu postaje konačna i pravno obvezujuća i za radnika ali i za poslodavca, pa ju nakon toga poslodavac ne može jednostrano svojom novom odlukom opozvati ili poništiti.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tuženik otkazao tužitelju ugovor o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga Odlukom od 14. lipnja 2010. godine, nakon primitka koje se tužitelj odrekao prava na rad za vrijeme otkaznog roka, zamolio tuženika da mu zaključi radni odnos nakon isteka godišnjeg odmora 13.srpnja 2010. godine i da mu isplati otpremninu, a u toj izjavi je i naveo da je suglasan s Odlukom o otkazu ugovora o radu od 14. lipnja 2010. godine. Nadalje, utvrđeno je da se tužitelj obratio tuženiku sa zahtjevom za isplatu otpremnine dopisom od 28. lipnja 2010. godine, u kojem je naveo da se suglasio sa poslovno uvjetovanim otkazom ugovora o radu, a sporna je otpremnina.

Pobijanom Odlukom od 5. srpnja 2010. godine, tuženik je stavio izvan snage Odluku o otkazu ugovora o radu od 14. lipnja 2010. godine, te istu poništio.

Suprotno žalbenim tvrdnjama tuženika, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da tužitelj dopisom od 28. lipnja 2010. godine, a koji je uputio tuženiku nakon primitka Odluke o otkazu ugovora o radu od 14. lipnja 2010. godine, nije zahtijevao zaštitu prava protiv dijela Odluke tuženika kojom mu je otkazan ugovor o radu, a obzirom na sadržaj tog dopisa, pogotovo što i u tom dopisu navodi da se sa Odlukom suglasio, već je bio sporan iznos otpremnine i u vezi sa tim zahtjevom tužitelj se obratio tuženiku kao poslodavcu.

Stoga je pravilno i utvrđenje prvostupanjskog suda da je Odluka tuženika postala konačna istekom roka u kojem je tužitelj mogao zahtijevati zaštitu prava iz radnog odnosa protiv te Odluke, kao i utvrđenje prvostupanjskog suda da nakon konačnosti Odluke o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu, tuženik nije bio ovlašten opozvati Odluku o otkazu, odnosno staviti ju izvan snage. Naime, poslodavac je donoseći Odluku o otkazu ugovora o radu očitovao svoju volju da radni odnos tužitelja kod njega prestane. Dopuštenost tog otkaza tužitelj je mogao osporavati u rokovima i na način propisan čl. 129. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR), a u situaciji kada to nije učinio, odluka o otkazu proizvodi pravne učinke zakonitog otkaza koji obvezuje obje ugovorne strane iz ugovora o radu, pa stoga poslodavac više nije ovlašten jednostrano takovu svoju odluku opozvati. “

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-649/11-2, od 31. III. 2011.

**ODNOS RADNIČKOG VIJEĆA I POSLODAVCA – OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKE
Privremeno udaljenje (suspenzija) radnika – prije redovnog otkaza**

(čl.149.st.10. Zakona o radu – "Narodne novine" br.149/09)

Privremeno udaljenje (suspenzija) radnika sa posla pretpostavlja postojanje odluke o izvanrednom otkazu zbog osobito teške povrede obveza iz radnog odnosa, kojoj se je protivilo radničko vijeće, i protiv koje je radnik pokrenuo radni spor, pa stoga poslodavac ne može radnika suspendirati prije otkaza (do donošenja odluke o otkazu), ili u slučaju kada mu redovno otkazuje ugovor, pa čak ni onda kada je takvu mogućnost predvidio svojim normativnim aktima.

„Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio činjenično stanje iz kojeg proizlazi da je doista tuženik donio Odluku o suspenziji tužitelja od 26. veljače 2010. godine. Iako ta odluka nema takav naziv, već je sadržana u dopisu tuženika kojim upozorava tužitelja na teško kršenje obveza iz radnog odnosa te ga poziva na obranu, po svom suštinskom dijelu dio tog dopisa koji glasi: "do odluke uprave trgovačkog društva N. d.o.o. P. glede otkaza vašeg ugovora o radu suspendirani ste s danom 26. veljače 2010. godine, a o vašim eventualnim pravima bit će odlučeno posebnom odlukom", predstavlja odluku kojom se odlučuje o pravu iz radnog odnosa, pa stoga tužitelj ima pravo u smislu čl. 129. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR) tražiti od tuženika zaštitu tog svog prava.

Prvostupanjski sud je utvrdio i to da je tuženik donio odluku o redovitom otkazu ugovora o radu, pa je pravilno primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 149. st. 10. ZR iz koje proizlazi da poslodavac može privremeno radnika udaljiti s posla do okončanja sudskog spora o dopuštenosti otkaza samo ako izvanredno otkazuje radni odnos zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa. Ovaj drugostupanjski sud prihvaća i stajalište prvostupanjskog suda iz kojeg proizlazi da Zakon o radu nije proširio razloge kada poslodavac može odrediti privremeno udaljenje, pa taj institut može primijeniti samo u slučaju kada izvanredno otkazuje ugovor o radu.

Neosnovano je tuženikovo pozivanje na odluku o uspostavi stegovnih mjera, koju nije niti dostavio u spis, jer i po ocjeni ovoga suda primjenom odredbe čl. 7. st. 3. ZR na pravo iz radnog odnosa koje je različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorim ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo. Stoga, čak da je tuženik i svojim pravilnikom o radu i odlukom o uspostavi stegovnih mjera odlučio da se i prije redovitog otkazivanja ugovora o radu radnik može udaljiti s rada, takovom odlukom

temeljno pravo na rad koje čini sadržaj radnog odnosa bilo bi različito uređeno u odnosu na odredbe Zakona o radu, koje ne predviđaju institut suspenzije ili privremenog udaljenja za vrijeme trajanja postupka redovitog otkazivanja ugovora o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-636/11-2, od 27. I. 2011.

**ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU
RADNIKU - ŠTETA ZBOG POVREDE PRAVA IZ RADNOG ODNOSA
Naknada nematerijalne štete zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu**

(čl.109.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Izvanredni otkaz ugovora o radu, čija nedopuštenost je pravomoćno utvrđena u sudskom postupku, ne predstavlja osnovu za dosudu nematerijalne štete ako je poslodavac postupak otkazivanja proveo s ciljem zaštite svojih poslovnih interesa, bez šikanoznog postupanja prema radniku, i bez namjere da se povrijedi njegovo dostojanstvo, čast i ugled.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog povrede časti, ugleda i dostojanstva, zbog dobivenog izvanrednog otkaza ugovora o radu i objave u javnim glasilima da je kriv za oštećenje i degradaciju benzina koji se nalazio u skladištu tuženika u R..

Među strankama nije sporno da je tuženik Odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 12. ožujka 2003. godine, tužitelju otkazao ugovor o radu, a koja odluka je utvrđena kao nezakonita presudom prvostupanjskog suda broj P-207/03 od 27. svibnja 2004. godine, nakon čega je tuženik tužitelja vratio na posao, a razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu je bila činjenica što je došlo do oštećenja i degradacije goriva u tuženikovom skladištu u R., pa je tuženik smatrao da je tužitelj kao voditelj tog skladišta počinio osobito tešku povredu iz obveze radnog odnosa.

Prvostupanjski sud je utvrdio, a to se niti ne osporava, da je doista došlo do oštećenja i degradacije goriva u tuženikovim skladištu u R., zbog čega je dolazilo do prijave od puno vozača da je na njihovim automobilima nastala šteta zbog korištenja tog goriva, te da je tuženik u svim komentarima i putem svoga glasila, javnih glasila i HTV preuzeo odgovornost za štetu nastalu kupcima goriva, pozivao oštećene da prijave štetu i izjavljivao da će se utvrditi krivci, za koje će se tražiti odgovornost. Prvostupanjski sud je utvrdio na temelju uvida u sve priložene isječke iz novina, da tuženik doista nigdje nije imenovao tužitelja kao krivca za oštećenje i degradaciju goriva u tuženikovom skladištu u R.

Davanje otkaza i vođenje sudskog spora samo za sebe nije razlog za naknadu štete, bez obzira koliko svi ti postupci mogu utjecati na tužitelja i zbog čega on može trpjeti duševne boli. Obzirom na cjelokupnu situaciju i činjenicu da je doista za tuženika nastala šteta degradacijom i onečišćenjem benzina, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da činjenica da je odluka tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužitelja utvrđena nezakonitom u pravomoćno okončanom sudskom postupku, sama po sebi nema značenje šikanoznog postupanja tuženika kao poslodavca prema tužitelju, pa niti objave u javnim glasilima o tome što se dogodilo, pa je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da tuženik kao poslodavac ne odgovara tužitelju kao radniku za štetu i da tužitelju stoga ne pripada pravo na naknadu nematerijalne štete. Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da iz provedenog postupka ne proizlazi da bi tuženik postupao u namjeri da povrijedi dostojanstvo, čast i ugled tužitelja, već je tuženik upravo postupao u očuvanju svojih interesa zbog svoje odgovornosti prema kupcima kojima je nastala šteta zbog degradiranog goriva.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1804/2010, od 13. I. 2011.

PLAĆE – ISPLATA PLAĆE

Ako radnik nije radio bez krivnje poslodavca ili drugog opravdanog razloga

(čl.84.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Isplata plaće je vezana uz izvršenje rada pa stoga radnik, neovisno o postojanju radnog odnosa, nije ovlašten od poslodavca tražiti njenu isplatu za razdoblje u kojem on nije radio a u tome nije bio spriječen razlogom koji je skrivio poslodavac, ili drugim opravdanim razlogom propisanim zakonom, drugim propisom ili kolektivnim ugovorom.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za isplatu plaće za 11. i 12. mjesec 2010. godine, te 1. i dio 2. mjeseca 2011. godine.

Između stranaka nije sporno da je tužitelj bio u radnom odnosu kod tuženika, kao vlasnika ugostiteljskog obrta sve do 4. veljače 2011. godine, a kojeg dana mu je radni odnos kod tuženika prestao. Iz izvedenih dokaza proizlazi da tužitelj, iako je bio u radnom odnosu kod tuženika u utuženom razdoblju, nije radio u 11. i 12. mjesecu 2010. godine te od 1. siječnja pa do 4. veljače 2011. godine, sa kojim danom mu je zaključen radni odnos. Tužitelj tijekom postupka nije tvrdio da mu je tuženik onemogućio rad, odnosno da nije radio iz razloga za koji bi bio odgovoran tuženik. Naime, iz iskaza tužitelja (list 26 i 27 spisa), proizlazi da nakon sukoba koji se prema navodima tužitelja dogodio u rujnu 2010. godine on više nije dolazio na posao, već je čekao da ga tuženik pozove, a on je to učinio u veljači 2011. godine.

Obzirom na ovakve navode samog tužitelja prema ocjeni ovoga suda drugog stupnja valjalo je prije svega ocijeniti da li tužitelju pripada pravo na isplatu plaće za vrijeme u kojem nije radio, jer je čl. 84. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09- dalje ZR), propisano da se plaća isplaćuje nakon obavljenog rada.

Činjenica što je tužitelj bio u radnom odnosu kod tuženika u utuženom razdoblju nije osnova za isplatu plaće, jer radnik pravo na plaću ima za izvršeni rad. Kako tužitelj stvarno nije radio u 11. i 12. mjesecu 2010. godine te od 1. 1. pa do 4. 2. 2011. godine, tuženik mu prema ocjeni ovoga suda nije dužan za to vrijeme isplatiti plaću. Tužitelju, za to utuženo razdoblje ne pripada ni pravo na naknadu plaće temeljem čl. 87. Zakona o radu, jer tijekom postupka nije tvrdio da nije radio iz opravdanih razloga, odnosno da je do prekida rada došlo krivnjom tuženika ili uslijed drugih okolnosti za koje tužitelj nije odgovoran.

Slijedom izloženog, tužitelju ne pripada pravo na isplatu plaće, odnosno naknade plaće za utuženo razdoblje, pa je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev, jer je pravilnom primjenom citiranih odredaba Zakona o radu tužbeni zahtjev valjalo odbiti kao neosnovan. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2753/11-2, od 15. XII. 2011.

PLAĆE – NAKNADA PLAĆE

Naknada plaće za vrijeme nedopuštenog otkaza i naknada primljena s osnova nezaposlenosti

(čl.93.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br.38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 i čl.61.st.2. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti– "Narodne novine" br. 80/08, 94/09 i 121/10)

Naknada plaće, na koju radnik ima pravo za vrijeme kada nije radio zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu, ne umanjuje se za iznos naknade koja mu je u tom razdoblju isplaćena kao nezaposlenoj osobi, jer kada u radnom sporu sudskom presudom poslodavcu bude naložena uspostava povrijeđenih prava (vraćanje na rad, isplata naknade plaće) po osnovi rada, radnik je primljeni iznos naknade dužan vratiti Zavodu za zapošljavanje.

„Budući da je utvrđeno da je otkaz nedopušten, a utvrđen je i sudski raskid s danom 1. rujna 2010. godine, to tužiteljici sukladno čl. 93. st. 3. Zakona o radu – "Narodne novine" br.38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 – dalje:ZR) pripada pravo na naknadu plaće za vrijeme od otkaza tj. od dana 23. listopada 2009. godine pa do 1. rujna 2010. godine.

Ako Zakonom o radu ili drugim zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drugačije određeno, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini prosječne plaće isplaćene mu u prethodna tri mjeseca kako je to i propisano čl. 93. st. 5. ZR-a. Prvostupanjski sud je utvrdio da bi tužiteljici pripadala naknada plaće u visini od 3.430,23 kn bruto, koliko je iznosila prosječna plaća isplaćena joj za vrijeme tri mjeseca prije no što je nastupila na bolovanje, jer je neposredno prije otkaza, odnosno u periodu od 6. srpnja 2009. godine pa sve do otkaza, neprekidno bila na bolovanju. Ta utvrđena visina nije osporena.

Istina je kao što to tuženik navodi u žalbi da je tužiteljica u svom iskazu rekla da se nakon otkaza prijavila na Zavod za zapošljavanje kao nezaposlena, te da je tri mjeseca primala naknadu u mjesečnom iznosu od oko 1.900,00 kn, a onda još četiri mjeseca po 1.370,00 kn. Neosnovano međutim tuženik ističe da je prvostupanjski sud za te iznose naknade koje je tužiteljica primila od Zavoda za zapošljavanje trebao umanjiti iznos plaća koji joj je dosuđen, a to zbog toga što je tužiteljica, a budući da su joj ovom presudom uspostavljena prava po osnovi rada za razdoblje za koje je bila nezaposlena, dakle od donošenja odluke o otkazu do utvrđenja sudskog raskida, a za koji period joj je tuženik dužan isplatiti plaću, dužna vratiti Zavodu za zapošljavanje iznose isplaćene novčane naknade sukladno čl. 61. st. 2. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine" br. 80/08, 94/09 i 121/10).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-713/11-2, od 20. X. 2011.

**OSOBE NA RADU U DRŽAVNOJ UPRAVI – DRŽAVNI SLUŽBENICI
Putni troškovi policijskog službenika – ostvarivanje u sudskom postupku**

(čl.63.st.1. Zakona o državnim službenicima – "Narodne novine" br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07 i 27/08)

Policijski službenik ne može s uspjehom u sudskom postupku utužiti isplatu putnih troškova na koje bi imao pravo temeljem kolektivnog ugovora, ako mu pravo na te troškove nije prethodno priznato rješenjem čelnika tijela ili druge nadležne osobe, jer se radi o pravu službenika o kojem se odlučuje upravnim aktom.

„Utuženi iznos tužitelj potražuje kao policijski službenik na ime razlike između onoga što mu je na ime putnoga troška plaćeno za utuženo razdoblje i onoga što mu prema njegovoj tvrdnji ima pripasti s navedene osnove temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike.

Kao prethodno pitanje u ovome parničnom postupku pojavljuje se dakle pitanje prava tužitelja na naknadnu putnoga troška, tj. visine iznosa koji mu s navedene osnove ima pripasti.

Pravo na putni trošak službenika je pravo iz radnog odnosa, o kojem pravu se ima odlučiti u upravnom postupku tj. upravnim aktom. Naime, prema odredbi čl. 79. Zakona o policiji ("Narodne novine" br. 129/00 i 41/08), propisano je da se na položaj, prava, obveze i odgovornosti policijskog službenika Ministarstva unutarnjih poslova primjenjuju propisi o državnim službenicima, ako tim Zakonom ili propisima donesenim na temelju njega nije drugačije određeno, dok je odredbom čl. 63. st. 1. Zakona o državnim službenicima ("Narodne novine" br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07 i 27/08) propisano da o rasporedu na radno mjesto te drugim pravima i obvezama službenika odlučuje rješenjem čelnik tijela ili druga ovlaštena osoba, s tim da je odredbom st. 3. toga članka propisano da je navedeno rješenje upravni akt.

Dakle, državnom službeniku se samo na temelju rješenja čelnika tijela, koje rješenje predstavlja upravni akt, može isplaćivati naknada na ime putnoga troška. U slučaju ne donošenja rješenja ono se može ishoditi u smislu odredbi Zakona o općem upravnom postupku koje uređuju prava stranaka za slučaj šutnje administracije, u vidu žalbe drugostupanjskom tijelu, pa i sudske zaštite u upravnom sporu. Iz navedenih razloga osnovane su žalbene tvrdnje da je prvostupanjski sud počinio pogrešnu primjenu materijalnog prava kada je tužitelju priznao naknadu na ime putnoga troška u većem iznosu od onoga kojeg mu je tuženik isplatio. Slijedom navedenog valjalo je žalbu uvažiti i preinačiti pobijanu presudu, odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-165/11-2, od 26. V. 2011.

V GRADANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

SUDOVI – STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Zajednički odvjetnički ured – naplata troškova zastupanja pravne osobe

(čl.34.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 i čl.25.st.1. Zakona o odvjetništvu - "Narodne novine" br. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11)

Zajednički odvjetnički ured nije ni pravna osoba, niti se radi o osobama izjednačenog pravnog statusa sa obrtnikom, pa za suđenje u sporu protiv pravne osobe radi naplate za pružene odvjetničke usluge odvjetnika tog ureda stvarno je nadležan općinski a ne trgovački sud.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja odvjetnika iz zajedničkog ureda za isplatu, za obavljene odvjetničke usluge.

Odredbom čl. 34.b st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP) propisano je da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince; u sporovima između obrtnika uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sude općinski sudovi (čl. 34. st. 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda.

Odvjetništva su neovisne i samostalne službe koje osiguravaju pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava i pravnih interesa, a kako je to propisano odredbom čl. 1. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine" broj: 9/94, 117/08, 50/09 i 75/09). Odredbom čl. 5. st. 1. Zakona o odvjetništvu propisano je da se pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem smiju baviti samo odvjetnici, ako zakonom nije drugačije određeno. Prema odredbi čl. 25. st. 1. Zakona o odvjetništvu više odvjetnika može imati zajednički ured, a u tom slučaju međusobna prava i obveze odvjetnici uređuju u pisanom obliku.

Iz odredbi Zakona o odvjetništvu ne proizlazi da su zajednički odvjetnički uredi osobe izjednačenog pravnog statusa s obrtnikom, kako to navodi prvostupanjski sud, već iz Zakona o odvjetništvu proizlazi, a kako je to naprijed citirano, da više odvjetnika može imati zajednički ured i da u tom slučaju međusobna prava i obveze odvjetnici uređuju u pisanom obliku. Pogrešno stoga sud prvog stupnja smatra da su tužitelji osobe izjednačenog pravnog statusa s obrtnikom, pa da je sukladno čl. 34.b st. 1. toč. 1. ZPP-a za suđenje u ovom predmetu nadležan Trgovački sud u Bjelovaru.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1604/10-2, od 27. IV. 2011.

**DOSTAVLJANJE – NAČINI DOSTAVLJANJA – PRAVNOJ OSOBI
PUTEM OGLASNE PLOČE SUDA**

Postojanje „neuspjele dostave“

(čl.134.a st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Za valjanu dostavu pravnoj osobi putem oglasne ploče suda uvjet je prethodna „neuspjela dostava“ na adresu sjedišta označenu u tužbi odnosno upisanu u sudskom registru, a ispunjenje tog uvjeta pretpostavlja postojanje takvih

okolnosti (primatelj ne posluje na navedenim adresama) koje dostavu na jedan od ostalih zakonom propisanih načina čine apsolutno nemogućom na tim adresama.

„Osnovano tuženik u žalbi iznosi žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 5. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP), jer je prvostupanjski sud protivno odredbama Zakona o parničnom postupku donio presudu zbog ogluhe u ovom predmetu.

Naime, uvidom u spis utvrđeno je da tuženiku nisu bili uredno dostavljeni tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu, a što je jedna od pretpostavki za donošenje presude zbog ogluhe u smislu čl. 331.b ZPP. Ovakvo utvrđenje proizlazi iz činjenice da je prvostupanjski sud dopis kojim tuženika poziva da dostavi sudu odgovor na tužbu i tužbu, dostavio tuženiku putem pošte, dostava je vraćena neuručena uz napomenu da je dostava pokušana 16. studenog 2010. godine, a primatelj je odsutan, pa je ponovno pokušana 17. studenog 2010. godine o čemu je primatelj obaviješten, nakon čega je pismeno vraćeno sudu, sa naznakom da je primatelj obaviješten, ali pošiljku nije podigao. Sud je provjerio sjedište tuženika, obzirom da se radi o pravnoj osobi, i utvrdio da je sjedište tuženika pravilno naznačeno u tužbi, jer odgovara podacima iz sudskog registra, te nakon toga odlučio da će se dostava poziva za davanje odgovora na tužbu sa tužbom tuženiku izvršiti putem oglasne ploče suda.

Za dostavljanje poziva tuženiku da dade odgovor na tužbu i tužbe putem oglasne ploče, prema ocijeni ovoga suda nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 134.a st. 1. ZPP, jer se ne može smatrati da tuženiku dostava na adresu navedenu u tužbi nije uspjela, iz razloga što ovlaštena osoba za zastupanje tuženika kao pravne osobe, nije pismeno podigla u pošti, sukladno obavijesti koja mu je ostavljena. Pod pojmom "dostava nije uspjela" valja tumačiti situacije kada pravna osoba ne posluje na adresi označenoj u tužbi, odnosno na adresi sjedišta prema izvatku iz sudskog registra, ili kada je prestala poslovati, a nije brisana iz sudskog registra, a ne i u slučaju kada nitko od zaposlenika pravne osobe nije zatečen prilikom pokušaja uručjenja pismena, a pogotovo nije pravilno postupanje ostavljanjem obavijesti da se pismeno podigne u pošti.

Zbog navedenog dostava poziva za davanje odgovora na tužbu izvršena putem oglasne ploče nije pravilna, pa prema tome ne može se smatrati niti da je tuženik bio uredno pozvan za davanje odgovora na tužbu. Slijedom izloženog nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 331.b ZPP za donošenje presude zbog ogluhe u ovom predmetu, pa je prema tome prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 5. ZPP pri donošenju pobijane presude.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-849/11-2, od 29. IV. 2011.

PARNIČNI TROŠKOVI – KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU

Podnesci – naknadno iznošenje činjenica i predlaganje dokaza

(čl.155. u svezi čl.299.st.2. i st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

O troškovima podnesaka u kojima stranka naknadno tijekom postupka (nakon ročišta za glavnu raspravu) iznosi činjenice i predlaže dokaze, ne odlučuje se kao o troškovima potrebnim za vođenje parnice po okončanju postupka i primjenom načela cause, već zahtjev za njihovu naknadu stranka treba postaviti odmah nakon njihova nastanka, i o tim troškovima sud odlučuje posebnim rješenjem, a pravo na taj trošak zavisi od toga da li je isti bio uvjetovan ponašanjem protivne strane.

„Djelomična osnovanost žalbi je ustanovljena u pogledu odluke o naknadi parničnih troškova u kojoj je prvostupanjski sud tužitelju neopravdano odredio naknadu za sve njegove podneske (njih 7), jer je kod toga propušteno primijeniti odredbu iz čl. 155. te iz čl. 299. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11 – dalje: ZPP).

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način prema odredbi iz čl. 298. ZPP treba nastojati da budu tijekom rasprave iznesene sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i uopće da se dadu sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku. To međutim ne znači da strankama pripada pravo na naknadu troškova za sve podneske podnesene u svrhu ostvarenja ovako propisane dužnosti suda o vođenju brige da se spor svestrano raspravi. Naime, u odredbi iz čl. 299. ZPP propisane su dužnosti stranaka da već u tužbi i odgovaru na tužbu ili najkasnije na prvom ročištu za glavnu raspravu iznesu sve činjenice i dokaze na kojima temelje zahtjev ili osporavaju navode i dokaze protivne stranke. Kasnije, tijekom glavne rasprave to mogu činiti samo ako je to izazvano ponašanjem protivne stranke, jer jedino tada im u smislu odredbi iz čl. 299. st. 2. i st. 3. ZPP pripada pravo na naknadu troškova o kojoj sud odlučuje bez odgode, a ne odlučuje o tim troškovima tek po okončanju postupka i primjenom odredbe iz čl. 154. ZPP, kao što je to učinio prvostupanjski sud.

Stranke u postupku su dakle dužne sve činjenice i dokaze iznijeti najkasnije na prvom ročištu za glavnu raspravu (čl. 299. st. 1. ZPP), a ukoliko to učine podnescima upućenima između ročišta, tada im za te podneske pripada naknada pod pretpostavkama iz odredbe čl. 299. st. 2. ZPP, kako je to propisano i u odredbi iz st. 3. čl. 299. ZPP.

U smislu navedenoga, prema odredbi iz čl. 155. ZPP radi vođenja parnice bio je potreban trošak tužiteljevih podnesaka od 20. lipnja 2009. godine (list 20), u kome se on očitovao na navode tuženikovog odgovora na tužbu i od 22. srpnja 2010. godine (list 102) s očitovanjem na nalaz i mišljenje vještaka. Svi drugi tužitelji podnesci (list 27, 34, 52, 68 i 118) nisu bili trošak koji bi prema odredbi iz čl. 155. ZPP bio potreban radi vođenja parnice, niti je za njihovo podnošenje tužitelj trošak tražio temeljem odredbe iz čl. 299. st.2. i st. 3. ZPP, pa je tužitelj parnični trošak trebalo, djelomičnim prihvaćanjem žalbi, umanjiti za 5.000,00 kuna i pripadajući PDV u iznosu od 1.150,00 kuna, odnosno za iznos od 6.650,00 kuna.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-788/11-2, od 9. VI. 2011.

**TUŽBA – VRSTE TUŽBI – DEKLARATORNA (TUŽBA NA
UTVRĐENJE)**

Postojanje i prestanak pravnog interesa – parnica za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe

(čl.187.st2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

Provedbom (dovršetkom) ovrhe prestaje postojanje pravnog interesa za daljnje vođenje parnice pokrenute radi utvrđenja te ovrhe nedopuštenom, pa ako tužitelj (ovršenik) tužbu na utvrđenje ne preinači postavljanjem kondemnatornog zahtjeva u skladu sa odredbom čl.52.st.1. Ovršnog zakona, sud je ovlašten navedenu tužbu odbaciti kao nedopuštenu.

„Postojanje pravnog interesa predstavlja opću procesnu pretpostavku i to ne samo u vrijeme pokretanja parnice nego sve do njezinoga dovršetka. Za traženje deklaratorne zaštite tužitelj postojanje svog pravnog interesa ne mora dokazivati kad je to posebnim propisima predviđeno ali se to odnosi samo na "podizanje" tužbe (čl. 187. st. 2. Zakona o parničnom postupku -"Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP), što međutim, ne znači da sud može deklaratornu presudu donijeti i onda kada ustanovi da je nakon podnošenja tužbe tužitelj pravnog interesa prestao postojati jer kao opća procesna pretpostavka pravni interes mora postojati ne samo kod podnošenja tužbe nego i kod donošenja presude.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je ovršni postupak, iz kojega je na ovu parnicu radi proglašenja nedopustivosti ovrhe tužitelj bio upućen, dovršen tako što je ovrha provedena i pravilno je ocijenio da je provedenom ovrhom postalo bespredmetno proglasiti njezinu nedopuštenost pa da je time tijekom ove parnice prestao postojati tužitelj pravnog interesa za donošenje takove presude. Upravo zbog toga što provedbom ovrhe dok još traje parnica za proglašenje nedopustivosti ovrhe prestaje postojati pravni

interes tužitelja za vođenje parnice (što sud obvezuje na odbačaj tužbe zbog nepostojanja opće procesne pretpostavke za daljnje vođenje parnice), odredbom iz čl. 52. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), tužitelju je omogućeno izvršiti preinaku tužbe kojoj se tuženik ne može protiviti kako bi tužitelj koji je na parnicu bio upućen, a uslijed provedbe ovrhe takovu parnicu dalje ne može voditi, u toj istoj parnici mogao ostvariti kondemnatorni zahtjev utemeljen na činjenici da je ovrha provedena prije nego što je sud odlučio o deklaratornom zahtjevu za proglašenje njezine nedopuštenosti.

Ovakvo teleološko tumačenje odredbe iz čl. 52. st. 1. OZ-a sukladno je s načelom pravnog interesa kao opće procesne pretpostavke, s pravnom naravi tužbe na utvrđenje i s mogućnošću preinake tužbe (čl. 191. ZPP-a), te njezinom dopustivosti (čl. 190. st. 2. ZPP-a), i činjenicom da je tužitelja na podnošenje tužbe uputio ovršni sud (čl. 48. i 49. st. 1. OZ-a). Zbog navedenoga je neprihvatljiva gramatička interpretacija iz žalbe, jer kod tumačenja zakona treba osim sadržaja propisa uzeti u obzir i to koji su se ciljevi određenom zakonskom normom željeli postići, a odredba iz čl. 52. st. 1. OZ-a bez iznesene teleološke interpretacije bila bi nesvršishodna uz opću odredbu iz čl. 190. st. 2. ZPP-a, prema kojoj unatoč tuženikovom protivljenju sud može dopustiti preinaku ako smatra da bi to bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2019/10-2, od 24. II. 2011.

**TUŽBA – VRSTE TUŽBI – DEKLARATORNA (TUŽBA ZA
UTVRĐENJE)**

Utvrđenje postojanja svojstva tabularne isprave

(čl.187.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Ima li neka isprava svojstva (kvalitetu) tabularne isprave ne može biti predmet zahtjeva deklaratorne tužbe, jer se takvim zahtjevom ne traži utvrđenje ni (ne)postojanje pravnog odnosa iz kojeg potječe, ni njena (ne)istinitost, već utvrđenje određenih činjenica čije postojanje ocjenjuje zemljišnoknjižni sud povodom prijedloga za uknjižbu na temelju te isprave.

„Podneskom od 25. siječnja 2010. godine (list 71-75) tužiteljica je preinačila tužbeni zahtjev kojim traži da se utvrdi da je Odluka Komisije Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija Klasa: 940-01/95-01/302, Urbroj: 515-02-97-15 od 6. prosinca 1997. godine pravovaljana tabularna isprava za stjecanje, odnosno upis prava vlasništva tužiteljice na nekretninama pobjliže navedenim u tužbenom zahtjevu, pa je dakle tužiteljica protiv tužene podnijela tužbu za utvrđenje.

Presudom je sud prvog stupnja odbio tužbeni zahtjev u odnosu na nekretnine poblize navedene u istoj iz razloga što su te nekretnine vlasništvo tužene, koje je vlasništvo tužena stekla temeljem čl. 16. Zakona o šumama, a rješenjem je odbacio tužbeni zahtjev u odnosu na preostale nekretnine iz razloga što se radi o presuđenoj stvari.

Tužbom za utvrđenje međutim, može se tražiti samo da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost, odnosno neistinitost neke isprave, a kako je to propisano čl. 187. st. 1. ZPP-a.

Tužbom za utvrđenje tužiteljica traži da se utvrdi da je Odluka Komisije Vlade Republike Hrvatske za rješavanje sporova o pravima općina, gradova i županija Klasa: 940-01/95-01/302, Urbroj: 515-02-97-15 od 6. prosinca 1997. godine pravovaljana tabularna isprava za stjecanje odnosno upis prava vlasništva tužiteljice na nekretninama – dakle, traži da se utvrdi da citirana Odluka ima neka svojstva koja su potrebna za upis prava vlasništva u zemljišne knjige. Tužbom za utvrđenje ne može se zahtijevati utvrđenje postojanja ili nepostojanja kakve činjenice, a da li je neka isprava podobna za upis prava vlasništva o tome odluku donosi zemljišnoknjižni sud.

S obzirom na sve naprijed navedeno sud prvog stupnja pogrešno je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice, već je trebalo odbaciti tužbu, radi čega je sukladno odredbi čl. 373. toč. 3. i čl. 380. toč. 3. ZPP-a preinačena prvostupanjska presuda i rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1382/10-5, od 26. V. 2011.

VRSTE DOKAZA - SVJEDOCI

Kažnjavanje svjedoka zbog opetovanog odbijanja svjedočenja

(čl.248.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08

Zbog neopravdane uskrate svjedočenja (odgovaranja na postavljeno pitanje) svjedoka se može novčano kazniti samo jednom, pa ako i nakon izrečene novčane kazne nastavi sa odbijanjem svjedočenja može ga se kazniti samo izricanjem zatvora.

„Prvostupanjski sud je žaliteljici, kao svjedokinji, zbog toga što je tri puta uskratila odgovor na pitanje suca izrekao novčanu kaznu u iznosu od 1.000,00 kn.

Nakon što svjedokinja niti na četvrti puta postavljeno isto pitanje nije željela odgovoriti, izrečena joj je kazna u iznosu od 5.000,00 kn kako je to opisano u izreci prvostupanjskog rješenja. Pri tome je izneseno kako "...bi bilo neprimjereno da se pod

prijetnjom kazne zatvora po četvrti puta postavlja isto pitanje...". Unatoč takovom zaključku, isto pitanje je svjedokinji bilo postavljeno četvrti puta, a kada nije odgovorila, izrečena joj je nova novčana kazna.

Osim što je proturječno, izricanje nove novčane kazne zbog istovjetnog ponašanja svjedokinje bilo je nezakonito.

U odredbi iz čl. 248. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) je propisana mogućnost novčanog kažnjavanja od 500,00 kn do 10.000,00 kn, a ako i poslije toga svjedok odbije svjedočiti, sud ga može zatvoriti. Zatvor traje sve dok svjedok ne pristane svjedočiti ili dok njegovo saslušanje postane nepotrebno, ali najdulje mjesec dana. Iz takove zakonske odredbe ne proizlazi mogućnost sukcesivnog novčanog kažnjavanja svjedoka za istovjetno njegovo ponašanje, pa je zato žalba uvažena i primjenom odredbe iz čl. 380. toč. 3. ZPP-a rješenje je ukinuto bez potrebe vraćanja na ponovan postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1912/10-3, od 22. III. 2011.

ŽALBA PROTIV PRESUDE – RAZLOZI ZA ŽALBU – RELATIVNO BITNE POVREDE

Odlučivanje u izvanparničnom umjesto u parničnom postupku

(čl.354.st.1. u svezi čl.19. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08)

Prvostupanjski sud je pogrešno postupio kada je o zahtjevu za utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice, umjesto u redovnom parničnom, odlučio u izvanparničnom postupku, no to u konkretnom slučaju nije bilo od utjecaja za donošenje pravilne i zakonite odluke, jer je sud sve radnje (pozivanje na ročišta, dostavu podnesaka strankama, saslušanje stranaka i svjedoka radi utvrđivanja spornih činjenica) poduzeo u skladu sa pravilima parničnog postupka, pa stoga ne postoji bitna povreda postupka.

„Žalitelji u žalbi iznose žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka jer smatraju da je pogrešno sud ovaj postupak vodio kao izvanparnični, naime u žalbi navode da nije jasno kako je postupak u ovoj pravnoj stvari prešao iz parničnog u vanparnični.

Pogrešno je prvostupanjski sud primijenio čl. 19. st. 1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP) kada je odlučio da postupak u ovom predmetu treba provesti

po pravilima izvanparničnog postupka, jer je u ovom predmetu podnesena tužba za utvrđenje i postupak je po toj tužbi trebalo provesti kao parnični postupak obzirom da je parnični postupak redovni put pravne zaštite, te se primjenjuje uvijek kad god na temelju izričitog zakonskog propisa nije predviđen izvanparnični postupak.

Niti obiteljski zakon, a niti neki drugi zakon ne propisuju postupak koji sud provodi radi utvrđenja postojanja izvanbračne zajednice, pa sukladno naprijed navedenom postupak u ovom predmetu valjalo je provesti kao parnični postupak. Međutim, i unatoč toga što je sud odlučio da će se postupak provesti kao izvanparnični, postupak je proveden po pravilima parničnog postupka jer su na sva ročišta za glavnu raspravu pozivane obje stranke, sud je izvodio dokaze radi utvrđenja spornih činjenica, te je protustrankama dostavljena i tužba na očitovanje, pa pogrešna primjena citirane odredbe Zakona o parničnom postupku nije utjecala na donošenje pravilne i zakonite odluke u ovom predmetu.

Zbog navedenih razloga nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a, na koju ukazuju žalitelji.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-772/11-2, od 25. VIII. 2011.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

PRISTOJBE – SUDSKE

Pristojba na prigovor treće osobe o nedopuštenosti ovrhe

(čl.3.st.1. i Tar.br.1.st.3. Zakona o sudskim pristojbama (i Tarifa) – "Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02 i 26/03 – pročišćeni tekst)

U Tar.br.1.st.3. Tarife sudskih pristojbi propisana je obveza plaćanja pristojbe na prigovor protiv rješenja o ovrsi, sa čime se ne može izjednačiti prigovor izjavljen u skladu sa odredbom čl.55. Ovršnog zakona, jer se tu ne radi o pravnom lijeku koji podnosi ovršenik - stranka ovršnog postupka, već se radi o prigovoru (radnji) treće osobe – sudionika tog postupka protiv ovrhe na određenom predmetu, pa podnošenje istog ne podliježe obvezi plaćanja sudske pristojbe.

„Pobijanom rješenjem suda prvog stupnja, odbijen je kao neosnovan prigovor treće osobe M.P. protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe na prigovor protiv rješenja o ovrsi, i protiv takve odluke pravovremeno se žali treća osoba iz razloga iz kojih je izjavljen prigovor na nalog za plaćanje sudske pristojbe.

Osnovano žaliteljica prigovara pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, a slijedom toga i pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Prema odredbi čl. 3. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02 i 26/03 – pročišćeni tekst - u daljnjem tekstu: ZSP-a), pristojbe propisane ovim Zakonom dužna je platiti osoba na čiji se zahtjev ili u čijem se interesu poduzimaju radnje propisane zakonom.

Odredbom Tar. br. 1. st. 3. ZSP-a, propisano je da se plaća sudska pristojba i na prigovor protiv rješenja o ovrsi dok je u napomenama uz Tar. br. 1. pod točkom 6 ZSP-a propisao da za podneske koji nisu navedeni u ovom Tar br., kao i za prijedloge uz podneske se ne plaća pristojba.

Nije sporno da je treća osoba podnijela sudu prigovor protiv ovrhe u smislu čl. 55. OZ-a, dakle ne prigovor protiv rješenja o ovrsi. Pravilnom primjenom odredbe Tar. br. 1. i napomene pod točkom 6. ZSP-a, treća osoba nije obveznik plaćanja sudske pristojbe jer nije propisana obveza plaćanja sudske pristojbe na prigovor protiv ovrhe. Iz iznijetih razloga, preinačeno je pobijano rješenje primjenom čl. 380. st. 3. ZPP-a u vezi čl. 19. OZ-a, kao u izreci.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2015/11-2, od 22. IX. 2011.

**OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA –
ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – PRAVNI LIJEKOVI
Osporavanje žalbom suglasnosti o zapljeni plaće**

(čl.11. u svezi čl.178.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Suglasnost o zapljeni plaće izdana vjerovniku tražbine, iako proizvodi učinke rješenja (pravomoćnog) o ovrsi, nije odluka (rješenje) suda donesena u sudskom postupku (ovršnom) prisilnog ostvarenja tražbine već isprava o pravnom poslu vjerovnika i dužnika te tražbine, pa se stoga ni pravna zaštita protiv te isprave ne ostvaruje kroz sustav pravnih lijekova (žalbom) u ovršnom postupku već tužbom u posebnom parničnom postupku.

„Pobijanim rješenjem je kao nedopuštena odbačena žalba ovršenika protiv izjave suglasnosti o zapljeni koju je ovršenik dao u smislu odredbi čl. 178. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu:OZ), u svrhu namirenja ovrhovoditeljeve novčane tražbine.

Pravo na žalbu kao redovni pravni lijek koji je zajamčen odredbom čl. 18. Ustava Republike Hrvatske, je pravo na osporavanje pojedinačnih pravnih akata. Sukladno takvom ustavnom jamstvu prava na žalbu, odredbom čl. 11. OZ-a propisano je pravo na žalbu protiv rješenja koja su u ovršnom postupku donijeta u prvom stupnju, s tim da su daljnjim odredbama istoga Zakona, kao što su odredbe čl. 46., 49., 252.e, 252.g st. 2., propisane pretpostavke za podnošenje i postupak povodom žalbi podnijetih protiv pojedinih rješenja, kako to pravilno navodi i prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja.

Odredbom čl. 178. st. 1. OZ-a je propisano da suglasnost za pljenidbu ima značenje pravnog posla iz čl. 72. st. 1. istog Zakona te učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi.

Navedena suglasnost dakle nije rješenje o ovrsi tj. nije pojedinačni pravni akt, već predstavlja pravni posao, s tim da je samo u odnosu na mogućnost prisilne naplate tražbine iz toga pravnoga posla propisan učinak rješenja o ovrsi. Kako se dakle ne radi o pojedinačnom pravnom aktu već o pravnom poslu, isti akt niti nije moguće pobijati žalbom. Ukoliko žalitelj smatra da je postupak prisilne naplate na temelju navedene suglasnosti proveden protivno propisima, pravnu zaštitu zbog povrede svojih imovinskih prava može zatražiti u posebnom parničnom postupku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1677/11-2, od 25. XI. 2011.

OVRŠNA ISPRAVA – PODOBNOST OVRŠNE ISPRAVE ZA OVRHU

Vraćanje na rad – na temelju presude kojom je utvrđena nedopuštenost otkaza ugovora o radu

(čl.26.st.1. i st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Pravomoćna presuda donesena u radnom sporu, kojom poslodavcu nije naložena (zbog propusta postavljanja zahtjeva) obveza vraćanja radnika na rad, nije podobna ovršna isprava na temelju koje bi radnik to mogao prisilno ostvarivati u ovršnom postupku, unatoč tome što je njome utvrđena nedopuštenost otkaza ugovora o radu te da na temelju njega radniku nije prestao radni odnos, i unatoč tome što radno pravna (sudska) zaštita u navedenoj situaciji obuhvaća i pravo vraćanja radnika na rad.

„Ovrhovoditelj je podnio prijedlog za ovrhu protiv ovršenika radi vraćanja ovrhovoditelja na rad, a na temelju presude Općinskog suda u Z. broj Pr-1939/98-26 od 5. prosinca 2010. godine.

Odredbom čl. 21. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), propisano je da je ovršna isprava i ovršna sudska odluka. Ovršna isprava podobna je za ovrhu ako je u njoj naznačen vjerovnik i dužnik, te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze (čl. 26. st. 1. OZ). Prema st. 2. čl. 26. OZ ako je ovršna isprava odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, u njoj mora biti određen i rok za dobrovoljno ispunjenje, dok u smislu st. 3. čl. 26. citiranog Zakona ako u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje, taj rok određuje sud rješenjem o ovrši.

Presudom Općinskog suda u Z. broj Pr-1939/98-26 od 5. prosinca 2000. godine, a na koju se kao ovršnu ispravu poziva ovrhovoditelj, a koja presuda je potvrđena presudom Županijskog suda u Z. broj Gž-4405/01-2 od 18. ožujka 2003. godine utvrđeno je da nije dopušten otkaz ugovora o radu što ga je tuženik svojom odlukom od 6. srpnja 1998. godine dao tužitelju, te je utvrđeno da temeljem te odluke tužitelju nije prestao radni odnos kod tuženika. Dakle, citiranim presudama nije naloženo vraćanje ovrhovoditelja na rad kod ovršenika, odnosno nije naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, a niti je naloženo ispunjenje tražbine na neko trpljenje ili nečinjenje, pa kako je ovrhovoditelj predložio donošenje rješenja o ovrši za vraćanje ovrhovoditelja na rad kod ovršenika, a za to nema ovršnu ispravu, pravilno je prvostupanjski sud takav prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja odbacio, te su suprotni žalbeni navodi ovrhovoditelja neutemeljeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2536/11-2, od 31. VIII. 2011.

OVRŠNA ISPRAVA – OVRŠNOST ODLUKE

Kaznena presuda – odluka o imovinskopravnom zahtjevu

(čl.23.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Kaznena osuđujuća presuda kojom je odlučeno i o imovinskopravnom zahtjevu, ali bez nalaganja osuđeniku da iznos iz tog zahtjeva plati oštećeniku, nije ovršna isprava na temelju koje bi oštećenik bio ovlašten tražiti prisilno ostvarenje navedene tražbine u ovršnom postupku.

„Odredbom čl. 21. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), propisano je da je ovršna isprava i ovršna sudska odluka. Prema odredbi čl. 23. st. 1. OZ sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje ovršna je ako je postala pravomoćna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje, a rok za dobrovoljno ispunjenje teče od dana dostave odluke ovršeniku ako zakonom nije drukčije određeno, dok u smislu st. 2. čl. 23. OZ sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko trpljenje ili nečinjenje

(propuštanje) ovršna je ako je postala pravomoćna, osim ako je u ovršnoj ispravi određen poseban rok za usklađivanje ponašanja ovršenika s njegovom obvezom. Ovršna isprava podobna je za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze, a u smislu st. 2. čl. 26. citiranog Zakona, ako je ovršna isprava odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, u njoj mora biti određen i rok za dobrovoljno ispunjenje, a prema st. 3. čl. 26. OZ ako u ovršnoj ispravi iz stavka 2. ovoga članka nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje, taj rok određuje sud rješenjem o ovrshi.

Presudom Općinskog suda u V. broj K-93/01-17 od 19. lipnja 2001. godine, a na koju se kao ovršnu ispravu poziva ovrhovoditelj, oštećenom poduzeću T. d.d. u stečaju, Poslovnica S., dosuđen je imovinskopravni zahtjev u iznosu od 20.822,05 kn na ime naknade štete sa zakonskom zateznom kamatom, temeljem čl. 132. st. 2. Zakona o kaznenom postupku. Dakle, ovom presudom ovršenici nije naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, niti je naznačen ovršenik, a niti rok za dobrovoljno ispunjenje, a niti je naloženo ispunjenje tražbine na neko trpljenje ili nečinjenje – pa ista nije ovršna isprava podobna za ovrhu, a kako to dakle propisuje čl. 23. st. 1. i 2. i čl. 26. st. 1. OZ.

Budući je ovrhovoditelj predložio da sud odredi ovrhu na temelju isprave koja nije ovršna isprava u smislu čl. 23. st. 1. i 2. i čl. 26. st. 1. OZ nije bilo mjesta određivanje predložene ovrhe, pa je iz tih razloga uvažena žalba ovršenice i preinačeno je pobijano rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2482/11-2, od 31. VIII. 2011.

RJEŠENJE – KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika na računu banke – potpunost prijedloga

(čl.35.st.3. u svezi čl.180.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Odredba čl.180.st.1. Ovršnog zakona ne propisuje sadržaj prijedloga za ovrhu već sadržaj rješenja o ovrshi, pa stoga ovršni sud nije ovlašten odbaciti kao nepotpun prijedlog u kojem ovrhovoditelj nije naveo da se ovrha neće provoditi na onim novčanim primanjima na računu koji su izuzeti (čl.148. OZ) od ovrhe, i na kojima je ovrha ograničena (čl.149. OZ).

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odbacio prijedlog za ovrhu na novčanim tražbinama ovršenika po računima kod banaka, uz obrazloženje da ovršni

prijedlog u formalnom smislu nije sačinjen sukladno čl. 17. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 67/08 - dalje: ZID OZ/08).

Odredbom čl. 17. st. 1. ZID OZ/08 izmijenjena je odredba čl. 180. st. 1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 – dalje: OZ), i propisano da se prilikom određivanja ovrhe na novčanim tražbinama koje ovršeniku pripadaju po računima kod banaka isključuju primanja i naknade koja su izuzeta od ovrhe (čl. 148. OZ-a) te iznosi koji su ograničeni od ovrhe iz čl. 149. OZ-a. Stoga je jasno da je prvostupanjski sud ovrhovoditelj prijedlog za ovrhu odbacio iz razloga što ne sadrži napomenu o tome da se ovrha neće provoditi na primanjima i naknadama koje su izuzete od ovrhe odnosno iznosima koji su ograničeni od ovrhe.

Međutim odredbom čl. 17. st. 1. ZID OZ/08 nije propisan sadržaj prijedloga za ovrhu, već sadržaj rješenja o ovrsi. Ovrhovoditelju se ne može zabraniti da predlaže ovrhu i na onom dijelu imovine ovršenika koji je izuzet od ovrhe, pa se navedena zakonska odredba niti ne može tumačiti na način da bi njome bio propisan ne samo sadržaj rješenja o ovrsi, već i sadržaj ovršnog prijedloga. Dakle, iako je uputno da ovrhovoditelj već u ovršnom prijedlogu navede da se ovrha neće provoditi na primanjima i naknadama iz čl. 148. OZ-a i iznosima koji su ograničeni od ovrhe iz čl. 149. OZ-a, ne radi se o obveznom sadržaju ovršnog prijedloga, slijedom čega nema niti mjesta odbacivanju ovršnog prijedloga koji ne sadrži ovakav navod, već to ima biti navedeno u rješenju o ovrsi, makar otiskivanjem štambilja iz čl. 37. st. 3. OZ-a sa takvim sadržajem.

Prema tome, osnovano žalitelj ističe da nije bilo mjesta odbacivanju ovršnog prijedloga, ukazujući pritom na bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a u vezi s odredbom čl. 35. st. 3. i čl. 19. st. 1. OZ-a. Zbog toga je na temelju odredbe čl. 380. točke 3. ZPP-a u vezi sa čl. 19. st. 1. OZ-a ovrhovoditeljevu žalbu valjalo uvažiti, pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak u kojem će odlučiti o osnovanosti prijedloga za ovrhu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-328/11-2, od 3. II. 2011.

OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – IZUZIMANJE OD OVRHE

Osobna invalidnina – kao primanje po osnovi tjelesnog oštećenja

(čl.148.t.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08, čl.8. i čl.66. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji – „Narodne novine“ br. 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09 i 137/09)

Osobna invalidnina prema propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, kao osnovno novčano primanje koje se ostvaruje po osnovi tjelesnog oštećenja, izjednačena je sa istovrsnim primanjem prema propisima o invalidskom (mirovinskom) osiguranju, i kao takva je izuzeta od ovrhe radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja.

„Odredbom čl. 148. točka 2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje: OZ) propisano je da su od ovrhe izuzeta primanja po osnovi naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju.

Ovrhovoditelji su predložili provođenje ovrhe na osobnoj invalidnini ovršenika, koju će provesti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Novčana tražbina na kojoj je predložena ovrha - osobna invalidnina, je prema čl. 8. alineja 1. točki 1. u vezi čl. 66. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" br. 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09 i 137/09) naknada koja se isplaćuje, pored ostaloga i na osnovi oštećenja organizma. Odredbom čl. 111. istoga Zakona, hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata koji za isto oštećenje organizma koristi pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o mirovinskom osiguranju ne može koristiti pravo na osobnu invalidninu po ovom Zakonu.

Prema shvaćanju ovoga suda osobna invalidnina se može izjednačiti sa pravom na naknadu zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju i na toj imovini se ne može provoditi ovrha. Budući da je ovrha predložena na imovini ovršenika koja je temeljem čl. 148. OZ-a izuzeta od ovrhe, žalba ovršenika je prihvaćena kao osnovana, ukinuto je pobijano rješenje o ovrsi i sve provedene radnje, a prijedlog za ovrhu odbijen kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-533/11-2, od 17. II. 2011.

**ZAPLJENA RAČUNA NA TEMELJU BJANKO ZADUŽNICE
Određivanje ovrhe na drugom predmetu**

(čl.183.st.7. u svezi čl.183.a Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Da li će (bjanko) zadužnicu koristiti kao rješenje o ovrsi ili kao ovršnu ispravu pravo je ovrhovoditeljeva izbora, pa stoga dokaz o prethodno neuspjelom pokušaju namirenja ovršne tražbine na zaplijenjenim računima nije uvjet za tražiti ovrhu na drugom predmetu (nekretnini, pokretnini, plaći i dr.) ovrhe.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje o ovrsi na temelju ovršne isprave - bjanko zadužnice broj OV-5984/2008 od 29. rujna 2008. godine, kojim je odredio ovrhu na nekretninama ovršenika..

Odredbom čl. 183.a Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05 - dalje: OZ) propisano je da dužnik može ispravom na kojoj je javno ovjeren njegov potpis dati suglasnost da se radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi zaplijene svi njegovi računi kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnoga prometa te da se novčana sredstva s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, izravno s računa isplate vjerovniku koji je određen u ispravi ili koji će naknadno biti u nju upisan.

Odredbe čl. 183. st. 2. te 4. do 8. ovog Zakona, kojim odredbama je propisana zapljena računa na temelju zadužnice, primjenjuju se na odgovarajući način i na bjanko zadužnicu (čl. 183.a st. 3. OZ-a). U čl. 183. st. 7. OZ-a propisano je da zadužnica ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može protiv dužnika ili jamca pokrenuti ovrha i na drugim predmetima ovrhe.

Iz sadržaja odredbe čl. 183.a OZ-a proizlazi da bjanko zadužnica ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi temeljem kojeg je ovrhovoditelj mogao zatražiti zapljenu svih računa ovršenika kod pravnih osoba, te da mu se ta novčana sredstva isplate, a radi naplate potraživanja. Međutim, iz sadržaja odredbe čl. 183. st. 7. OvZ-a proizlazi da bjanko zadužnica ujedno ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje vjerovnik može protiv ovršenika pokrenuti ovrhu i na drugim predmetima ovrhe.

Imajući u vidu sadržaj odredaba čl. 183.a i čl. 183. OvZ-a, ne proizlazi da ovrhovoditelj mora najprije tražiti ovrhu zapljenom računa ovršenika kod pravnih osoba i isplatu, već može na temelju iste bjanko zadužnice, koja ima svojstvo ovršne isprave, zatražiti odmah ovrhu na drugom predmetu ovrhe. Ovo zbog toga što ovrhovoditelj na temelju naprijed navedenih zakonskih odredbi nije ograničen u izboru načina uporabe zadužnice kako u pogledu osobe dužnika (glavni dužnik ili solidarni jamac), nego i u pogledu predmeta ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-623/11-2, od 28. IV. 2011.

OV RHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA – ODGOVORNOST POSLODAVCA

Kod ovrhe na temelju ovršenikova pristanka o zapljeni plaće

(čl.177. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Postupak prisilne naplate od ovršenikova poslodavca onih iznosa koje je propustio obustaviti od ovršenikove plaće, pretpostavlja postojanje sudske ovršne postupka protiv ovršenika te ne postupanje njegova poslodavca po rješenju o ovrši koje je donio sud, pa stoga nema mjesta pokretanju ovog postupka protiv poslodavca kod izvan sudske ovrhe na temelju ovršenikova pristanka o zapljeni njegove plaće.

„Osnovano žalitelj prigovara da ovrhovoditelj za pokretanje postupka u smislu čl. 177. OZ-a nema uporišta. Naime, prema odredbi čl. 147. u vezi čl. 150. OZ-a ovrhu na novčanoj tražbini provodi mjesno nadležan sud tako što određuje ovrhu radi pljenidbe i prijenosa novčanih sredstava ovrhovoditelju. Odredbom čl. 157. OZ-a, propisana je obveza očitovanja ovršenikovog dužnika o tome priznaje li i u kojem iznosu zaplijenjenu tražbinu i je li voljan namiriti je te je li njegova obveza da namiri tu tražbinu uvjetovana ispunjenjem neke druge obveze. Odgovornost ovršenikovog dužnika zbog ne postupanja po odredbama prednjeg članka određena je u čl. 158. OZ-a.

Posebno kod provođenja ovrhe na plaći, odgovornost poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu dospjelih obroka je uređena u čl. 177. OZ-a, prema kojoj ovrhovoditelj može predložiti da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavcu obustaviti i isplatiti sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrši, a što može predložiti do završetka ovršnog postupka. Nadalje, određeno je i da se u istom postupku provođenja ovrhe protiv ovršenika može tražiti ovrha protiv poslodavca.

Na temelju prednjih odredaba OZ-a, a kraj nesporne činjenice da je ovrhovoditelj na temelju ovršne isprave, čije provođenje nije određeno po ovršnom sudu, već izvan suda u smislu čl. 178. OZ-a, pokrenuo postupak protiv ovršenikovog dužnika, a da pri tomu nije u tijeku ovršni postupak, nema mjesta donošenju pobijanog rješenja. Odgovornost ovršenikovog dužnika za naknadu štete je predviđena odredbama OZ-a, pa ovrhovoditelju pripada pravo, ako su za to ispunjene zakonske pretpostavke, pokrenuti odgovarajući postupak protiv žalitelja, ali ne u smislu odredbe čl. 177. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1301/11-2, od 2. VI. 2011.

**OVRHA NA NEKRETNINI – NAMIRENJE VJEROVNICA –
NAMIRENJE OSTALIH TRAZBINA
Namirenje založnog vjerovnika u ovrši na suvlasničkom dijelu nekretnine**

(čl.107. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Kada je tražbina založnog vjerovnika osigurana hipotekom na svim suvlasničkim dijelovima nekretnine u suvlasništvu dvije ili više osobe, pravo je tog

vjerovnika da u ovrsi, pokrenutoj po prijedlogu drugog vjerovnika kao ovrhovoditelja, namiri cijelu svoju tražbinu i onda kada se ovrha ne provodi na cijeloj nekretnini, već samo na idealnom (suvlasničkom) dijelu jednog od suvlasnika kao ovršenika.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje o namirenju kojim je u točki I. izreke odredio da se iz cijene od 55.000,00 kuna, dobivene prodajom nekretnine upisane u zk.ul. br. 4354, poduložak br. 425 k.o. P.S., suvlasništvo ovršenika u ½ dijela, namiruju troškovi ovršnog postupka ovrhovoditelja P. d.d. Z. u iznosu od 790,00 kn, troškovi ovršnog postupka ovrhovoditelja M.P. u iznosu od 800,00 kn, tražbina založnog vjerovnika G.S. u iznosu od 28.531,27 kn, i tražbina ovrhovoditelja P. d.d. Z. - Podružnica V. u iznosu od 24.878,73 kn.

Navedeno rješenje pravovremenom žalbom pobija ovrhovoditelj P. d.d. Z. - Podružnica V., i to samo u dijelu koji se odnosi na opseg namirenja tražbina žalitelja i založnog vjerovnika G.S., a u žalbi ističe da je založno pravo radi osiguranja tražbine založnog vjerovnika zasnovano na cjelokupnoj nekretnini upisanoj u poduložak br. 425 / zk.ul. br. 4354 k.o. P.S., dok je predmet ovog ovršnog postupka prodaja samo ½ dijela navedene nekretnine, u vlasništvu ovršenika, a ne i ½ dijela nekretnine u vlasništvu drugog suvlasnika (Z.K.), pa smatra da tražbinu založnog vjerovnika treba namirivati razmjerno veličini suvlasničkog dijela nekretnine koji je predmet ovrhe u ovom ovršnom postupku, dakle samo polovinu tražbine.

Navedeni žalbeni navodi ne mogu se prihvatiti, jer prema odredbi čl. 298. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09, u daljnjem tekstu: ZV-a) predmet založnog prava može biti i idealni dio nekretnine kao samostalna stvar u pravnom prometu. U slučaju da je hipotekarna tražbina osigurana sa više nekretnina kao jednim zalogom (zajednička, simultana hipoteka), založni vjerovnik ima pravo birati iz vrijednosti kojeg predmeta će namirivati svoju tražbinu (čl. 301. st. 6. ZV-a). Tako i u ovom slučaju, kada je hipotekarna tražbina osigurana nekretninom sa više suvlasničkih dijelova, vjerovnik ima pravo namirivati cijelu svoju tražbinu iz vrijednosti jednog suvlasničkog dijela nekretnine, koji se u pravnom prometu smatra kao posebna, samostalna stvar (čl. 37. st. 3. ZV-a).

Stoga neosnovano žalitelj ukazuje na pogrešnu primjenu odredbi čl. 107. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje:OZ), jer je pravilno prvostupanjski sud, nakon namirenja troškova ovršnog postupka iz čl. 106. st. 1. OZ-a (sudskih pristojbi), odredio namirenje dospjele tražbine založnog vjerovnika G.S. u cijelosti, a namirenje tražbine žalitelja u visini preostalog iznosa kupoprodajne cijene.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1492/11-2, od 22. IX. 2011.

**OVRHA RADI OSTVARENJA TRAZBINE NA RADNJU, TRPLJENJE
ILI NEČINJENJE – OVRHA RADI OSTVARENJA OBVEZE NA
RADNJU – KOJU MOŽE OBAVITI I DRUGA OSOBA**

Uklanjanje pregradnog zida i premještanje pokretnih stvari

(čl.231. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Uklanjanje pregradnog zida prostorije i premještanje određenih pokretnih stvari s jednog na drugo mjesto, sve to radi uspostave ranijeg posjedovnog stanja, nisu takve radnje koje, zbog načina njihova poduzimanja ili posebnih osobnih svojstava izvršitelja, može obaviti samo ovršenik, pa stoga nije bilo mjesta određivanju ovrhe zaprječivanjem izricanja novčane kazne, već je ovrhu bilo moguće tražiti povjeravanjem ovrhovoditelju da sam ili po trećoj osobi obavi navedene radnje na trošak ovršenika.

„Prvostupanjskim rješenjem o ovrsi određena je ovrha radi uspostave ranijeg posjedovnog stanja i to tako da je ovršeniku naložena uspostava ranijeg posjedovnog stanja u daljnjem roku od 8 dana uz prijetnju novčanom kaznom.

Osnovano ovršenik u žalbi navodi da je prvostupanjski sud pogrešnom primjenom odredbe iz čl. 232. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) odredio ovrhu radi uspostave ranijeg posjedovnog stanja, dakle odredio ovrhu kao da se radi o radnji koju može obaviti samo ovršenik. To stoga što i prema ocjeni ovog suda, a kako to tvrdi ovršenik u žalbi, radnja čije izvršenje je naloženo ovršeniku kao tuženiku ovršnom ispravom, a radi se o uspostavi ranijeg posjedovnog stanja uklanjanjem rigips stijene postavljene između prostorija koje suposjeduju stranke te vraćanju stvari na njihovo ranije mjesto, jesu radnje koje može obaviti i druga osoba, pa je stoga ovrhovoditeljica bila ovlaštena tražiti da sud odredi ovrhu primjenom čl. 231. OZ-a.

Kako ovrhovoditeljica takav prijedlog nije stavila, već prijedlog radi ostvarenja obveze, smatrajući da se radi o radnji koju može obaviti samo ovršenik, taj prijedlog nije osnovan pa je pravilnom primjenom odredaba OZ-a takav prijedlog trebalo odbiti kao neosnovan a ne odrediti predloženu ovrhu kako je to pogrešno primjenom čl. 232. OZ-a odredio sud prvog stupnja pobijanim rješenjem o ovrsi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1073/11-2, od 15. IX. 2011.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

PRIZNANJE I OVRHA STRANIH SUDSKIH ODLUKA – POJAM STRANE SUDSKE ODLUKE**Potvrda stranog suda o donošenju odluke**

(čl.86. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91 i 88/01)

Predmet preispitivanja u postupku priznanja može biti samo konkretna i sudu priznanja predočena strana sudska odluka, odnosno nagodba i druga s njom izjednačena odluka, a ne potvrda stranog suda kojom taj sud potvrđuje da je u konkretnom predmetu donio odluku određenog sadržaja.

„Prvostupanjskim rješenjem odbijen je kao neosnovan prijedlog predlagateljice za priznanjem strane sudske odluke u vidu potvrde o razvodu braka Vrhovnog suda Ontario od 22. travnja 2010. godine.

Između ostalih pretpostavki potrebnih za priznanje strane sudske odluke osobito je ispitivanjem takove odluke potrebno ustanoviti kako ona nije u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske, utvrđenim osnovama državnog uređenja (čl. 91. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91 o 99/01). Potvrdom Vrhovnog suda Ontario (list 4 i 5) samo je potvrđeno da postoji presuda o razvodu braka, dok se iz činjenica koje se potvrđuju ne može provesti postupak ispitivanja donesene strane sudske odluke, odnosno nemoguće je ispitati da li je odluka u suglasju ili je u proturječju s osnovama državnog uređenja u Republici Hrvatskoj, pa je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je odbio priznati navedenu potvrdu koja nema svojstva odluke o razvodu braka koja bi mogla biti izjednačena s takovom odlukom suda Republike Hrvatske (čl. 86. navedenog Zakona).

Ne može biti prihvaćena žalbena tvrdnja da je potvrda strana sudska odluka, jer potvrda je isprava (čl. 230. st. 1. ZPP-a), a Zakonom o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima propisano je priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka (Glava IV), a ne priznaje stranih isprava, pa makar tu ispravu izdao i sud neke strane države.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1483/11-2, od 11. II. 2011.